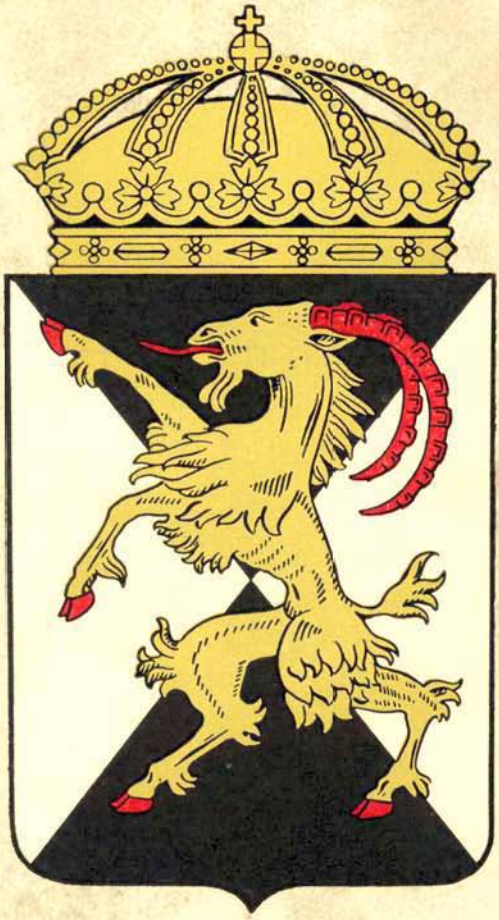

BOCKEN

Årsskrift för Hälsinge regementes Kamratförening 1968

BOCKEN

årsskrift

Utgiven av HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING 1968

I redaktionen:

GUNNAR FERNQUIST
SVEN BRATT

GEFLEBORGS TR. A-B. GÄVLE 673580

INNEHÅLL

Folk och försvar 7
Andre majorens eller Arbrå kompani 9
Kompaniets chefer och dess adjutanter 11
Kompaniområdena vid Hälsinge regemente, karta 16
Kaptenerna på Haga i Arbrå socken 17
Johan Jakob Burman, en skrivkunnig soldat 26
Gamle kaptenens minnen av f. d. Arbrå kompani 36
Den gamla soldatbyn Flästa i Arbrå socken 39
En garvad Arbråknekt med fem år i fält 43
Sergeanten Lingman på resa från Mitau 45
Där Arbråknektarna övade och sköt 48
Två gamla krigsminnen från Hälsinge regemente 49
"Krigen" 1904 och 1967 i hälsingebygderna 52
Beredskapsminnen från två världskrig 58
Lantbruksskolan Vall, som blev chefsbostad 64
Ett solvarv i kronans kläder 1967, årskrönika 69
Vi och vårt kompani under rekrytåret med textbidrag av soldater 94
I fädrens spår för framtids segrar, idrottskrönika 120
Infanteriets roll i modernt försvar 129
Annorlunda FN-år i Palestina 136
Armén som ett modernt företag 142
Regementets dag på Kungsbäck 1967 147
Den trognaste trotjänaren 151
Regementets Kamratförening 153
Annonsavdelning 155

I 14 KAMRATFÖRENING

skall verka för vidmakthållandet och stärkandet av sambandet mellan regementet och bygden samt samhörigheten mellan nuvarande och förutvarande hälsingesoldater.

Medlemskap kan vinnas av varje svensk man och kvinna, som hyser intresse för föreningens verksamhet.

Vårt försvar har alltid haft en direkt anknytning till hela folket. För landets försvar har ytterst alla vapenföra män kunnat uppbådas. Så har det varit sedan urminnes tider och så bör det vara även i framtiden. Den allmänna värnplikten är nämligen inte bara det mest demokratiska sättet att ordna försvaret. Om man sätter sig in i problemen visar den sig också vara den metod, som vi bör bygga på i framtiden, om försvaret skall bli så effektivt och därmed så fredsbevarande som möjligt.

Den allmänna värnplikten innebär ett nära samband mellan folk och försvar. Kungl. Hälsinge regemente har också under sin mer än trehundraåriga historia haft ett gott förhållande till den bygd, varifrån dess soldater kommit. Denna bygd har alltid varit Hälsingland och Gästrikland. Numera kommer också många soldater från andra kringliggande områden och från Stockholm. Ett nära och förtroendefullt samarbete mellan förbandet och soldaternas hembygd bör vi emellertid alltjämt slå vakt om.

Under den gångna sommarens och höstens övningar med krigsförband i trakten av Bollnäs, Edsbyn och Arbrå kände vi från regementets sida att denna kontakt var levande. Övningarna hade stor omfattning med flera tusen deltagare. Dessutom hade chefen för armén anslutit en särskild arméstridskurs till förbandsövningarna. I denna kurs med över ett hundra deltagare ingick bl a alla regementschefer i landet. Ändamålet var

att finslipa så effektiva metoder som möjligt för det nya systemet med förkortade repetitionsövningar samt att snabbt föra ut dessa metoder till alla förband.

Övningarna och arméstridskursen blev lyckade. Det goda resultatet var möjligt att uppnå endast genom det omfattande och helhjärtade bistånd, som regementet fick av hela bygden — kommunal- och skolmyndigheter, markägare och allmänhet. Från regementets sida är vi mycket tacksamma för denna hjälp och för vad den innebar av stimulerande samarbete.

Övningar av denna stora omfattning äger inte rum varje år.

Kungl Hälsinge regementes kamratförening är däremot ständigt en länk mellan regementet och all den personal, som vid olika tider och under olika förhållanden tjänstgjort där, samt med den bygd, där vi verkar. Årsskriften *"Bocken"* har härvid en viktig uppgift. Jag vill därför framföra ett varmt tack till de kommuner, firmor och enskilda, som genom ekonomiskt stöd och annan medverkan bidragit till denna årgång. Vi är övertygade att detta är en kontaktverksamhet, som ger betydelsefulla resultat.

Nils Sköld

Regementets Dag

äger rum i GÄVLE

söndagen den 8 september 1968

ANDRE MAJORENS ELLER ARBRÅ KOMPANI

Arbrå kyrka

Liksom Hälsinge regementes övriga sju kompanier fick Arbrå kompani sitt gränsbestämda rekryteringsområde i samband med det yngre indelningsverkets genomförande 1682. Efter sina chefer kallades det först "Kapten Gustav Gyllentrosts" (1682—1685), senare "Kapten Gotthard Wilhelm von Wulffens" (1685—1699) kompani, men under 1690-talet började benämningen Arbrå kompani alltmera tränga igenom.

På regementet fanns ursprungligen endast en major (chef för Majorens, senare Forsa kompani), men 1757 tillkom även en 2:e major, och när kapten Gustav Henrik Jägerhorn befordrades till denna beställning och samtidigt blev chef för Arbrå kompani, tillades detta benämningen "2:e majorens" eller

"Sekundmajorens" kompani. Detta namn behölls sedan till 1833, då sockennamnet åter kom till heders. År 1887 blev den officiella benämningen "Nr 6 Arbrå kompani", och från 1916 hette det helt enkelt "6. kompaniet".

Till namnet var sekundmajoren kompaniets chef, till gagnet däremot stabskaptenen, som innehade löjtnantsindelningen där.

Kompaniområdet omfattade större delen av Mo socken med 21 rotar, en del av Järvsö med 41 rotar, Rengsjö med 26, Arbrå med 48 och Undersvik med 14 eller tillsammans 150 rotar.

Kompanichefen hade sitt tjänsteboställe i Haga, Arbrå socken, där också trossboden fanns i närheten av kyrkan. Kompaniets officiella samlingsställe var däremot i Flor i Mo socken. Löjtnantens boställe låg i Föränge, Järvsö, fänrikens i Broddböle, Rengsjö. Vid Norränge i Arbrå hade kompaniet en skjutbana.

Underofficerarna vid regementet saknade kronoboställen, men år 1772 påbjöds att sådana skulle uppföras på socknarnas bekostnad. Enligt planen skulle därvid för Arbrå kompanis vidkommande fältväbeln vara bosatt i Järvsö, sergeanten i Rengsjö, föraren i Mo, furiren i Arbrå och rustmästaren i Undersvik, av vilka dock sergeants- och förareboställena ansågs kunna tillsvidare anstå, emedan beställningshavarna hade egna gårdar. Huruvida underofficersboställena enligt ovannämnda plan någonsin kom till utförande inom Arbrå kompanis område, är emellertid icke bekant.

Erik Wickberg

KOMPANIETS CHEFER OCH DESS ADJUTANTER

KOMPANICHEFER

Kaptener

1682—1685 *Gyllentrost, Gustav.* Född 1645, avsked 1689.

1685—1699 *von Wulffen, Gotthard Vilhelm.* Major 1699, dödligt sårad 1701 vid övergången av Düna.

1699—1701 *Wrangel, Hans Henrik.* Född 1688, major 1701, stupad 1703 vid Saladen.

1701—1707 *von Gertten, Karl Mauritz.* Född 1672, överstelöjtnant 1712 vid Östgöta tremännings infanteriregemente, död 1721.

1707—1708 *von Schwartz, Johan.* Stupade 1708 vid Ljesna.

1708—1709 *von Essen, Anton Karl.* Född 1680, fången i Ryssland 1709—1722, avsked 1741 som major, död 1744.

1709—1717 *von Rehausen, Henrik Wilhelm.* Fången i Danmark 1713—1714, död 1717.

1718—1721 *Astner, Jonas.* Född 1686. Fången i Danmark 1713, hemkom samma år, innehade löjtnantsindelningen vid kompaniet 1721—1732, avsked 1747.

1721—1732 *von Bocken, Georg Johan,* överstelöjtnant. Född 1688, innehade kaptensindelningen 1721—32, avsked 1744 som överstelöjtnant, död 1746.

1732—1747 *Astner, Jonas.* Se ovan!

1747—1764 *Nordenadler d. ä., Teodor.* Född 1717, sekundmajor 1761, död 1772 som överstelöjtnant.

1764—1777 *Skog, Karl Gustav.* Född 1723, fången i Mecklenburg 1760, majors avsked 1777.

Stabskaptener

1778—1780 *Ström, Petter.* Född 1738, chef för Järvsö komp. 1780, avsked 1786.

1780—1786 *Gyllengahm, Gustav.* Född 1748, chef för Järvsö komp. 1786, kapten vid Göta garde 1794, majors avsked 1795, död 1808.

1786—1790 *Nordenadler, d. y., Teodor.* Född 1761, överstelöjtnant 1809.

1790 *Wittstock, Karl Anton.* Född 1737, död 1790.

1791—1794 *Hård af Segerstad, Johan Adolf.* Född 1744, död 1794.

1795—1796 *Boye, Johan Anders.* Född 1766, majors avsked 1801, död 1834.

1796—1801 *Fahnehielm, Fredrik Vilhelm.* Född 1770, avsked 1817 som major.

Övre raden fr. v.: kaptenerna T. Nordenadler, d. y., G. F. Kökeritz och J. E. Bergstedt; därunder L. E. Åhrman, A. F. Paues och K. V. D. Svinhufvud.

1801—1810 *Ström, Karl Petter.* Född 1777, överstelöjtnants avsked 1821, död 1828. Bar medalj för tapperhet i fält; skrev första historiken över Hälsinge regemente.

1810—1812 *von Rehausen, Gotthard Johan.* Född 1775, avsked 1834 som major, död 1848 som postmästare i Bollnäs.

1812—1828 *Kökeritz, Lars Fredrik.* Född 1769, avsked 1828, död 1838.

Kaptener

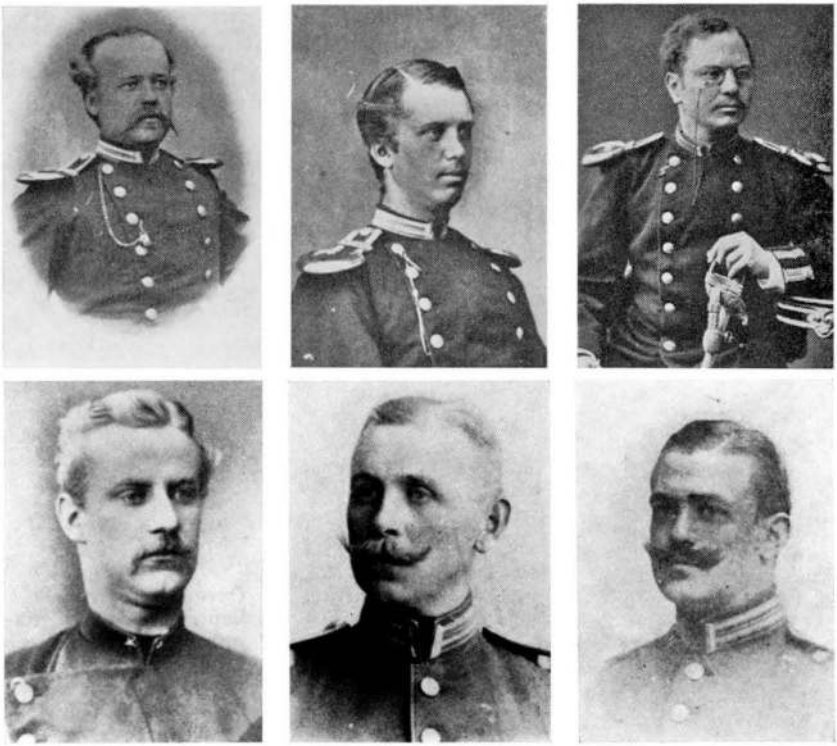
1828—1844 *Tersmeden, Karl Adolf Mauritz.* Född 1793, avsked 1844, död 1852.

1844—1845 *Kökeritz, Gustav Fredrik.* Född 1800, fältväbel vid kompaniet 1820—1824. (Se nedan under Fältväblar!), död 1869 som postmästare i Bollnäs.

1845—1846 *Wigström, Karl Gustav.* Född 1800, död 1846 som kapten.

1846—1864 *Bergstedt, Johan Erik.* Född 1801, avsked 1864 som major, död 1873.

1864—1878 *Åhrman, Lars Elias.* Född 1820, majors avsked 1878, död 1896.

Övre raden fr. v.: kaptenerna H. B. Berndes, K. F. K. D. Silfverstolpe och K. V. G. Moberg; därunder K. A. V. Schultz, K. A. A. Schönning och P. V. Genberg.

1878—1879	*Paues, Adolf Fredrik.* Född 1839, död 1894 som kapten. Bevistade dansk-tyska kriget 1864.
1879—1886	*Svinhufvud, Kristian Vilhelm Daniel.* Född 1835, majors avsked 1889, död 1913.
1886—1890	*Berndes, Henrik Bernhard.* Född 1838, majors avsked 1900, död 1918.
1890—1897	*Silfverstolpe, Klas Fredrik Karl David.* Född 1845, majors avsked 1897, död 1911.
1898	*Moberg, Karl Gustav Vilhelm.* Född 1854, död 1903 som överstelöjtnant vid Västmanlands regemente.
1898—1904	*Schultz, Karl August Vilhelm.* Född 1851, avsked 1904, död 1924.
1904—1909	*Schöning, Karl Anders Axel.* Född 1866, major 1913 vid Norrbottens regemente, överstes avsked 1921, död 1941.
1909—1914	*Genberg, Per Valdemar.* Född 1875, major 1918 vid Gottlands regemente, död 1927 som överstelöjtnant.
1914—	*Svartz, Gideon.* Född 1872, major 1919 vid Karlskrona grenadjärregemente, död 1956 som överstelöjtnant.

Övre raden fr. v.: kapten G. Svartz, fanjunkarna J. Schön och E. Kring. Därunder fanjunkarna P. A. Westlin och A. J. Almgren.

KOMPANIADJUTANTER

Fältväblar

1681—1685	*Hans i Acktjära.* Avsked 1685.
1685—1700	*Hake, David Henriksson.* Avsked 1700, död 1708.
1700—1701	*Gyllensting, Johan.* Död i fält 1707 i Litauen som löjtnant.
1701—1703	*Lundberg, Johan Larsson.* Avsked 1703.
1703—1705	*Flodin, Petter.* Avgången ca 1705.
1705—1708	*Klockbom, Per Persson.* Död 1708.
1708	*Bölberg, Daniel.* Fången eller stupad vid Ljesna eller Poltava.
1708—1709	*Boursell, Samuel Johan.* Född ca 1688, död 1752 som expektanskapten.
1709—1711	*Bruterus, Barthold.* Död i fält 1713.
1711—1712	*Blom, Petter.* Avsked 1712.
1712—1713	*Lindkvist, Olof.* Död 1713 i fästningen Tönning, Danmark.
1713—1716	*Haeggebom, Magnus.* Född ca 1680, degraderad till gemen 1716, "emedan han varit intresserad i en stöld", avsked 1719 som förare.

1716—1718 *Wrång, Johan.* Född 1697, avsked 1764 som major, död 1769, fången 1742—1745 i Reval samt 1757—1762 i Pommern.

1718 *Lång, Augustinus,* avsked 1725 som expektansfänrik.

1718—1719 *Kraft, Klas.* Avsked 1719 på grund av köldskador från marschen över fjällen från Norge, död 1762.

1719 *Bergkvist, Nils Jonsson.* Född ca 1689, avsked 1719 såsom köldskadad och sjuk efter återmarschen över fjällen.

1719—1721 *Lindholm, Niklas.* Född 1681, avsked 1741 som fältväbel, död 1747.

1721—1732 *von Schwartzenhoff, Kristian,* löjtnant. Född 1689, avsked 1749 som löjtnant, död 1754.

1732—1741 *Lindholm, Niklas.* Se ovan!

1741—1742 *Netherwood, Karl Georg.* Född 1716, kapten vid Artilleriet 1755, drunknad 1757.

1742 *Phragmén, Jakob.* Född 1704, avsked 1747, regementsväbel på extra stat 1758—1761.

1742—1750 *Astner, Abraham.* Född 1721, avsked 1777 som regementskvartermästare.

1750—1758 *Linnman, Jonas Andersson.* Född 1720, död i fält 1758 på Rügen.

1758—1789 *Brovall, Bengt.* Avsked 1789.

1789—1811 *Svedberg, Olof.* Född 1757, avsked 1811.

1811—1820 *Axling, Johan.* Född 1770, avsked 1820, belönad med medalj för tapperhet i fält.

1820—1824 *Kökeritz, Gustav Fredrik.* Se ovan under Kompanichefer!

1824—1827 *Ahlgren, Gustav Julius.* Född 1799, avsked 1844, död 1869 som kapten.

1827—1833 *Hybinette, Klas.* Född 1807 (?), avsked 1833 (?).

Fanjunkare

1833—1843 *Östberg, Karl.* Avsked 1843 (?).

1843—1850 *von Kiöhling, Jost.* Född 1817, avsked 1850.

1850—1862 *Berggren, Olof.* Född 1811, avsked 1862, död 1896.

1862—1866 *Åsbrink, Karl Alfred Emanuel.* Underlöjtnant 1873.

1866—1869 *Grundström, Axel Henry.* Född 1835, död 1909. Bevistade Nordamerikanska frihetskriget och därunder fången vid Chancellor Vill. Benådad med amerikanska Kearny-medaljen.

1869—1881 *Berg, Jonas.* Född 1825, avsked 1881, död 1895.

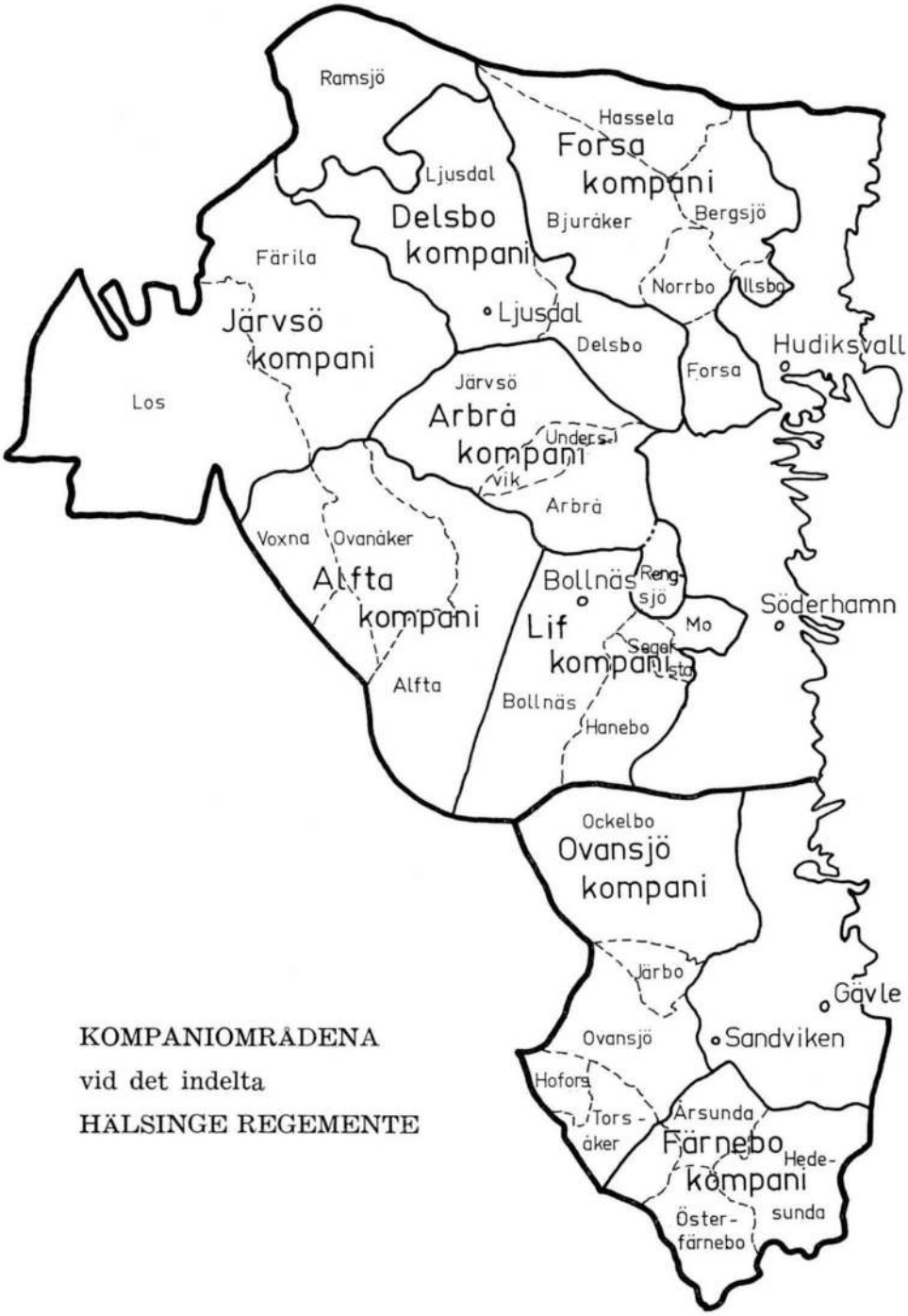
1881—1894 *Åkerberg, Olof.* Född 1842, avsked 1894, död 1927.

1894—1898 *Schön, Johan.* Född 1847, avsked 1898, död 1913.

1898—1906 *Kring, Erik.* Född 1856, avsked 1906, död 1911.

1906—1910 *Westlin, Per August.* Född 1864, avsked 1917, död 1927.

1910— *Almgren, Anders Johan.* Född 1871, avsked 1921, död 1941.

KOMPANIOMRÅDENA
vid det indelta
HÄLSINGE REGEMENTE

KAPTENERNA PÅ HAGA I ARBRÅ SOCKEN

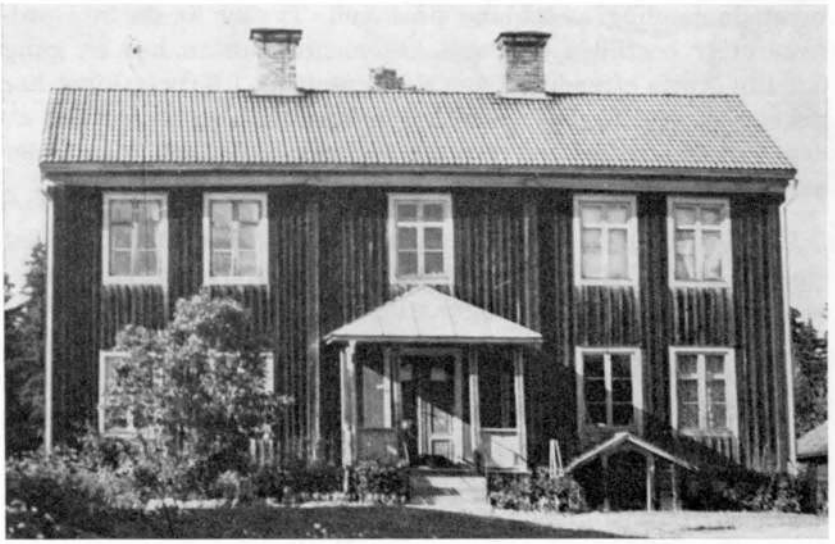
Kompanicheferna vid Hälsinge regemente fick sina boställen under Karl XI:s militära organisationsarbete på 1680- och 1690-talen. Redan i det första indelningsverket för regementet från år 1684 heter det, att chefen för Arbrå kompani skulle ha sina hästehemman i själva Kyrkbyn. Chef för kompaniet var då kapten Gustaf Gyllentrost. Allt tyder på att han bodde hos fribonden Erik Pedersson i Arbrå by.

De första uppgifterna om kaptensbostället Haga finner vi i husesynsinstrument omedelbart efter Stora nordiska krigets slut. Officerarna var skyldiga att vårda sig om kronans boställen. Varje gång en innehavare avgick och en ny skulle träda till, anordnades en husesyn på bostället. Vid husesynen uppgjordes ett ordentligt protokoll, och dessa s. k. husesynsinstrument insändes sedan till både länsstyrelsen och Krigskollegium. I Krigskollegiums arkiv i Krigsarkivet finns det en mycket omfattande samling av sådana protokoll. Tyvärr är de inte ordnade efter boställen eller ens regementsvis utan har en gång bundits årsvis efter hand som de kommit in. I Krigsarkivet har man gjort upp register över varje boställe, och med hjälp av dem kan man följa över tretusen svenska boställens öden under nära 200 år.

Den 14 juli 1724 höll man laga husesyn på kaptensbostället Haga i Arbrå. Både regementet och länsstyrelsen var representerade. På överstens vägnar infann sig majoren Daniel Lagerborg och regementsskrivaren Peter Forssius, medan den civila sidan var representerad av vice häradshövding Per Johan Schaeij, kronobefallningsmannen Johan Wijkman, länsmannen Peter Hofberg och nämndemännen Jon Olsson i Kyrkbyn och Nils Olsson i Flästad. Närvarande var också boställsinnehavarna, den frånträdande kapten Jonas Astner och den tillträdande överstelöjtnanten Georg von Bocken.

Kaptensbostället Haga i Arbrå

Fänriksbostället Broddböle i Rengsjö

Nämnden konstaterade först att Haga haft flera innehavare under Karl XII:s långa krig. Först i raden var kapten Hans Henrik Wrangel, som blev chef för Arbrå kompani på hösten 1699 och stupade 41 år gammal i slaget vid Saladen våren 1703. Efter honom följde kapten Carl Mauritz von Gertten, som ledde kompaniet i fält till hösten 1706. Då avancerade han till major vid Skaraborgs regemente. Han följdes av Johan Schwartz, som var son till en soldat och gått den långa vägen vid regementet, tills han år 1707 blev kapten vid Arbrå kompani. Bara ett år förde han befälet där; han stupade hösten 1708 under slaget mot ryssarna vid Liesna.

Under det fortsatta fälttåget i Ryssland ledde kapten Anton Carl von Essen Arbrå kompani. Han och hans soldater blev fångna vid Perevolotjna tre dagar efter slaget vid Poltava. Först efter tretton år kom han hem från fånglägren i Sibirien. Under tiden hade Arbrå kompani satts upp på nytt i hembygden. Det anfördes av kapten Henrik Wilhelm von Rehausen från december månad 1709. Han blev fången vid kapitulationen i Tönningen i maj 1713 men återkom från den danska fångenskapen och stod kvar som kompanichef till november 1717, då han dog. Han ligger begravd i Arbrå kyrka.

Efter honom följde kapten Jonas Astner, som också han gått den långa vägen vid regementet. Liksom Rehausen blev han danskarnas fånge vid Tönningen men kom hem efter några månader. I maj 1718 blev han 32 år gammal chef för Arbrå kompani.

Sedan nämnden plockat samman denna långa lista på kompanichefer, kunde den konstatera att de flesta av dem varit ute i fält och aldrig satt sin fot på bostället. Under deras bortovaro hade jorden brukats av landbönderna Christoffer Andersson åren 1700—1707, Nils Andersson åren 1707—1720 och Olof Ersson år 1721. I de fall officerarna varit gifta, hade deras familjer bott på gården. Kapten von Rehausens fru hade vistats där ända tills han dog, då hon måste flytta okända öden till mötes.

Nämnden tog sedan bostället i besiktning. Haga var vid denna tid bara en vanlig bondgård. Det fanns ingen s. k. karaktärsbyggnad utan bara ett mindre boningshus med förstuga, sal, kök och två kammare. Ytterdörren saknade lås och nycklar. Det fanns spisar i salen, köket och ena kammaren. Den andra

kammaren, som var sovrum, behövde ingen spis, ansåg nämnden. Fönstren till huset hade vackra järnbeslag i hörnen.

Dessutom fanns det en mängd andra hus på gården. Det fanns ett gammalt boningshus, som var nedruttet och måste rivas, det fanns stall, foderhus, redskapslider, kornlada, en badstuga med ugn och en ladugård för kor, får, getter och svin. Kapten Astner, som själv odlat jorden de sista åren, hade gjort en hel del förbättringar och bland annat anlagt en kryddgård och planterat 200 stänger med humle.

Nämnden besiktigade också åker och ängar med rätt stort ogillande. Åkern var visserligen försvarligt gödd och brukad, men det fanns inga tjänliga platser att ta upp ny jord. Ängarna var många och överlupna med skog, som måste rödjas. Bostället hade inte mindre än sjutton hölador på de olika tegarna. Fiske fanns i Kyrkbysjön, men skogen var tarvlig och räckte knappast till ved och reparationer. I Nybo en mil från bostället fanns en fäbod, men mulbetet där var klent.

Efter denna rätt nedslående husesyn gjorde nämnden ett uttalande, som ger en del uppgifter om bondelivet i Arbrå socken. Haga liknade, skrev man, andra hemman på orten, som var ganska svaga och ringa till utsädet. "Om en bonde skall ha sitt dagliga bröd, måste han vart år utom åkern upplöja sig ett stycke äng att så säd uti, och får han icke desto mindre äta torkad mäsk eller drav allmänneligen ibland brödet och därtill sur mjölk eller rännemjölk samt vassla och så kallad mesost." Samma villkor måste officerarna på orten vara underkastade, om de bara var hänvisade till inkomsten från bostället.

I själva verket, konstaterade nämnden, var officerarna underkastade sämre villkor än bönderna, eftersom de måste hålla någorlunda anständiga hus, vilket en bonde slapp göra. Besvären hade varit särskilt svåra under kriget, då officerarna varit ute i fält. Det hade varit ont om folk och svårt att finna andra landbönder än gamla och fattiga personer, som inte haft råd att hålla någon dräng. De flesta av böndernas kreatur hade utpressats till skatter och inkvarteringar. På boställena hade de bara kunnat hålla 5—6 kor, när de bort ha 12—15 för gödselns skull, "vilket denna ortens beskaffenhet fordrar".

Den gamla byggnaden på Haga behövde inte rivas utan förstördes av en vådeld i maj 1725. Den nye innehavaren, överste-

löjtnant Georg von Bocken, reste på brandplatsen en bryggstuga med två drängkammare. En ny nämnd konstaterade att muren i brygghuset hade rämnat. Detta hade dock inte skett genom von Bockens förvållande. Felet var murmästarens i socknen, som inte förstått sig på detta hantverk. Humlegården hade måst läggas ner, eftersom humlen inte trivdes i den sumpiga marken. Skogen fortsatte att tränga fram på ängarna. Det var svårt att rödja den, klagade överstelöjtnanten, eftersom vattnet ofta dränkte ängarna.

Efter von Bocken kom kapten Jonas Astner tillbaka till Haga, där han residerade åren 1732—1749. Hans efterträdare, kapten Teodor Nordenadler, vägrade att acceptera bostället. Han hade studerat i Lund och under flera år gjort tjänst vid regementet Royal Suèdois i Frankrike. Det var omöjligt för honom att bo på Haga, "emedan de nu på bostället befintliga husen äro så bristfälliga, att han omöjligen sig längre därmed hjälpa kan".

Nordenadler bad nämnden att utse platsen till en karaktärsbyggnad, och sedan skulle han själv ansöka om byggnadshjälp hos Kungl. Maj:t. Nämnden besåg gårdstomten och åtskilliga platser runt omkring gården, men fann alla sumpiga och leriga. Ett litet stycke från gården fanns det en äga, som tillhörde bonden Jonas Eriksson i Arvik. Här hittade man en höjd med fast grund, där man kunde förlägga den nya byggnaden. Bonden eftersändes. Nämnden föreslog att han skulle lämna ett stycke till byggnadstomt mot att han fick ett lika stort stycke av boställets åker. Protokollet berättar att Jonas Eriksson "efter mycket långt betänkande" lämnade sitt samtycke härtill.

Sedan kapten Nordenadler fått tillstånd av Krigskollegium, uppförde han år 1752 den nya byggnaden på Jonas Erikssons gamla svalstycke. Det var ingen stor byggnad men gjordes enligt fastställt mönster. Den bestod av en förstuga, en sal, tre kammare, ett kök och en vind. Den hade torvtak och två skorstenar och vilade på en stenfot. Väggarna var brädfordrade och rödfärgade. Spisar fanns i alla rum, och 16 fönster gav ljus åt rummen. Hela byggnadssumman uppgick till 900 daler silvermynt.

Nordenadler hade över huvud taget presterat ett stort arbete under de sexton år han stannade på Haga. Han uppförde ett nytt visthus med drängstuga och därunder två bastanta källare, murade och välvda med gråsten. Gamla byggnader revs ner och

nya sattes upp i deras ställe: ett vagnshus, ett redskapshus och ett får- och gethus. Bryggstugan och badstugan förbättrades.

Under flera år var Nordenadler hemifrån. Han var då utkommenderad med sitt kompani i pommerska kriget. Då fick hans hustru Catharina Margareta Hierta svara för underhållet av gården. När han kom hem från kriget, fann han till sin besvikelse, att den nyanlagda kryddgården öster om huset farit mycket illa. De vackra körsbärsträden hade förstörts genom landbondens förvållande. Han skyndade sig att återställa den och planterade tolv nya körsbärsträd och andra fruktträd.

Nordenadler lämnade Haga år 1765, sedan han utnämnts till major vid regementet. Hans efterträdare, kapten Carl Gustaf Skogh, hade också deltagit i pommerska kriget men med mindre lyckosamt resultat. Han hörde till de adliga officerare, som i september 1760 anhöll om tillstånd att få lämna armén för att bevista riksdagen i Stockholm. Hans ansökan avslogs, och några månader senare förde han befälet över en trupp hälsingar, som skulle försvara staden Tessin mot preussarna. Staden var väl skyddad av floden Recknitz, men när en fientlig styrka ryckte fram, tappade Skogh huvudet och kommenderade reträtt ur staden.

Reträtten skedde i största oordning, och hälsingesoldaterna lämnades helt och hållet åt sig själva. De tog skydd bak en stengärdsgård och gav eld mot fienden, som förlorade en del folk. Då de preussiska ryttarna sökte kringränna dem, beslöt Skogh att kapitulera. Hälsingarna, som var förbittrade över att ge sig så gott som utan strid, vägrade att lämna från sig sina gevär och slog sönder dem mot stenmuren. En del av dem lyckades undkomma och berättade för ledningen vad som hänt. Kapten Skogh fick sitta i fångenskap i 18 månader i Stettin och Magdeburg, ända tills freden kom. Efter hemkomsten klarade han sig undan svårare straff, och fram till avskedet år 1777 satt han på Haga som chef för Arbrå kompani.

Skogh följdes på Haga av två andra krigsdeltagare, överstelöjtnanten Johan Gustaf af Donner, som slutade som landshövding i Västerbottens län, och majoren Gustaf Henrik Jägerhorn, som tillträdde bostället år 1781. Jägerhorn fick avsked år 1785 och efterträddes som kompanichef av majoren David Harald Frölich. Under åren 1788—1790 befann sig Frölich med regementet i fält i Finland, och Jägerhorn tycks under tiden ha

fått bo kvar med sin hustru på Haga. Han dog på detta boställe i mars 1791.

Majoren sedermera översten Fredrik Kristian von Platen

En rad kompanichefer följde under krigsåren på Haga — Fredrik Kristian von Platen, Teodor Nordenadler, Fredrik Vilhelm Fahnehielm, Georg Cedergren och andra — men Haga förblev tämligen oförändrat. I förstugan till karaktärsbyggnaden hade kompanichefen sitt kontor, och bakom låsta dörrar förvarade han här kompaniets handlingar. Ett nytt brygghus och en ny drängstugebyggnad sattes upp, men sådant ingick bara i boställsinnehavarens skyldigheter.

År 1814 övertogs Haga av majoren Jakob Bernhard Ström. Han hade börjat som kadett vid amiralitetet, men år 1796 blivit kapten vid Hälsinge regemente. Ström, som med tiden blev

överste i armén och postinspektör i Uppsala, bodde inte själv på bostället utan arrenderade ut jorden till bonden Per Abrahamsson i Röste.

År 1817 fick Haga på nytt en intresserad brukare. Det var överstelöjtnanten Johan Jakob Burman. Han var född i Pernå i Finland och hade gjort sin karriär vid Savolax jägarregemente. Under kriget i Finland tjänstgjorde han som fältmätningsofficer under general Sandels i sommarfälttåget år 1808. Han blev rysk fånge vid kapitulationen i Skellefteå men frigavs mot hedersord och kom till Stockholm. Här fick han anställning som översättare i ryska språket, vilket han behärskade. År 1810 blev Burman major i armén och regementskvartermästare vid Hälsinge regemente. Han var också med i fälttåget mot Norge år 1814. Efter krigets slut blev han överstelöjtnant och chef för Arbrå kompani.

När nämnden år 1822 höll husesyn på Haga, kunde den konstatera att Burman utfört ett storartat arbete på gården. Taket på karaktärsbyggnaden hade han försett med en yttre täckning, han hade byggt droppränner och en ny trappa och reparerat skorstenarna. Invändigt hade han gjort i ordning alla boningsrummen, lagt om golven och byggt kakelugnar av tegel. Innertaket och papperstapeterna på väggarna hade han strukit med limfärg, dörrarna och panelerna vid fönstren med oljefärg.

Även byggnaderna på gården hade blivit ordentligt översedda. En brygg- och bagarstuga var nyuppförd. Kryddgården var välskött, och Burman hade där planterat bärbuskar och ett tiotal körsbärsträd. Han hade också anlagt en humlegård, som såg ut att ta sig. I en av hagarna hade han tagit upp ett tunnland ny åker, som grannbonden i gården nr 8 arrenderade. Nämnden slog fast, att Burman "med kostnad och drift" sökt upphjälpa bostället.

Burman dog på Haga i april 1824 och ligger begravd på Arbrå kyrkogård. Hans son Carl Johan Marianus Burman, som föddes på Haga år 1823, blev själv officer och utgav år 1865 faderns värdefulla handskrift "Relation om Savolaxbrigadens operationer under 1808—1809 års finska krig".

Det sista husesynsinstrumentet är från år 1874. Haga innehades då av kapten Lars Elias Åhrman, som blivit chef för Arbrå kompani år 1868. Under de år han suttit på Haga hade också han utfört ett stort nybyggnadsarbete. Inför nämnden

lade han fram en plan på hur man skulle försätta bostället i laga skick, och denna gick ut på att åtskilliga byggnader skulle rivas, medan andra skulle flyttas till lämpligare platser på gården.

Haga hade år 1839 fått en ny karaktärsbyggnad, som ersatt den gamla från år 1752. Den var byggd av furutimmer och vilade på en stenfot — 18 meter lång, 9 meter bred och 4 meter hög. Huset var indelat i en förstuga, fyra rum och ett kök med dubbla golv. Väggarna hade tapeter och paneler, och innertaket var vitlimmat.

Drängstugan skulle också stå kvar liksom visthuset och fähuset, men stall och brygghus skulle byggas nya, och vagnsboden skulle flyttas och ligga i rad med svin- och fårhuset, höladan och redskapslidret. Härbret och tröskladan stod båda på osäker grund och skulle flyttas.

Åhrman hade gjort mycket för att förbättra jordbruket. Han hade infört cirkulationsbruk i nio skiften och för stora kostnader byggt körvägar mellan dem. Gården hade gräsplan och trädgården var utvidgad med 250 bärbuskar och tre vattendammar. Brunnen hade fått en överbyggnad, och en vattenledning hade dragits in i fähus och brygghus för en kostnad av 100 kronor. Nämnden var mycket imponerad av kapten Åhrmans odlarflit och tillstyrkte att han fick sina kostnader ersatta av kronan.

Kapten Åhrman var den siste boställsinnehavaren på Haga. Därefter gick gården "ur tjänst". Själv lär han ha arrenderat gården en tid. Han blev major i armén och dog i Uppsala år 1896 76 år gammal.

Alf Åberg

JOHAN JAKOB BURMAN — EN SKRIVKUNNIG SOLDAT

I vår armés gamla bygderegementen löper vid sidan av förbandets officiella krigshistoria en oräknelig mängd enskilda soldaters livsöden genom seklerna. Dessa utgör — med en något respektlös liknelse — det kött, som det många gånger rätt torra skelettet skulle behöva iklädas.

Tyvärr har dock icke många av de gamla kämparna lämnat några egna spår efter sig — måhända i ett osjälviskt uppgående i gemenskapen men troligen mera beroende på okunnighet i skrivkonsten eller åtminstone större vana vid att hantera värjan än gåspennan. Sällan får vi efterkommande sålunda mer än en skymt av dem, som stod i ledet eller framför detta — ett mönsterprotokoll, en kyrkboksanteckning, ett lakoniskt ord eller ett brev. I bästa fall en solkad och svårtydd dagbok. Eller för det mesta — inget alls.

Vid vårt regemente finns dock ett av denna regels lyckliga undantag, som plötsligt ger mänsklig värme och anda åt det dammiga arkivpapperets rapporter och den kalla stenens minnesord. Den soldat, som fäktade både med pennan och svärdet och lika framgångsrikt med båda, var Johan Jakob Burman, som efter att i Sveriges tvenne sista krig mot Ryssland ha försvarat man ändå till slut förlorat sin hembygd, blev hälsing och slutligen chef för Arbrå kompani. När fälttåget mot Norge 1815 var lyckligen slutfört red han med sin bataljon in i Gävle, uppmärksammad för sin vackra vita häst men inte för sin egen del — *"Efter ryttaren frågade ingen"* säger han bittert — och fortsatte sedan till sitt sista hem uppe i Hälsingland. Här nedtecknade han sedan under sin återstående år — de blev inte många, han dog ännu i sin krafts dagar 1824 — sina levnadsminnen. Efter hans död, men först så sent som 1865, utgavs dessa anteckningar av hans ende son, som vid det laget var löjtnant vid västerbottningarna.

En officer i Savolax-jägarnas uniform

Uppväxtår

I dessa förtäljer Burman, hur han, född av enkla men hederliga föräldrar år 1771, växte upp i Pernå socken i Nyland, inte långt från Borgå. Efter att ha besökt skolan i denna stad en kort tid samt för övrigt blivit undervisad i hemmet fann han vid 16 års ålder sig icke längre böra ligga föräldrarna till last utan gav sig hemifrån som lantmätarelev. Som sådan blev han dock icke gammal på grund av det nu utbrytande kriget mot Ryssland, d v s Gustaf III:s finska krig 1788—1790.

Kriget 1788—1790

På nyåret 1789 erhöll han av chefen för Savolax jägareregemente fullmakt som förare (underofficer) vid detta och deltog som sådan i den olyckliga striden vid Kyrö i Karelen den 11 juni samma år. I denna blev han med ett antal kamrater tillfångatagen, sedan hans kompani omringats och ammunitionen tagit slut.

Fångenskap i Ryssland

Som krigsfånge fick han till fots och under delvis svåra umbäranden marschera till Svarta havets strand tillsammans med till slut bortemot 2.000 kamrater. Här sattes fångarna i arbete på ett skeppsvarv med underofficerarna som arbetsledare. Härvid vann Burman efterhand stort inflytande och blev trots sin ungdom den som fick företräda sina landsmäns intressen gentemot ryssarna. Efter sluten fred och många svårigheter — man får det intrycket att det ryska riket inte gärna skildes från sina gäster — lyckades han utverka marschorder och den långa färden hemåt kunde påbörjas — som tidigare till fots. I slutet av maj 1791 trampade han ånyo svensk jord i trakten av Fredrikshamn efter nära fem månaders marsch. Det hade varit svåra år i fångenskapen, men en fördel hade han i varje fall njutit av dem — han talade nu flytande ryska.

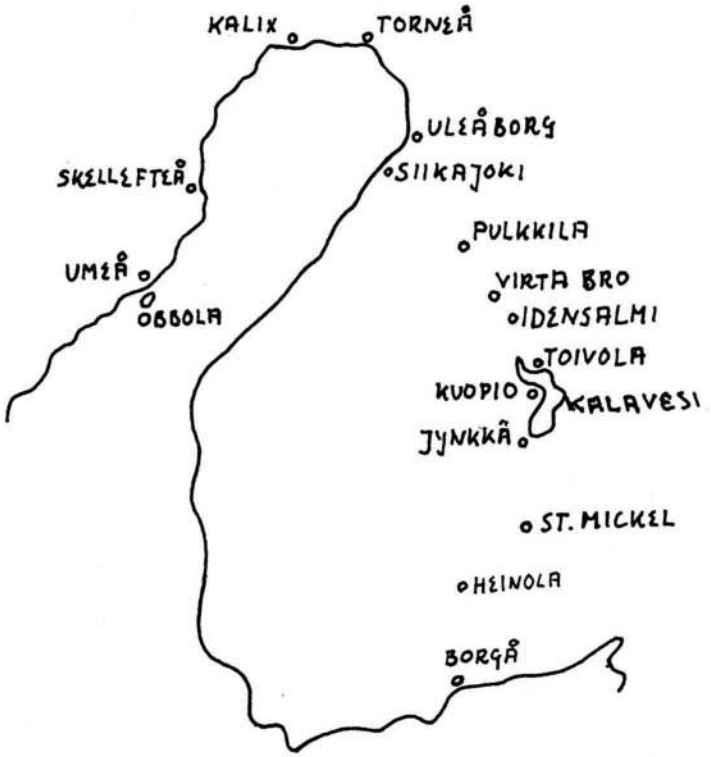
Mellankrigstid

Efter hemkomsten följde mer än halvtannat decennium av tjänst på roten. Tjänsten vid Savolax jägare var säkert inte mycket mera betungande än vid den indelta armén i övrigt — d v s någon månads möte varje år samt i övrigt en del administrativa sysslor. Som gränsjägare kom härtill vissa beredskapskrav, till exempel skyldighet att bo inom regementets område. Burmans största personliga bekymmer under denna period syns dock ha legat på ett annat plan, nämligen dels det ekonomiska — vilket torde ha varit typiskt för det indelta befälet med dess minst sagt blygsamma inkomster — dels svårigheterna att få den officersbefordran, som han blivit lovad redan under kriget. Visserligen blev han redan 1796 vid audiens hos regenten, hertig Carl (XIII) av Södermanland, muntligen utnämnd till fänrik vid regementet, men fullmakt på denna tjänst

lyckades han få först tre år senare efter ett avsevärt intrigerande, resor till huvudstaden och uppvaktningar hos inflytelserika män samt slutligen hos Gustaf IV Adolf.

Under åren närmast efter sekelskiftet avlade han såväl lantmätar- som artilleriofficers(!)-examina samt blev 1804 löjtnant, 33 år gammal.

Kriget 1808—1809

I början av februari 1808 befann sig Burman i Heinola köping i Savolax på tillfälligt uppdrag vid Savolaxbrigadens stab, då han på grund av det just inträffade ryska anfallet över gränsen fick order att som kurir framföra mobiliseringsorder till förbanden. Knappt en vecka senare var brigadens huvuddel samlad i S:t Mickel, men utan att få möta fienden började den efter

ytterligare tre veckor den första långa reträtten. I bistraste vinterköld tågade trupperna norrut — Burman till en början med *"odrägliga"* magplågor, som han ådragit sig en natt *"under gevär"* i 36 graders kyla på fälten vid S:t Mickels kyrka.

Som tjänsteförrättande chef för Kärsimäki kompani — den ordinarie var gammal och *"förslappad"* och dög enligt Burmans samt tydligen även regementschefens uppfattning inte till tjänsten — fick han några dagar senare order att avbryta marschen med detta vid Jynkkä by tillsammans med den berömde J Z Dunckers sulkavabor och några karelska dragoner, medan brigaden fortsatte norrut mot Kuopio.

Över isarna på den vidsträckta och sönderflikade sjön Kalavesi utkämpade Burman och Duncker två dagar senare en fördröjningsstrid, som gått till krigshistorien. Med sina tvåhundra man gick de växelvis tillbaka i den halvmeterdjupa snön, medan dragonerna hindrade fientliga överflygningsförsök av kavalleri och skidlöpare (!). Trots en tiofaldig underlägsenhet i antal lyckades man under en dagslång strid skydda brigadens fortsatta reträtt norrut och slutligen bärga sig själv över på sjöns norra strand. Den följande natten tillbringades med dans — utan damer — i en tom, iskall bondstuga för att hålla värmen.

Återtåget fortsatte emellertid — alltjämt med savolaxjägarna som eftertrupp och Burmans kompani vid denna. Eftersom fiendens tryck nu lättade blev marschen lindrigare och efterhand tågade man in i Uleåborg. Här skedde nu för löjtnant Burman betydelsefulla ting, enär man dels efter några framgångsrika strider i siikajokilinjen äntligen gjorde halt i stället för att fortsätta tillbaka, dels beslöt att omorganisera armén, så att en femte brigad under överste Sandels befäl kunde bildas. Vid denna placerades Burman som *"fältmätningsofficer och chef för yttre ärendena"*, vilket väl närmast kan översättas med chef för sektion 1 i brigadstaben. Någon stabstillvaro i egentlig mening skulle det emellertid inte bli för honom — snarare en befattning som befälsreserv för kvalificerade uppgifter.

Det började med en vägrekognoscering till Kajana som ett led i Klingspors reträttplaner, men sedan dennes underordnade förklarat, att armén hellre än att gå ytterligare ett steg bakåt skulle upplösa sig själv på stället, skickades Burman ut i skärgården för att, som ett skydd för flanken, fånga den kände Kulneff och hans kosacker med hjälp av ett kompani norrbott-

niska skidlöpare — det nuvarande I 19 ingick som det enda av dagens svenska regementen i sandelska brigaden. Efter några dagars jakt på vårisarna fick han emellertid konstatera, att sälen försvunnit i sitt hål, varför armén med säkrad flank kunde börja sin efterlängtade offensiv söderut.

Femte brigaden gick fördenskull sydöstut mot Kuopio i Savolax. I den inte alltför stora byn Pulkkila låg emellertid en rysk garnison på ett halvt tusental man och spärrade brigadens väg. Som Burman under reträtten en månad tidigare legat på förpost i byn och alltså väl kände *"lokalen"*, fick han av Sandels order att utarbeta stridsplan för anfallet, vilket genomfördes den 2 maj på morgonen ur marschgrupperingen och med totalt nederlag för fienden som följd. Typiskt för Burman är att han inte blott lade upp stridsplanen utan även själv med vapen i hand deltog i den avgörande stormningen av byn vid en av de omfattande styrkorna.

Samma kväll sändes Burman av brigadchefen med ett kompani vidare mot Kuopio för att, i samarbete med kaptenen Malm, som under kriget vann stort rykte som partigängare, överfalla och förstöra fientliga förråd där och på vägen dit. De bådas företag gick så lyckligt, att man redan den 12 maj kunde göra ett kuppartat anfall mot staden samt efter en kort strid på gatorna och på isarna däromkring — där man slagits två månader tidigare under reträtten från Jynkkä — taga och behålla den.

Med den snabbt tillkallade huvudstyrkan av brigaden fortsattes anfallet söderut ända ned mot de trakter, från vilka man dragit ut vid krigets början. Burman, som efter affären vid Kuopio sänts till Uleåborg med fångar och för att emotta en svärdsorden, fann emellertid vid återkomsten till brigaden till sin förskräckelse, att den ånyo drivits norrut, förlorat Kuopio och inrett sig till försvar vid Toivola på norra stranden av Kalavesi. I dessa trakter utspelade sig från midsommar till hösten ett ödemarkskrig med ständiga anfall mot fiendens förbindelser, flanker och rygg under utnyttjande av den skärgårdsliknande terrängen. Burman deltog härvid i två amfibieföretag mot Kuopio stad samt i försvarsstriderna på holmarna vid Toivola. Efterhand blev dock den fientliga övermakten allt mera tryckande, samtidigt som det operativa läget försämrades och slutligen fick brigaden order att gå tillbaka till Idensalmi i samband

med ett vapenstillestånd omkring den 1 oktober. Sandels tog ställning vid Virta bro och Burman skildrar ingående, hur stilleståndet efter ungefär 14 dagar uppsades av ryssarna och hur *"den ryska klockan var ett"* när fienden anföll. Han tjänstgjorde härvid som adjutant hos brigadchefen och blev i Runebergs dikt den, som får Sandels att avbryta sitt frukostätande i Pardala by. Diktens hårda ord mellan de två herrarna torde dock få skrivas på fantasins konto — förhållandet dem emellan var livet ut gott; för övrigt är Burmans minnen dedicerade just till Sandels efterkommande.

"Hans yttre röjde en ung löjtnant, det var Sandels adjutant"

Efter ytterligare några strider under senhösten slöts ett nytt vapenstillestånd som medförde, att armén fick anträda sin tragiska reträtt upp till Torneå. Vid jultiden 1808 *"stod kämpen än med ishöjd kropp och vägrade att visa"*. Som vanligt: Kapten Burman med savolaxjägarna på förpost närmast fienden på landskapsgränsen mellan Öster- och Västerbotten vid Kaakamo älv strax väster om Kemi.

Efter nyåret 1809 uppstod ett hot mot umeåtrakten genom att ryssarna samlade trupp vid Vasa tvärsöver Kvarken. För att förebygga detta beordrades resterna av den sandelska brigaden till södra Västerbotten, dit även Burman anlände mitt i den nu utbrytande virveln av nya händelser: revolution i Stockholm, kapitulation i Kalix och invasion i Umeå. Den enda plats av dessa tre, där läget kunde återställas, var där Burman befann sig, dock först sedan han fått kämpa på isen utanför Obbola — han började vid det laget bli rutinerad på denna taktiska specialitet — och även hunnit bli tillfångatagen i Skellefteå. Efter att ha avvisat förnyade anbud att gå i rysk tjänst blev han dock frisläppt mot hedersord att icke mera aktivt deltaga i kriget, varför han kunde återsändas till de svenska trupperna och sedermera fortsätta till Stockholm, där han avvaktade det på sensommaren inträffande fredsslutet.

Efterkrigstid i Stockholm

När Sverige i fredrikshamnsfreden förlorade sina delar östanhavs blev Burman liksom många av sina kamrater hemlös. Det vidtog nu för honom, som inte ville återvända till en hembygd under främmande ockupation, en strid för fortsatt tjänst i den svenska armén. Den futtighet som från rikssvensk sida visades mot kamraterna från de f. d. finska regementena är det icke uppbyggligt att ta del av. Att överföra meniga till svensk indelning var icke tal om. Många finska soldater, som under halvtannat år kämpat för sitt fosterland och Sveriges krona tycktes i det nya klimatet efter tronskiftet närmast ha blivit en politisk belastning för *"statsmännen"* i Stockholm och Burman berättar med utomordentlig bitterhet, hur knektar, som bar både en och flera tapperhetsmedaljer, blev tvungna att tigga sig fram i Stockholm för uppehälle och hemresa.

Som officer blev Burman något bättre behandlad, men inte förrän i slutet av 1810 lyckades han få en stat — som kapten, trots att han ett halvt år tidigare blivit befordrad till major. Han placerades vid Hälsinge regemente som regementskvartermästare, en till en början nominell befattning, eftersom han först måste fullfölja vissa officiella uppdrag i Stockholm. Regementet fick han icke se förrän 1812.

Överstelöjtnant Burman framför sina trupper

Följande år bröt hälsingarna upp från rotarna och inför det annalkande kriget marscherade de till västgränsen, där Burman först tjänstgjorde som kommendant i Uddevalla men — äntligen — på senvintern 1814 fick föra trupp och i Dalsland kunde ta befäl över först livbataljonen och sedan en av honom särskilt uttagen och organiserad jägarbataljon om 300 man. Med detta förband drog Burman ut i vårt senaste krig — denna gång mot Norge. I början på fälttåget skulle denna bataljon som förtrupp gå över riksgränsen vid Kornsjö i Bohuslän. Som bro saknades över det sund, som här utgjorde gräns, gick jägarna med sin chef i vattnet och simmade över till norska sidan, där det första brohuvudet upprättades. Efter några dagsmarschdagar utan strid träffade man efterhand på fienden och kastade *"efter någon skottvexling"* tillbaka honom mot Glommen och Fredriksstad. Vidare operationer blev onödiga efter konventionen i Moss i mitten av augusti — kriget varade bara 14 dagar — och i slutet av oktober kunde Burman bryta upp för att, nu som chef för överstelöjtnantsbataljonen — han hade blivit befordrad under vistelsen i Norge — marschera mot hemlandet. Efter diverse äventyr på gränsen med svårigheter att hitta stigarna i höstmörkret gick regementet sina modiga sjuttiofem mil *"i det svåraste väglag med utslitna kläder och nästan barfotade"* över Karlstad, Västerås och Sala till Gävle.

Fredsår i Hälsingland

Som nämnts i inledningen kända han sig icke särskilt välkommen i Gävle men stannade ändå inte mindre än fem månader i staden — hans omdöme om den är dock att *"lifvet härstädes är både tråkigt och depensift"*. Slutligen begav han sig till Söderhamn och vidare till kaptensbostället Haga i Arbrå, där han bosatte sig som chef för Arbrå kompani. Som sådan framlevde han ett lugnt liv intill sin död i april månad 1824 — han hade verkligen orsak att äntligen få *"vila på steget"* efter tre fälttåg. Förutom hustru och ettårig son efterlämnade han minnet av en tapper soldat i den olyckliga tid, då Sverige svek sina finska bröder och som följd därav stympades men — trots allt — räddades från en fullständig undergång av dessas trofasthet.

Christer Palm

GAMLE KAPTENENS MINNEN
AV F. D. ARBRÅ KOMPANI

Kapten Martin Vidigson

Pensionsavgångne kaptenen Martin Vidigson, född 10 november 1876 blev 1917 chef för f. d. Arbrå kompani.

Han tog sin officersexamen 1901, blev samma år underlöjtnant vid regementet, befordrades till kapten 1917 och tillträdde samma år chefskapet för 6. kompaniet, vilket han innehade till 1920. Vid nedskärningen av försvaret genom 1925 års försvarsbeslut övergick kapten Vidigson på övergångsstat 1926 och ägnade sig en tid åt rävuppfödning i hembygden Bommarsbo i Dalarna. Vid andra världskrigets utbrott behövdes åter hans militära tjänster och under åren 1939—42 tjänstgjorde han inom Gävle luftbevakningsområde. Sedan sistnämnda år åtnjuter han pension och är boende i Gävle.

Eftersom kapten Vidigson långa tider låg i beredskapstjänst under första världskriget, kan han inte erinra sig indelte soldaten Lars Nyberg vid Arbrå kompani. Däremot har han många minnen från tjänstgöringen i bl. a. Boden och Över-Torneå.

Ett cigarrettetui i silver erinrar med sin inskription om denna tid: — *Minne av 13. fästningsinfkomp till dess chef ofredsåret 1914.*

SISTA SOLDATERNA PÅ ARBRÅ KOMPANI

Soldaterna Hans Eriksson Roth (t. v.) och Lars Nyberg

Förre soldaten nr 21 på Arbrå kompani, Lars Nyberg, född den 26 maj 1880 bor — vid god vigör — på pensionärshemmet Källgården i Rengsjö.

Han började sin militära bana år 1900, gjorde sitt sista regementsmöte 1919 och fick året därpå begärt avsked. Som f. d. indelt soldat uppbär han pension från Vadstena krigsmannakassa f. n. uppgående till 150:— kr pr kvartal.

Nyberg bebodde ej soldattorp utan åtnjöt i stället kontantlön, som på den tiden uppgick till 200:— kr pr år.

Från ungdomsåren på Mohed har Nyberg många glada minnen och erinrar sig särskilt det myllrande folklivet under rege-

mentsmötenas söndagar, då lägret invaderades av anhöriga och vänner till soldaterna från hela Hälsingland. Sitt första möte på Kungsbäck gjorde han 1909 och deltog sedermera i arbetena för resandet av minnesstenen på Mohed. Nyberg undslapp beredskapstjänst under första världskriget, men hade åren dessförinnan gjort vakttjänst i Boden både under jul- och påskhelgerna.

Regementets minnesmedalj och ett foto från Kamratföreningens uppvaktning på 85-årsdagen intar hedersplatsen på hans bord.

*

Soldat nr 44 Hans Eriksson Roth, född 13/4 1880, som alltjämt är i livet och bosatt hos en dotter i Vallsta, blev soldat vid 17 års ålder men fick ett friår på grund av tjänst. Något torp bestods han icke, i stället fick han en penninglön med 60 kronor per år. En av bönderna såg till att han fick en byrå! Han exercerade rekryt i Gävle under sex månader 1899—1900. — 1901 åkte jag in på korpralskolan i Gävle, berättar han, men jag tog aldrig befordran. Två somrar var jag på beväringsmöten 1903 och 1905 på Mohed, 165 dygn varje år, och varje gång försökte jag få avsked, men det fick jag först 1906.

Som halvtroppschef fick han ha exercis med bland annat sin far, soldaten nr 53, Erik Hansson Roth, som var född 8/7 1855, och bosatt i Hov, Arbrå, där han avled 19/9 1940. Bland hans förfäder fanns trumslagaren Erik Wallberg i Hov (1803—1846), som i sin tur var son till trumslagaren Olof Wallberg (1772—1836), båda vid Hälsinge regemente.

Erik Hansson Roth var gift med Sara Olivia Pehrsdotter Hofgren, född 1853, död 1921.

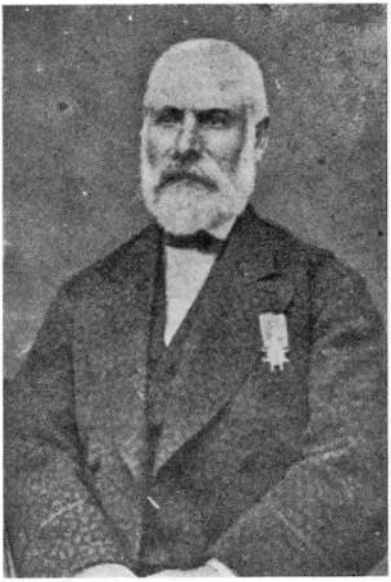
DEN GAMLA SOLDATBYN FLÄSTA I ARBRÅ S:N

Vi som lever ute i byarna påminns nästan dagligen om gamla soldater, detta emedan deras namn lever kvar i gårdsnamn som alltjämt brukas i dagligt tal. Låt oss börja med dessa äldre soldaters namn, som följer gårdarna, fastän ägarna skiftar. Hank sägs vara en av dem som medaljerades efter finska kriget 1808—09, Trygg var en annan samtida kämpe i kriget. Hans stuga är riven, men vi vet fortfarande var den stod. Namnet Rönn har burits av många soldater, och om en av dem berättas, att han var med i strid på Finlands jord. Det var skördetid, en ryss stod bakom en sädesskyl, Rönn bakom en annan, men Rönn sköt först, och han kom hem omsider. Till de historiska hör också Ren, en lång karl, sägs det, som drog ut i fält och blev borta i många år. När han helt oväntat kom hem igen, blev han först icke igenkänd, men hans hatt hängde kvar på samma krok innanför dörren, som när han drog ut i kriget. Efter honom har vi en vägsträcka i byn, Lång-Ren kallad, ty där har hans stuga en gång stått. Kvistens, Störns, Valls, Frids, Kvicks, Falqvists är några andra gårdsnamn, som minner om gamla soldater för längesen.

Vår bys sista soldater var följande:

Olof Norell	född	21/9	1837,	död	12/7	1898
Erik Gustaf Norberg,	född	17/4	1838,	död	2/2	1915
Olof Rosander	född	10/8	1843,	död	26/2	1919
Lars Rönn	född	28/1	1851,	död	23/4	1915
Jonas Elg	född	6/8	1853,	död	5/4	1940
Jonas Svärd	född	7/3	1854,	död	3/6	1931
Per Frank	född	25/3	1857,	död	24/8	1923
Carl Johan Bergqvist	född	4/2	1864,	död	6/10	1936
Lars Lind	född	27/4	1873,	död	26/3	1946

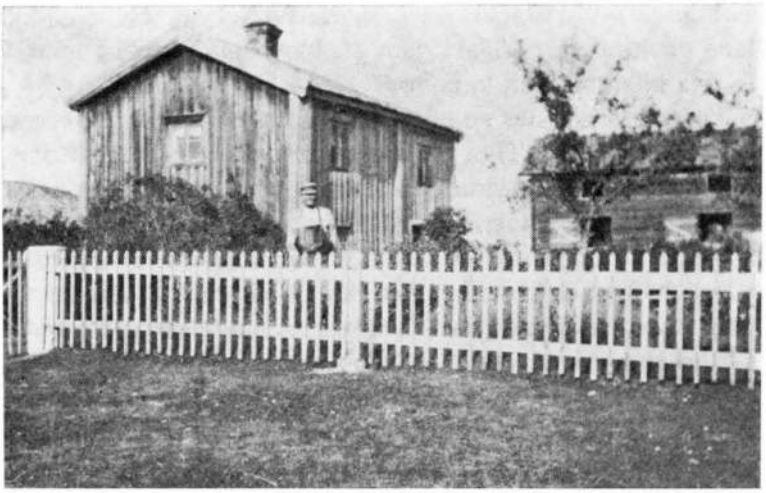
Till hälsingesoldaterna kanske man också får räkna fanjunkare Berg, vars gård i Flästa ännu står kvar i samma skick som på hans tid. Han var son till en soldat Vall, denne i sin tur

Fanjunkare Jonas Berg

son till korpral Vall, som var son till soldaten Tjäder, vars far var soldaten Thelander, alla vid Hälsinge regemente. Berg var således knekt i femte led. Han var född 30/11 1825, och den 10/12 1895 gick han bort. Traditionen bevarar blott några få minnesbilder av honom; de som berättar dem var ju småpojkar, när han levde. En minns att han hade bikupor av halm, det var ovanligt med biskötsel här då. En annan soldatgosse, Jonas Norell f. 1883, glömmer aldrig, att han som lillpojke var till fanjunkaren och sålde en kanna smultron. Han fick 50 öre för bären, och han kommer så väl ihåg, att Berg hade en träskål med kopparslantar, som han tog pengarna ur. Pengarna var gröna och ärgiga, och den lille parveln, i vars hem det många gånger var ont om slantar, undrade för sig själv: Hur kan det vara möjligt att ha pengar, som inte behövt användas?

Om en av vår bys duktiga soldater vid namn Norberg berättas, att han var född i Falun. Han följde som ung med en forbonde till Arbrå, där han blev dräng och så småningom soldat. Norberg var en glad fyr, något av vår tids Robban Broberg. Han kunde nämligen tala baklänges eller "bala taklänges" som han själv sa. Så här kunde det t. ex. låta: "Jag sitter i spisen och har två pällar och en fäls och fryser inte ändå!" Det skulle

Soldaten Erik Gustav Norbergs soldattorp i Flästa (foto 1904)

naturligtvis vara: Jag sitter vid spisen och är klädd i två fällar och en päls och fryser ändå!

Norberg tog sig fram vart han kom, men vattnet var tydligen hans rätta element. En gång var det uppställning på Mohed, varvid de som kunde simma ställdes i ett led, de icke simkunniga i ett annat och Norberg ställde in sig i det senare. Han fick som övriga icke simkunniga ett långt rep om midjan, och så började simturen. Norberg försvann, ett tomt rep inhalades, han måste ha drunknat. Då var det någon som stack upp mitt ute på Florsjön — det var Norberg som simmat dit under vattnet — han var nämligen en storsimmare!

En annan gång var Norberg och en kamrat utrustade för färd till skogen, sjön Öjung skulle passeras och isen var inte säker. Kamraten gick runt sjön, men Norberg ville göra vägen kort och gick över isen. Den brast, men Norberg klarade sig upp, fast "bärmoskrukan" den blev kvar i vattnet. Norberg hoppade emellertid i igen, och letade igen den fina krukan med den viktiga mosen!

Vid ett annat tillfälle var han med och brände svedjeland i byn Snaten. Han blev liksom de andra nedsotad, och när dagens arbete var slut klev Norberg i Snatsjön med kläderna på och sam längs efter stranden, en verklig kraftprestation! Det berättas också att han sam över ån (kanske rättare ut-

tryckt älven) vid Backa med en karl på ryggen, och när en rallare drunknade i Flästasjön, så blev det Norberg som fick dyka och söka rätt på honom.

Norberg var således en vattnets mästare, men också en suverän på dansgolvet. "Han dansa' så bra", säger man. En gång var det bal på Mohed, kungen var också där. Norberg var förstås i farten och dansade med så många han hann med, och slutligen kom turen till en fin dam. Hon nekade Norberg dansen, och han stod över den gången. Då kom kungen fram till Norberg och beklagade den fina damens uppträdande mot den ypperlige dansören!

Vid laga skifte i Flästa 1871 utvisades nya lägen för en del soldattorp. Tolv sådana skulle byns 13 hemmansnummer svara för, men alla dessa har dock icke blivit bebyggda. Genom att de äldre torpstugorna i allmänhet blev kvar, finns det många gårdar med soldatanknytning. Torpen är nu i stor utsträckning friköpta från rotebönderna och bebos i många fall av knektättlingar. Många barn växte upp i soldattorpen, och man kan i sanning undra, hur de fick plats i de små stugorna, och hur maten räckte till. Likväl var kanske den indelte knektens lott bättre än en vanlig backstusittares.

Nu är allt ett minne blott. Ingen rotebonde skjutsar längre sin soldat till Mohed, och inte heller marscherar beväringen längre genom vår by på väg till det gamla lägret. När de sistnämnda gick skulle en trumslagare gå i täten, och en sådan var Ante Lindberg. Sonen Nils minns detta väl och sörjer över att trumman lånades ut och aldrig kom igen.

Signe Frank

EN GARVAD ARBRÅKNEKT MED FEM ÅR I FÄLT

År 1787 antogs som knekt vid Hälsinge regemente Johan Axling född 1770, sedermera fanjunkare vid Arbrå kompani och en värdig representant för de hälsingar som fick pröva på krigets alla vedermödor.

Redan året efter sitt inträde i regementet ingick den då 18-årige Axling i de stridande hälsingekompanierna i kriget mot Ryssland. Han deltog under hela kriget 1788—1790 i striderna vid bl. a. Kaipas, Anjala och Walkiala. Under drabbningen kring den sistnämnda orten sårades Axling i vänster fot.

När hälsingarna nästa gång drar ut till landets försvar i kriget 1808—1809 återfinns Axling som fanjunkare i de indelta kompanier som brutit upp från Torsåker i mars 1808 för att söder Eda skans intill norska gränsen ingå i den s. k. Södra bataljonen. Under de efterföljande striderna i maj kring gården Mobäck — centrum för den svenska bevakningslinjen — försvarade hälsingarna sina ställningar mot upprepade anfall från överlägsna norska styrkor. Fanjunkare Axling fick här åtta kulhål i sin uniform, sårades i vänster höft och omnämnes med beröm i utfärdade bulletiner. Striderna här vid gränsen var av måttlig omfattning — endast sex stupade och lika många tillfångatagna hälsingar — men Axling synes ha hamnat i situationer med livlig skottväxling. Det ligger nära till hands förmoda att han deltog i de talrikt förekommande spaningsuppdragen under bl. a. kaptenen Karl Petter Ström. I juli beordrades båda hälsingebataljonerna från norska gränsen till Finland för att där ta upp kampen mot ryssarna. Förberedelserna för den planerade överskeppningen från bl. a. Grisslehamn och Gävle tog sin rundliga tid. Under denna väntan fick överskeppningsstyrkan tillfälle att vistas i land vilket framgår av att flera embarkeringsorder upprättades. Ett litet intermezzo i vilket fanjunkare Axling figurerar inträffar under tiden före avseglingen och återfinns i en bataljonsorder. Den tappre knekten

Axling får nämligen sex dagars arrest för bristande aktning mot adjutanten med en varning att i fortsättningen ta sig i akt om han vill behålla sin fanjunkarebeställning. Det inträffade tycks dock icke ha inverkat på Axlings fortsatta tjänst.

Under de fortsatta striderna i Finland inträffade bl. a. den blodiga drabbningen vid Oravais med den svenska huvudställningen kring kyrkan. För visat mod i detta slag erhöll Axling sedermera medaljen för tapperhet i fält.

Hälsingekompaniernas återstående delar nådde Mohed i början av februari 1809 men friden på rotarna varade endast ett par månader. Ryssarna uppsade nämligen det i Olkijoki ingångna stillestånds avtalet och stora ansträngningar måste nu till för att sätta upp nya styrkor. Under v. Döbeln kämpade även detta år fanjunkaren Axling till i augusti, varefter fred slöts i Fredrikshamn genom vilken vi bl. a. avträdde Finland.

Sannolikheten talar för att Axling även var med i det oblodiga fälttåget mot Norge 1814, men anteckningar härom saknas i hans meritlista över fälttåg.

De korta episoderna om Axling skapar tillhopa en bild av en modig och rättfram knekt. Något förvånad blir därför en nutida läsare av kompanirullan för 1811 där hans krigsbedrifter avslutas med bl. a. anteckningen "beskedlig".

Axling återkom med livet i behåll från fälttågen och kvarstod i tjänst till 1820, varefter han väl i likhet med andra avgångna knektar genom förvärvsarbete i civil miljö drygade ut kronans magra pension.

Ivar Hillström

Källor: O. Törnbom: Uppsats om krigen 1788—1790 och 1808—1809. Generalmönsterrullor och andra handlingar i krigsarkivet.

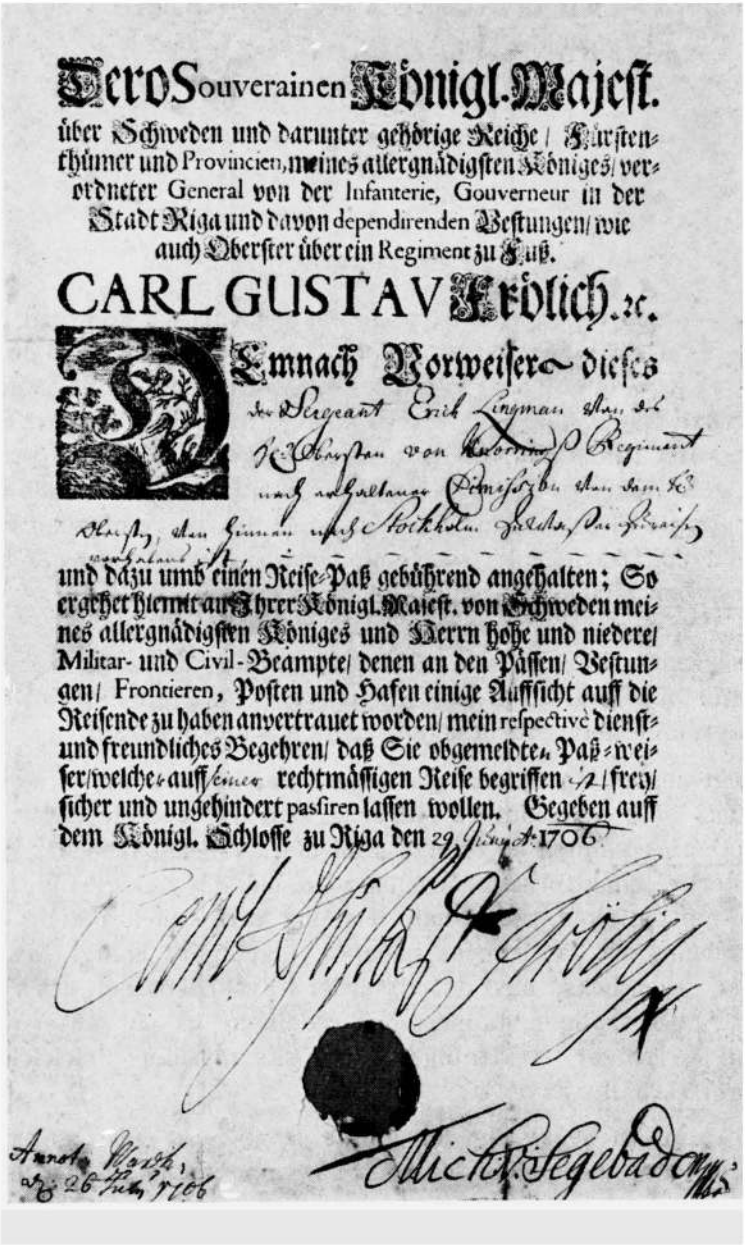
SERGEANTEN LINGMAN PÅ RESA FRÅN MITAU

När sergeanten Erik Ersson Lingman vid Arbrå kompani försommaren 1706 stegade in till sin regementschef, överste Jöran Knorring, på citadellet i Mitau och begärde ett gunstigt avsked, hade han tjänat vid regementet under 31 stormiga krigsår. Han hade varit med redan under den skånska fejden på 1670-talet som gemen soldat, befordrats till korpral i september 1685 och åter dragit i fält med sitt kompani, när den stora ofreden kom anno 1700. Osårad hade han genomgått stormningen av Narva i december 1700 och övergången av Düna i juli 1701, när han i december samma år avancerade till förare samt två år senare till sergeant. Träffningen vid Saladen 1703 stod också på hans meritlista, likaså slaget vid Gemäuerthof 1705, där han fick den blessyr, som delvis förorsakade hans avskedsbegäran.

Regementet låg då som garnison i det befästa Mitau, som i augusti 1705 inneslöts av ryssarna, och där överste Knorring i september samma år tvangs kapitulera. Svenskarna återkom emellertid redan följande år till staden, och där fick då Lingman 4 juni sitt avsked, sedan han visat sig vara "så bräckelig och oförmögen, att han ej syns kapabel vidare göra Kungl. Maj:ts tjänst", men också med det vitsordet i avskedspasset, att "han sig ärligen, troligen, tappert och redeligen, så på vakter som kommenderingar, träffningar och skärmysslor (skärmytslingar) förhållit haver".

Från Mitau begav sig den gamle sergeanten till Riga, vars kommendant, Lingmans före detta regementschef Carl Gustaf Frölich den 29 juni gav honom omstående resepass till hemlandet, där han, av en anteckning på passet att döma, landsteg i Vaxholm en månad senare.

Sina återstående dagar framlevde sergeant Lingman i Rengsjö, där han 80-årig avled 14 december 1735. Med sin hustru

Demnach Vorweiser dieſes
der Sergeant Erik Lingman aus d. K. Schweden von Westermanl. Regiment
nach Nyslotten Commandirt aus dem K. Hauptq. aus Stockholm Gebürtig
und dazu umb einen Reiſe-Paß gebührend angehalten; So ergehet hiermit an Ihrer Königl. Majeſt. von Schweden meines allergnädigſten Königes und Herrn hohe und niedere Militar- und Civil-Beampte, denen an den Päſſen, Veſtungen, Frontieren, Poſten und Hafen einige Auffſicht auff die Reiſende zu haben anvertrauet worden, mein reſpective dienſt- und freundliches Begehren, daß Sie obgemeldte Paß-weiſer, welche auff einer rechtmäſſigen Reiſe begriffen, frey, ſicher und ungehindert paſſiren laſſen wollen. Gegeben auff dem Königl. Schloſſe zu Riga den 29 Juny A. 1706.

Kerstin Andersdotter hade han flera barn, av vilka dottern Brita (född 1697) blev maka till soldaten Hurtig i Västerby.

Lingmans resepass från Riga, som är skrivet på tyska, lyder i svensk översättning:

Hans enväldige Kungl. Majestäts av Sverige och därunder hörande furstendömen och provinser, min allernådigste konungs förordnade general av infanteriet, guvernör i staden Riga, och dess underliggande fästningar, ävensom överste för ett regemente till fots,

CARL GUSTAF FRÖLICH etc.

Innehavaren härav sergeanten Erik Lingman av herr översten von Knorrings regemente är efter erhållet avsked av herr översten stadd på resa härifrån till Stockholm sjövägen och har därför tillbörligen anhållit om ett resepass; alltså utgår till eder alla Kungl. Majestäts av Sverige, min allernådigste konungs och herres höga som låga militära och civila tjänstemän, som vid (gräns)pass, fästningar, fronter, poster och hamnar blivit anförtrodda att hava någon uppsikt på de resande, min pliktskyldiga respektive vänliga begäran, att ni måtte låta ovannämnde passinnehavare, som på sin legala resa är stadd, fritt, säkert och obehindrat passera. Givet på Kungl. slottet i Riga den 29 juni 1706.

CARL GUSTAF FRÖLICH
/Mich. v. Segebaden

(Sigill)

Annot. Waxh. d. 29 juli 1706

Visa "BOCKEN"

för Dina bekanta!

Intressera dem för KAMRATFÖRENINGEN och skaffa nya medlemmar.

DÄR ARBRÅKNEKTARNA ÖVADE OCH SKÖT

På den s. k. Norrängesheden ägde kronan ett område om sex tunnlands areal, där soldaterna i forna tider och ända fram till mitten av 1870-talet samlades en vecka på eftersommaren för repetitionsövningar och skjutning. Till slutet av 1800-talet användes även heden av skarpskyttarna. I början av 1900-talet såldes området för 1.200 kronor till privat köpare.

I samband med Svenska frisksportarförbundets riksläger i Fagernäs den 21—29 juli 1951 uppsattes ovanstående minnestavla över gamla Arbrå kompani på initiativ av hemmansägare Per Mörk, Fagernäs.

TVÅ GAMLA KRIGSMINNEN FRÅN HÄLSINGE REGEMENTE

På jakt efter officersboställen, soldattorp och andra militära minnen genomkorsade kapten Gunnar Fernquist och undertecknad Arbrå, Undersvik och Rengsjö i Hälsingland under ett par vackra sensommardagar 1967. Det blev en angenäm, intressant och synnerligen resultatgivande färd, som i flera avseenden överträffade våra djärvaste förhoppningar.

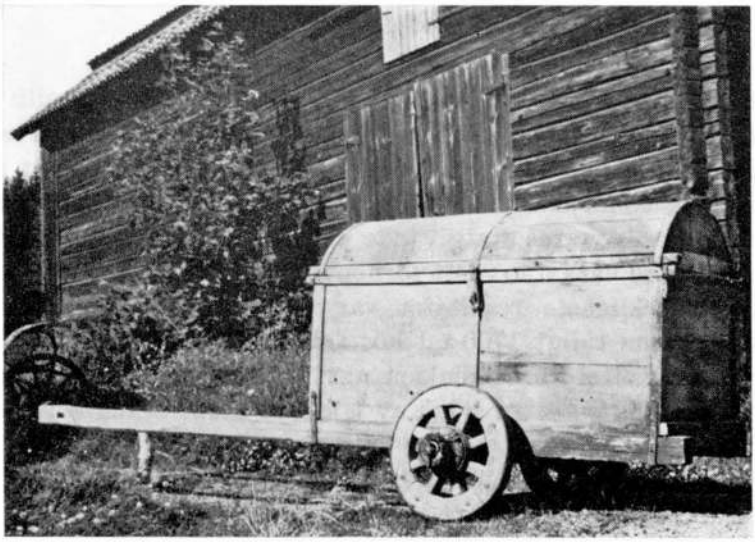
Det märkligaste resultatet var utan tvivel fyndet av en trumma från tidigt 1700-tal hos folkskolläraren Adolf Söderberg från Lottefors, vilken sommartid bebor före detta soldattorpet Hagels på östra sidan av Ljusnan inom Undersviks socken.

Det var något av ett äventyr att billedes ta sig upp efter den smala, krokiga och steniga skogsvägen till det idylliska torpet,

där herr Söderberg inom kort plockade fram den gamla trumman och bad oss förmedla den som gåva till regementets samlingar. Själv av gammal militärmusikersläkt hade han för en del år sedan påträffat och inköpt den i en bondgård, Norells i Växsjö, Bollnäs, där den använts i stallet som förvaringskärl för säd, sedan trumskinnen avlägsnats och det ena av dem ersatts med en "botten" av trä.

Trumman är målad i mörk, gråblå färg med Karl XII:s namnchiffer i en krönt vapensköld, omgiven av gula ornament. I ett utlåtande från Armémuseum heter det bl. a., att "allt talar för att det gäller ett autentiskt instrument. Någon gång under tidernas lopp har den cylindriska stommens överdel avkortats. Trumman har alltså varit något högre. Vidare har snörspänningen, som sicksackformigt förenat upptill och nedtill befintliga skoningar och spånringar jämte dennas fästanordningar förkommit. Trummor med Karl XII:s namnchiffer är ytterst sällsynta, veterligen är I 14:s exemplar och det i armémuseet de två enda existerande. Regementet är därför uppriktigt att lyckönska", heter det i uttalandet från Armémuseums styresman d:r Herbert Seitz.

Ett annat unikt militärt minne förvaras vid Rengsjö hembygdsgård. Det är en kärra (trosskärra?), som uppges ha till-

hört kapten Lars Ingebrechtsson i Västerby och varit i bruk under det så kallade "30-åriga kriget". Kärran, som är helt omålad, är försedd med långa oledade skaklar och vilar på en hjulaxel med så små trähjul, så att det är ofattbart, hur den — utan att dess bakre del kunnat undgå en ständig markberöring — kunnat dragas av en förvisso småväxt häst eller möjligen oxe. Till utseendet påminner den i övrigt rätt mycket om de trosskärror, som användes vid Hälsinge regemente i början av 1800-talet.

Om kapten Ingebrechtsson, som var född ca 1615, heter det att han "på sitt nittonde år antog krigstjänsten och med beröm den förestod". Han avancerade 1645 till förare, blev samma år fältväbel, 1655 fänrik, 1656 löjtnant och 1658 kapten. Följande år föll han i fångenskap (hos danskarna?), men återkom 1660 samt uppges 1666 som "ännu till vidare tjänst kapabel".

Under 30-åriga kriget garnisonerade han med sitt kompani i bland annat Wismar, drog sedan i fält med Karl X Gustav och tycks ha lämnat sitt yrke först i slutet av 1660-talet. Han bebodde sedermera till sin död 24 april 1672 sitt fädernehemman, som han redan 1653 tillträtt efter förlikning med sin bror Olof.

Den gamle krigaren, som fick sitt sista vilorum i Rengsjö kyrka, var gift med Ingrid NN, som avled först 1703 vid 80 års ålder.

Erik Wickberg

"KRIGEN" 1904 OCH 1967 I HÄLSINGEBYGDERNA

Det fagra Hälsingland har många gånger varit utsatt för militära övningar, vare sig det gällt allvar, som den gången 1434 då Erick Oluffson från Norrbobyn besegrade en dansk strövkår vid Norrbo skans vid passet mellan de båda Dellensjöarna eller det varit av mer fredlig karaktär som i augusti 1967, då arméns nya utbildningssystem, VU 60, för första gången prövades och tillämpades på en repetitionsövning eller — som det numera heter — krigsförbandsövning.

Då Hälsingland har ett eget regemente, Kungl. Hälsinge regemente, så är det naturligt att man, även om regementet i våra dagar är förlagt utanför sitt gamla landskap, bedriver övningar i terräng, där fordom de gamla indelta knektarna marscherade fram med gevär och ränsel, antingen det nu var på väg till eller från regementsmötet på Mohed, under övningar kring den natursköna trakten vid Florsjön eller vid kyrkparad hemma i socknen. Så varför inte nu — när vi nyligen genomfört en stormanöver i Hälsingland — se hur det kunde gå till förr i tiden.

Året var 1904 i september månad. Sedan lång tid hade en stor militärmanöver planlagts att äga rum i Hälsingland. Den skulle utspelas i triangeln Söderhamn—Kilafors—Bollnäs och ledas av kronprins Gustaf. Området var cirka 30 kilometer långt. Övningen började den 21 och slutade den 25 september. Tilltransporten skedde per järnväg. Det behövdes ett tusen järnvägsvagnar i 41 extratåg för att få fram de cirka 15.000 deltagande soldaterna med artilleripjäser, kärror, hästar och allt annat, som hör en manöver till. De deltagande förbanden kom från tolv olika förläggningsorter. Det gick inte så snabbt att åka tåg på den tiden. En journalist från Gefle Dagblad beklagar sig livligt i ett "krigsreportage", att han frivilligt åtog sig åka upp till Bollnäs i godsfinka tillsammans med en avdelning soldater. Det tog hela sju timmar!

Stridsledningen 1904.
I mitten dåvarande kronprins Gustav.

Förutsättningen för övningen var att V. arméfördelningen, som markerade fienden, under befäl av generallöjtnanten, friherre Stjernstedt, hade landstigit vid Sandarne söder om Söderhamn och över denna stad framryckte i västlig riktning för att ta Bollnäs. VI. arméfördelningen under generallöjtnant Warberg skulle med sin huvuddel försvara Bollnäs—Kilafors med tyngdpunkten i försvaret förlagt till norra stambanan. Sedermera skulle man övergå Ljusnan med resterande delar och kasta fienden i havet.

Hälsingarna var grupperade längst fram på A-sidan i VI. fördelningen, och hade närmast bakom sig Västernorrlänningarna och Jämtlands fältjägare, de sistnämnda väster Ljusnan. Hälsingekompanierna var förlagda i byarna Heden, Hamre och Björktjära i där befintliga höskullar. Vädret var mestadels vackert och varmt — ett ovanligt manöverväder således.

Chefen för Kungl. Hälsinge regemente, överste Ernst von Krusenstierna, hade anförtrotts befälet över ett av de större förbanden, 11. infanteribrigaden. Hans eget regemente fördes då tillfälligt av generalstabsöversten J. A. M. Blomstedt.

Hälsingarnas största "seger" under manövern tillskrevs dem vid Rengsjö, där de gjorde slut på fiendens artilleriserviser och vid Glösbo *"kommo de med sådan élan, att striden då hade varit så godt som slut, ity att fiendens återtåg var afskuret, så att ledningen måste inskrida och låta Helsingarna träda tillbaka"*.

Ett rykte uppstod under övningarna att hälsingeknektarna skulle ha skjutit med skarpa patroner, som de gömt på sig. Man talade om ihjälskjutna soldater och tolv arresterade hälsingesoldater. Indignationen var stor på alla håll. Man kände visserligen till att det hälsingska blodet kunde sjuda, men att det skulle gå så långt som till skarpskjutning hade man aldrig trott. Det hela visade sig dock vara osant från början till slut *"och det är endast att beklaga, det sådana dumma rykten skola kunna uppkomma att finna tjänstvilliga tillskyndare. Det är öfverflödigt att säga, att Helsingarnas hållning hela tiden varit den bästa"*.

Landskapets eget regemente skötte sig under hela manövern utmärkt. En "krigskorrespondent" från Norrlandsposten skrev bland annat: *"Ögonen glänste av stridslust och i de hurrarop, som beledsagade de svart-vitas bajonettanfall, låg en krigisk timbre"*.

Karlarna från Dalregementet tyckte dock att Norrbottningarna var värst. Regementet från Rommehed var nämligen vid ett visst tillfälle hårt ansatt av f. d. hälsingeofficeren överste Lars Tingstens Norrbottensoldater och en korpral lär ha yttrat: *"Det rägnar lappar, di flyter på vattna och flyger öfver bärga, di lappdj-a."*

En stor övergång av Ljusnan ägde rum 21 september. Det var Norrbottens regemente, som med tre bataljoner genomförde den operationen. Båtarna var hårt lastade, en del av dem hade bara tio centimeter från vattenytan till relingen.

Efter fem dagars strider blåstes eld upphör. På Florsjöns östra strand låg Hälsinge regementes övningsplats Mohed med den ståtliga officerspaviljongen, dess vackra park och dess sandiga furuomsusade exercisfält. Här skulle gudstjänst och avtackning ske den 25. Konung Oscar II hade rest upp från Stockholm till Mohed för att övervara högtidligheterna. Där stod alltså två arméfördelningar uppställda med kronprins Gustaf framför VI. och prins Carl framför V. Varje förband

Hälsingesoldater i stridslinjen

hade egen musikkår med fana. Hälsinge regementes regementspastor, Hultin, höll korum varefter konungen passerade förbi varje förband. Efter hand som dessa passerades höjdes kraftiga leven för majestätet. Efter inspektionen gav denne lunch på officersmässen för de utländska officerare, som bevistat manövern, fördelningsstabs-, brigadstabs- och regementsofficerare.

Bland de utländska officerarna var speciellt den japanske militärattachén imponerad av vad han fått se. Han omnämnde särskilt det förhållandet att *"övningsterrängen i stor utsträckning saknade vägar och tvingade detta truppen att gå runt kring träden"*.

Efter manövern skulle tjugo regementen och kårer transporteras hem per järnväg. Ånyo sattes 41 extratåg in för att få hem 594 officerare, 514 underofficerare, 15.226 man, 2.669 hästar, 428 kanoner och fordon. Som synes imponerande siffror. Flertalet förband ilastades i Bergvik, några i Kilafors och Bollnäs.

Så gick det alltså till, när svenska armén övade anno 1904. Hur var det 1967? Ja, som läsaren kommer att finna, är likheterna många.

Under juli och augusti månad drog åter stora krigarskaror fram i hälsingska bygder. Huvuddelen av en brigad var då samlad i terrängen vid och nordost Arbrå för utbildning och slutövning. Det var således betydligt färre människor *"i busken"* än 1904. Emedan man nu övade enligt VU 60 för första

Överskeppning på Stornien 1967

gången, så hade arméchefen generallöjtnant Curt Göransson, regementets f. d. chef, samlat arméns högre befäl till en arméstridskurs, ASK 67.

Till den stora slutövningen 19—23 augusti stod på A-sidan en brigad under överstelöjtnant Per Hugo Winberg. På B-sidan hade man dragit ihop förband från olika håll inom Östra militärområdet. Regementschefen, överste Nils Sköld, var övningsledare.

Precis som år 1904 hade fienden invaderat svenskt land i Söderhamnstrakten och hade till uppgift att ta övergångarna över Ljusnan från Bollnäs och vidare norrut. En annan likhet bestod i att ett av huvudmomenten var övergång av vattendrag. Den här gången gällde det inte att trotsa Ljusnans strida forsar utan att ta sig över den mer lugna Stornien nordost om Arbrå.

Övningarna genomfördes i mycket vackert sensommarväder. Efter att i inledningsskedet ha övergått Stornien för att slå den från Söderhamn norrut framryckande fienden fick brigad Winberg order att anfalla och slå en fiende, som framryckte från sydost och hotade att ta övergångarna över Ljusnan norr och söder om Arbrå. Norra stambanan tillmättes denna gång inte samma strategiska betydelse som i början av seklet.

Samtidigt som brigadövningen pågick var vissa övningsmoment inlagda för arméstridskursen. Man hade tidigare studerat utbildningen enligt det nya systemet. Nu ville man se hur det verkade i praktiken. Detta gjorde att vissa händelseförlopp var fixerade till bestämt klockslag och alltså medförde vissa ingrepp i övningen. Trots detta lyckades man genomföra brigadövningen enligt plan, och när övningen avbröts — numera blåses ej eld upphör — hade hotet mot övergångarna över Ljusnan avvärjts och trupperna kunde återgå till en troligen efterlängtad sysselsättning — avrustning och utryckning.

Hälsingesoldater hade ännu en gång visat sig bestå provet. Precis som 1904 och ännu längre tillbaka i tiden, då de indelta knektarna övade sig på Mohed enligt "det svenska manéret":

"Gå lugnt mot fienden, huka er icke för skott och kulor, ty Gud bestämmer över Edra liv, skjut en salva och gå käckt fienden inpå livet".

Vårt manér i dag är annorlunda men nu liksom förr är målet detsamma: att skapa krigsdugliga förband, beredda att, om stormklockorna åter skulle ringa folket i vapen till hembygdens försvar, driva fienden i havet och säkra svenskt land åt Sverige.

Knut Björkenstam

För Tio Kronor

blir Du medlem i Kamratföreningen och erhåller dessutom årsskriften "Bocken" gratis.

Bliv medlem genom att insätta kronor 10:— på postgiro 137332, Kamratföreningen, I 14, Gävle.

BEREDSKAPSMINNEN FRÅN TVÅ VÄRLDSKRIG

I det praktfulla snölandskapet höjer sig det massiva Katteratfjället strax intill mot söder, och i väster det ej mindre storslagna Björnefjeld på norsk sida, där norska och tyska poster kunna urskiljas i kikaren. Enda kontakten med civilisationen är järnvägen Narvik—Riksgränsen—Abisko, som löper strax förbi vår förläggning. Allting i naturen är snö och dunkel — endast i april kan solen ses en kort stund mellan ett par bergstoppar. Föga liv i naturen, endast en stor svart varg hälsar en afton på vid stugknuten, men försvinner norrut ganska snabbt.

Det var hit jag kommenderats som ung löjtnant till skyddstrupp, varvid en pluton infanteri och en pluton ingenjörstrupper underställdes mig. Det var mot slutet av första världskriget, då även Riksgränsbanan skulle bevakas till följd av de pågående malmtransporterna till Narvik. I Norge fanns då även tyska ockupationstrupper, som skulle bevaka att malmen ej skulle överföras till England, som då var deras viktigaste motståndare. Så låg även flera tyska krigsfartyg i Ofotenfjorden utanför Narvik. Min uppgift var alltså att bevaka gränsen samt järnvägslinjen mellan Riksgränsen och Abisko med den mångfald av tunnlar i bergen, som här förekom.

I den ödegård där vi blivit förlagda gjorde vi, min officerskamrat (som var ch för ing.plut) och jag, det allra bästa för att trevnaden skulle bli så god som möjligt.

Det enda som störde denna ödemarksfrid var inspektionerna från högre befäl, som kunde anlända vid mycket obestämda tider. En dag kom sålunda underrättelse att fördelningschefen, generalen E. W. (Nickus) Bergström skulle inspektera vår lilla trupp. Då jag visste att generalen var ganska fallen för uppmärksamhet lät jag vid hans ankomst då tåget passerade förläggningen, ställa upp mina trupper och skyldra gevär, då han passerade och såg ut genom kupéfönstret. Han blev sålunda

Vid riksgränsen 1914—1918. Längst till vänster löjtnant G. Berndes

ganska belåten redan från början, och inspektionen utföll även till hans fulla gillande.

Förutom vårt umgänge med stinsen och tullförvaltaren i Riksgränsen samt prov.läkaren i Abisko företog vi, min kamrat och jag, flera resor till Narvik utefter den underbara järnvägslinjen vid Rombakofjorden, där fjällen på ena sidan resa sig brant skyhögt, och på andra sidan stupar rakt ned mot fjorden. I Narvik fingo vi goda vänner och övernattade där ofta.

Vid dessa resor iakttog jag även de många befästningsarbeten, som norrmännen tillsammans med tyska trupper utfört utefter järnvägslinjen, men vid passerandet av dessa blev jag vanligen störd av konduktören, som då inledde ett samtal; men likväl hade jag med mina topografiska kunskaper redan då fått ett ungefärligt begrepp om de anlagda befästningarna.

En dag fick jag en skrivelse från generalstaben med order att inkomma med rapport och skiss över nämnda befästningsarbeten längs järnvägen. Mina resor hädanefter måste sålunda bliva mindre uppmärksammade. För detta ändamål iklädde jag mig en sillhandlares skapelse, i gamla civila kläder, och medtog ett par tomma tunnor, som innehöll sill vid återresan. Jag anskaffade ävenledes ett lösskägg, och med denna utrustning kunde jag tämligen oantastad fullfölja min uppgift utan att bliva igenkänd. I Narvik hade jag en tulltjänsteman som förmedlare, och vi träffades där på ett konditori, där han delgav mig mycket värdefulla upplysningar. Jag kunde sålunda efter

några "sillresor" insända en ganska fullständig rapport om järnvägsbevakningen till generalstaben.

Emellertid var det rätt så behagligt att efter dessa månader återvända söderut till solen och människorna — men längtan till ödemarken kanske dock ibland kommer över en — och till minnena. —

Som avslutning en liten tanke om den dåtida hälsingesoldaten, som en av mina kamrater uttryckte den:

"Tugger snus gör di, svär gör di och slöss gör di, men di gör de' på ett så förbaskat trevligt sätt.

Det var på den tiden — nu är de gentlemän.

Eric Wennsten

MIDSOMMAR I HAPARANDA

Under första världskriget hade regementet hela tiden mobliserade enheter i Norrbotten. Jag tillhörde ett kompani, som bland annat hade en pluton förlagd på en idealisk udde i Kalixälven — idealisk därför att den ständiga vinden höll den besvärliga norrlandsmyggen borta! Vår kompanichef var den blide kaptenen Holmstedt, helt oförtjänt — tyckte jag — kallad Plewe efter ryssen Bobrikows hantlangare.

En långsam natt sköt vår förläggningspost en lom nere på viken och stegade in till kompanichefen med den följande dag: det blev en regelrätt utskällning. — *Men kapten,* svarade soldaten, *jag får väl en krona för den i alla fall!* Han fick sin krona!

Bland sedermera berömda personer, som passerade revy som soldater under olika perioder, minns jag särskilt blivande utrikes- och statsministern Rickard Sandler, riksdagsmännen Gustaf Andersson i Rasjön och Carl Björling i Arvika.

Ett midsommarbesök i Haparanda 1915 har särskilt etsat sig in i mitt minne. Till Karungi åkte vi — tre underbefäl som fått ledigt — tåg. Där fanns en provisorisk timmerbarack för övernattning med en stor järnkamin i varje hörn. Vill minnas, att logiet kostade två kronor per natt på en halmmadrass. Med filt en krona extra. En kopp kaffe betingade en krona och varje sockerbit 50 öre. Men priserna växlade ibland från dag till dag.

Tornedalen vid Övertorneå

Till Torneå fanns ännu ingen järnväg. Vintertid skedde transporterna med hästforor på Torne-älvens is. Till Haparanda var järnvägen under byggnad. Man hade lagt ut rälsen över tjärnar och myrar precis som ryssarna över Bajkalsjön under ryskjapanska kriget. Vi kom med det allra första passagerartåget på midsommarafton på extra-biljett, stämplad: — *På resandes egen risk!* Tjälen höll på att gå ur marken. Vi gungade och vaggade så sakteliga fram: en timme tog premiärfärden de två milen. Denna midsommarafton blev det svensk dans på ena sidan Torneå gränsälv och rysk på den andra!

Midsommardagens eftermiddag inleddes livlig färjtrafik över älven, som då saknade broförbindelse. Två dagar före midsommar hade nämligen tyskarna stormat Riga, och flyktingar — huvudsakligen judar utan ryskt medborgarskap — som transporterats genom Finland, forslades nu över till Sverige. Bastanta Haparandakvinnor med skottkärror tog emot vid kajen, lastade det byltiga bagaget, högg ägaren i armen och satte kurs på avlusningsbastun. Resurser för utspisning fanns inte förrän påföljande kväll i Boden.

Flyktingtåget mot Boden blev välfyllt och larmande. Konduktörens språksvårigheter sökte vi efter bästa förmåga underlätta: en av oss var apotekare i det civila, den andre språkman. Min

egen knaggliga tyska måste ofta interfolieras med: — *Bitte, sprechen Sie langsam!*

En gammal judinna med sin man i England hade sällskap av sina två söner, 12 och 13 år. Hon berättade under tårar, att hon också hade två döttrar, 14 och 15 år. Men under kanonaden i Riga hade två kosacker stormat in i våningen, rövat var sin flicka, kastat dem upp i sadlarna och ridit bort. — *Jag får aldrig se dem mer,* jämrade hon sig medan tårarna forsade. Hon och hennes pojkar saknade allt och var alldeles utsvultna. Efter lång övertalning lyckades vi förmå dem att stilla den värsta hungern med vår kvarvarande torrskaffning.

Stämningen på tåget växlade mellan bitter gråt och hysterisk glädje. Rätt som det var tog någon fram sin balalajka, spelade och sjöng. Då rusade alla upp — sjöng och dansade i glädjen över att vara i ett fredligt land. Tills plötsligt någon kastade sig på en bänk och storgrät i sorgen över förlorade anförvanter eller egendomar. Boden nåddes påföljande dag. Där blev det uppehåll för mat och vila före fortsatt transport söderut — *de flesta visste inte varthän . . .*

Den midsommaren glömmer jag aldrig!

Gottfr. Fröderberg

MED KUNGLIGHETER SOM MEDRESANDE

Efter några beredskapsmånader i Norrbotten vintern 1939—40 anträdde vårt kompanis lastbilskaravan en fem dygns resa söderut till Gävle för hemförlovning — trodde vi. Det blev emellertid bara en dags permissionsuppehåll i hembygden. Efter tyskarnas invasion i Norge 9 april "bemannades" Värmlands norgegräns och vårt etappkompani — liksom regementet — beordrades dit. Det blev för vår del fortsatta underhållstransporter, byggnationer, rensning och påfyllning av uttorkade brunnar, ja, t. o. m. byggnad av skjutbanevall för Kils skytteförening, vars bana förstås behövdes för militärt bruk.

I en trafikolycka omkom vår motorcykelordonnans och hans medpassagerare. Fanjunkare Erixon och jag själv utsågs att representera kompaniet vid begravningen i respektive hemorter.

Väl ombord på tåget i Kil hörde jag, att det talades underlig "dialekt" i kupén bredvid. Sverige översvämmades vid denna tid av flyktingar från Norge och som beredskapssoldater var vi misstänksamma mot alla. Från en plats i korridoren kunde jag se in i grannkupén via en väggspegel. Där satt en 70-årsman, lång och magerlagd, en kraftigt byggd man i 30-årsåldern samt ytterligare två man. Jag uppsnappade en replik med norsk accent från den yngre mannen till den gamle: — *När jag kommer till Stockholm, ska jag genast ringa till Märta!*

— *Märta,* tänkte jag, *kan det möjligen....* När en av männen kom ut i korridoren, frågade jag, vart de var på väg.

— *Vi ska till Spetsbergen för att inspektera Sveagruvan,* svarades på *norska!* Jag visste att den gruvan brann sedan fem år och kunde under den fortsatta resan konstatera, att sällskapet medföljde till Ludvika och sedan fortsatte mot Stockholm.

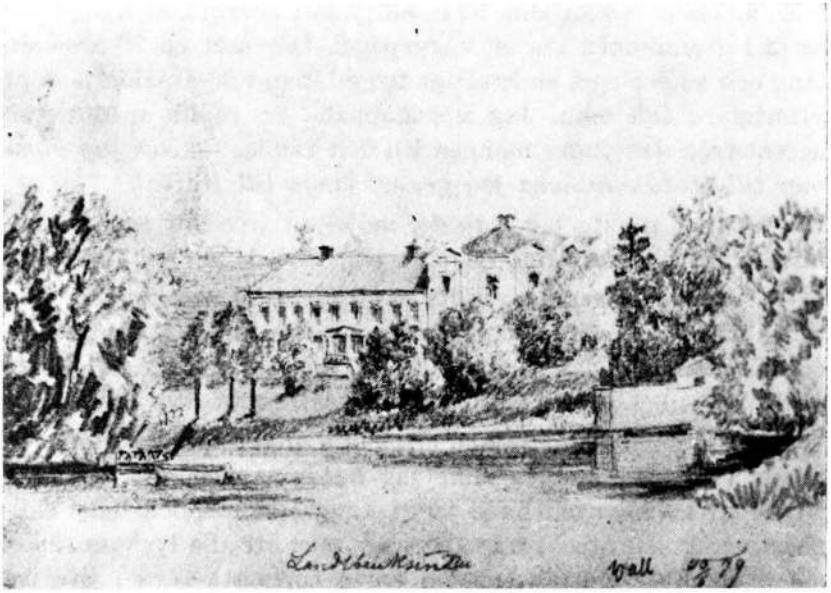
Återkommen till Värmland efter min allvarstyngda representation vid begravningen läste jag i tidningarna, att tyskarna i trakten av Elverum hade jagat kung Haakon och hans sällskap med kulspruteeld från flygplan, men att alla lyckats rädda sig över svenska gränsen. Om deras fortsatta färd i Sverige nämndes intet — — — men jag anade — — —

Officiell bekräftelse på misstanken om identiteten hos mina medpassagerare fick jag först 1965 vid en lunch i riksdagshuset i samband med jubileet. Som bordskamrat hade jag bl. a. första kammarens talman, Erik Boheman, vilken under kriget hade många trådar i sin hand gällande vårt förhållande till andra makter. Jag berättade denna episod för honom och sporde, om han kunde bekräfta mina misstankar.

— *Alldeles riktigt,* blev svaret, *kung Haakon och kronprins Olav åkte den dagen tåg genom Sverige "för att inspektera Sveagruvan vid Spetsbergen!"*

Gottfr. Fröderberg

LANTBRUKSSKOLAN VALL SOM BLEV CHEFSBOSTAD

År 1858 utarrenderades med KM:ts medgivande delar av kungsladugården Valls ägor till Gävleborgs läns hushållningssällskap vars lantbruksskola tidigare varit förlagd till egendomen Sörby i Årsunda. Arrendet lydde på 30 år.

För skolans räkning uppfördes ett boningshus för föreståndaren och lärarna, ett hus med lärosal och bostäder för eleverna, ladugård, stall och andra nödiga ekonomibyggnader i östra delen av det arrenderade området norr Kungsbäckens utflöde i Gavleån.

Mangårdsbyggnaden, nuvarande överstebostället, byggdes 1859 på den s. k. Stubbvreten, tillhörande torpet Kungsbäck. På bilden ovan, en oljemålning från 1879 av lantbruksskolan,

ser man till höger den senare rivna tillbyggnaden, vilken innehöll lärosal och elevbostäder. Denna tillbyggnad revs i samband med regementets inflyttning.

Genom laga avträdessyn den 27 maj 1909 överlämnades större delen av kungsladugården Vall med tillhörande byggnader till Hälsinge regemente och översten fick sin tjänstebostad i den gamla herrgårdsbyggnaden, betecknad som "ett av Sveriges vackrast belägna regementschefsboställen."

Sedan 1966, då överste Henriksson flyttade över till Lilla Vall, har herrgårdsbyggnaden stått tom och övergiven och något beslut om dess vidare användning har ännu icke fattats. Det troliga är dock, att den spelat ut sin roll som tjänstebostad åt regementets chef.

Under de gångna femtiofem åren har nedanstående chefer residerat på herrgården:

1909—1915 Carl Alexander Fock
1915—1923 Thomas Georg Nyström
1923—1932 Henning Stålhane
1932—1933 Ernst Filip Wilhelm Hartelius
1933—1934 Achates Ernst Wilhelm af Klercker
1934—1940 Gustaf Theodor Casper Ehrenborg
1940—1946 Carl Abraham Jonas Hamnström
1946—1955 Carl Hans Berggren
1955—1957 Curt Thure Engelbrecht Göransson
1957—1966 Carl Axel Emil Henriksson

I exteriören har icke några förändringar vidtagits om man frånser borttagandet av den inbyggda förstukvisten, vilket skedde under överste Henrikssons tid. Invändigt har smärre ombyggnader skett. Badrum och toaletter har tillkommit och det mindre kabinettet på nedre botten har införlivats med salongen.

I officerskårens samlingar finns ett minnesalbum "Regementschefsbostället Vall genom tiderna", vilket iordningställdes på dåvarande överste Göranssons initiativ. Förutom några historiska artiklar om kungsladugården Vall och Kungsbäck, författade av fil dr Folke Hedblom och f. d. majoren Sixten Söderhielm, upptar albumet heminteriörer från flertalet boställsinnehavares tid.

Det är ur detta album, som omstående bilder är hämtade.

Gunnar Fernquist

Frk Monica Nyströms dubblett en trappa upp 1915

Matsalen 1934

Vardagsrummet n. b. 1940

Salongen en trappa upp 1946

Vardagsrummet n. b. 1955

Salongen n. b. 1957

Ätning

Läsning

ETT SOLVARV

i kronans kläder

1967

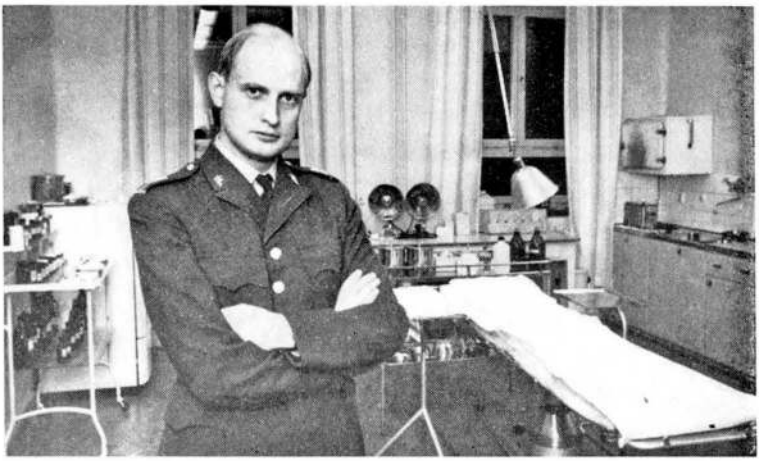
Flytning

Skjutning

JANUARI

BRIST PÅ LÄKARE

Tre tjänster som förbandsläkare, tjänsteläkare och anvisningsläkare vid regementet är fortfarande vakanta. Försök till lokal rekrytering har visat sig resultatlösa. Orsaken till att dessa platser fortfarande är vakanta är oviss. En kombination av samtliga tjänster skulle ge en årslön på omkring 200.000 kr. Fr. o. m. 1965 sköts tjänsterna av värnpliktiga läkare — ett provisorium som inte kan kvarstå i evighet, då det ständiga bytet av läkare inverkar menligt på sjukvårdens skötsel. Ovan succéförfattaren och läkaren Per Christian Jersild, som under januari fullgör facktjänstgöring vid regementet.

I VITT OCH VÅTT

Norrlandsportens fritidsområde i Kilafors har under ett par dagar varit invaderat av 135 man ur trosskompaniet med kn Lingblom som chef. Kompaniet har hjälpt till med upptrampning av backen. (19/1)

— Sprängexperter från regementet ryckte på onsdag (18/1) ut till Söderfors för att spränga upp Dalälvsfåran. Västra älvfåran hade täppts till vid norra ändan av Jörsön, varvid vattenflödet tog en annan väg.

— RegM i skidstafett 10×3 km avgjordes 28/1 med 5 komp. lag som god etta med tiden 2.02.20, med tio minuter till godo på livkompaniets lag, som kom tvåa.

... MEN FRISKT ÄNDÅ

Hälsotillståndet vid regementet har under 1966 varit ovanligt gott, meddelar Försvarets sjukvårdsstyrelse i sin årsrapport. Årets sjukskrivningsprocent — 1,43 — är den lägsta som någonsin noterats vid I 14. För delvis tjänstbara värnpliktiga har noterats cirka 22.000 sjukskrivningsdagar. 3.300 värnpliktiga har sjukanmält sig men inte blivit sjukskrivna. Det är bara beträffande den fast anställda personalen som en ökad sjukskrivning kan konstateras. (20/1)

BÄTTRE SIKT

Försvarets fastighetsnämnd föreslår regeringen besluta om en utvidgning av Marma skjutfält med cirka 780 hektar. Utvidgningen skall ske åt öster. (16/1)

FARLIG ORM

Krutröken låg tung över Marma skjutfält på onsdagen (18/1). Granater och minor briserade i ett över Kronsätershöjden. En nyhet som presenterades var minormen, ett vapen som skall användas vid snabbröjningar. "Ormen" består av en 150 meter lång slang, som är laddad med 120 kg sprängmedel och som skjuts upp med en mindre kanon.

LJUST

På tisdag (10/1) börjar alla motorfordon inom MiloÖ att köra på halvljus även på dagen. Försöket är ett led i att nedbringa antalet olyckor med militärfordon.

PÅ REGEMENTSORDER

Kyrkoadjunkt Karl-Olof Björk har utsetts till regementspastor vid regementet. (26/1)

— CA har fr. o. m. 1/1 till kn i reserven förordnat löjtnanterna Lindqvist, Schönning, Bremberg och Strandelius.

— Fanj B. G. Olsson har erhållit fortsatt förordnande som instruktör vid Fo-staben t. o. m. 1/4 1969.

DYSTERT

Till en månads fängelse dömde rådhusrätten i Gävle en värnpliktig. Brottet rubricerades som rymning. Den vpl inställde sig icke till värnpliktstjänstgöring utan tog hyra på en båt och gav sig ut på sjön. Så får man enligt lagen inte göra. (25/1)

FÖDELSEDAGAR

60 år, 31/1, 1. förrådsförman E. I. Andersson, Int-avd.

50 år, 31/1, major Åke Bendrik, mobiliseringsofficer.

50 år, 27/1, major Carl-Olof Wrang, Kristianstad.

FEBRUARI

HJÄLP I YRKESVAL

1:e konsulent Birger Fredricsson hjälper värnpliktiga tillrätta i yrkesfrågor i arbetsförmedlingens "Filial", som inrättats i soldathemmet. Fr. v. konsulent Fredricsson tillsammans med Tommy Björkman, Torgny Wistedt, Boo Eriksson och Sture Wiman.

FÖDELSEDAGAR

90 år, 22/2, kn Evert Unger, Stockholm, f. d. intendent vid reg.

75 år, 12/2, kn Sten Söderhjelm, Gävle.

70 år, 20/2, övl Malte Hamnström, Stockholm.

50 år, musikdirektör Ingvar Mårelius, Gävle.

PÅ REGEMENTSORDER

Major E. H. Westman, Fo 49, har beviljats avsked fr. o. m. 1 oktober.

— Regeringen har medgett att kn i reg reserv, Rune Eriksson, får överföras till flygvapnets reserv. (6/2)

85-ÅRIG KNEKT

85 år, 1/2, fyller f. d. sold. Anders Johan Åberg, Ulfsta, Ockelbo.

Under drygt 20 år var han soldat vid Ovansjö komp med Wij som rotehållare. Som ung kom han till brädgården i Norrsundet. Han har även varit anställd som avmätare vid Kopparfors.

Länsstyrelsen har meddelat I 14 tillstånd att vid riks-80 väster om Gustavsbron i Gävle sätta upp en vägvisare med text "Regemente". (27/2)

HJÄLP I TRAFIK

Trafikundervisningen vid regementet återupptogs på tisdagskvällen (14/2) efter en tids uppehåll. I undervisningen, som leddes av poliser ur trafiksektionen, ingick bl. a. besiktning av de värnpliktigas bilar för att visa vad man först och främst kontrollerar.

TUFFA KILLAR

Förband som uteslutande består av aktiva toppidrottsmän skall från i vår utbildas vid armén, enligt beslut av chefen för armén den 21/2. Meningen är att man vill skapa spaningsförband, vars personal är så fysiskt stark och uthållig att den klarar de påfrestningar som hård utbildning för långvariga spaningsuppdrag medför.

ÖVNINGAR

— En stor fälttjänstövning omfattande hela MiloÖ inleddes på fredag (24/2) i Gävle. Övningen — kallad Östen 67 — kommer huvudsakligen att förläggas till Enköpingstrakten.

— Arméns repövningar kommer i år att förläggas till sommartid. Införandet av högertrafiken gör nämligen att höstens manövrar måste flyttas. I Gävleborgs län flyttas repövningarna från hösten till augusti. (21/2).

FRÄCKA KILLAR

Pionjärförrådet hade i natt påhälsning av tjuvar varvid motorsågar och motorspett stals. (16/2)

★

Larmanordningar vid de militära vapenförråden är ett av de alternativ som nu undersöks i försvarsdepartementet för att stoppa vapenstölderna. Ett annat är att centralisera förråden och inte ha dem utstpridda i tusental runt om i landet, men detta strider mot värnpliktsidén om snabb mobilisering och utrustning. (1/2)

MARS

SISTE SADELMAKAREN

Yngve Roland Hedlund, regementets siste sadelmakare, går i pension den 30/4 då han avtackas och lämnar regementet för gott. I och med det blir I 14 utan sadelmakare. Någon ny kommer inte att anställas, kanske mest därför att det inte finns några sadelmakare att anställa längre. Hedlund har varit anställd vid regementet i 27 år och erhöll 1965 medalj för lång och trogen tjänst.

MUCKBEKYMMER

Arbetsmarknadssituationen inför muckdagen på lördag, 11/3, vid I 14 är att 215 av de 800 anmält behov av arbete. Många av dessa är helt arbetslösa medan en rätt stor procent har möjlighet till arbete men önskar omskolning till nytt yrke eller vidareutbildning inom det fack de tidigare arbetat. I stort förefaller situationen i år vara bättre än närmast föregående år. (13/3)

I 14 SÄLJER

två varmblodiga ston, lämpliga för avel, men mindre hållbara för ridning samt en valack endast hållbar för promenadridning.

TV-SKOLA

Det var premiär för TV-undervisning på I 14 på tisdagen (14/3). Ch för arméns skyddskola, övl von Schreeb, gästade regementet och undervisade i skyddstjänst. Till sin hjälp hade han två TV-apparater med inspelade band.

Armén. Till övl i Hälsinge regemente har från 1 april utnämnts chefen för Hemvärnets stridsskola S. O. Nilsson, major i regementet.

— Kapten Uhlin skall påbörja tjänstgöring vid arméns jägarskola 1/10.

— Kapten B. Nilsson blir 3—27 april lärare i grundkurser i fysisk träning vid gymnastik- och idrottsskolan.

BÄSTA SOLDATERNA

På grund av ett gott uppförande, goda karaktärsegenskaper och god personlig färdighet har årets bästa soldater utsetts och belönats vid en högtidlighet i dag (17/3). De bästa på respektive kompanier av "modell 67" är Kjell Runesson, Järbo (4 komp), Jan Ingmar Nordgren, Solna (5 komp), Karl Göran Wallin, Hofors (7 komp), Anders Danielsson, Sandviken (8 komp), Stig Ulfves, Stora Vika (11 komp) och Jan-Olov Wikström, Gävle (12 komp).

CHEFSFARVÄL

Överste Axel Henriksson tog på fredagen (31/3) under en högtidlighet i Exercishuset avsked av befälskårerna och den civila personalen vid regementet.

På personalens vägnar tackade övl Winberg för 10 värdefulla år för regementet samt överlämnade regementets guldmedalj.

85 år, 14/3, f. d. musikdirektör Oscar Johnsson, Gävle.

UPPFINNARE

Vpl Olle Öhlén, 4 komp, har belönats med 75 kronor för förslag till ändring av handtag till kokkärlslock. Försvarets intendenturförvaltning skall i fortsättningen anamma förslaget vid tillverkning av kokkärlen. (17/3)

VASALOPPSÅKARE

Resultat: 90) fanj Hilding Lindström, 6.01.07 (segraren Assar Rönnlund hade 5.20.22) 935) fanj Einar Albertson 7.10.33; 1667) serg Bertil Munter 7.43.

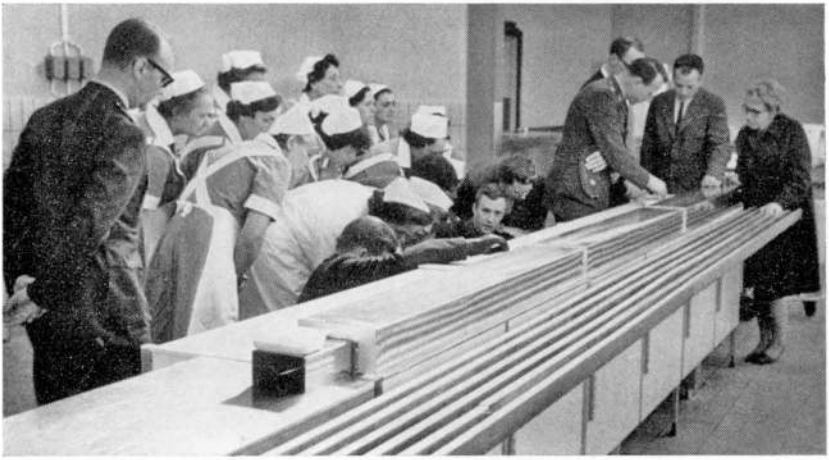
SÄKER SKIDSKYTT

Den 3/4 genomfördes RegM i skidskytte på Kungsbäck. Hilding Lindström, fanjunkaren med den okuvliga segerviljan, stod inte att hejda. På den 3 km långa banan, som kördes i två varv klockades han för den fina tiden 25.48.

APRIL

KÖKSEXPERIMENT

Moderna utspisningsmetoder kommer den 1 maj att tas i bruk vid regementet. Det rör sig om ett experiment med en ny elektronugn av tunneltyp. Ugnen (ovan) består av en tre meter lång tunnel genom vilken portionerna åker på ett transportband. Vid högsta hastighet klarar ugnen 18 portioner i minuten. En fördel med ugnen blir att man nu kan ge de värnpliktiga möjligheter att välja mellan vissa maträtter.

HEDERSKNEKT

F. d. soldaten Johan Klar, Edsbyn, hedras på sin 85-årsdag (20/4) med regementets förtjänstmedalj och blommor. Klar var soldat vid "hälsingarna" från 14/12 1899—3/10 1910 och anställd vid rote nr 25 i Ovanåker. Ovan framför Per Evert Persson, Bollnäs, regementets lyckönskan.

BEFÄLSSTRESS

STOCKHOLM (TT)
En undersökning om de psykiska och fysiologiska stressreaktionernas betydelse för officerare i åldrarna 50, 55, 60 och 63 år har påbörjats vid Karolinska sjukhuset.

Försökspersoner är 32 officerare i graderna överste ned till kapten. Syftet är att studera om äldre personal tål påfrestningar lika bra som yngre. Man vill ha svar på om det går att använda militär personal längre än till pensionsåldern. Deltagare från regementet är kn Oskar Sundberg. (14/4)

80 år, 6/4, överstelöjtnant Justus Holmgren, Stockholm.

— 50 år, 8/4, överstelöjtnant K. G. Holm, inskrivningschef vid Io 14.

STUDIEBESÖK

Omkring 500 elever från Vasaskolan i Gävle, såväl manliga som kvinnliga, fick på torsdagen (20/4) information om försvaret vid en studiedag på regementet. Regementschefen, överste Nils Sköld, visar hur en ra 200 fungerar för Monica Ericsson, Bo Vinnars, Jan Lövkvist och Anne-Maria Holmgren.

REGEMENTETS FRÄMSTE SKYTT

under 1966 har utan tvekan varit kaptenen Bengt Nilsson, riksskyttemästare i Västerås i skolskjutning med kpist, skidskyttemästare med gevär inom Gävleborgs skytteförbund samt tagit mästartiteln i fältskjutning med kpist i samma förbund.

PÅ REGEMENTSORDER

Till rustm i lgr Ao 13 har utnämnts öfu I Svensson och R M Olshage.

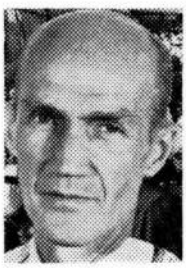
— Till kaptener i reg reserv har förordnats löjtnanterna L G Olsson, B G Lennman och J G Westlund.

— Till löjtnanter i reg reserv har förordnats K O B Guldstrand, B B Mårtensson.

GÄVLEMÄSTERSKAP

i hoppning hölls på söndag (16/4) vid Kungsbäck med rekordartat deltagarantal. Bäst av seniorerna klarade sig mj P. Strömberg, som på snart "pensionsmässiga" Vitfot erövrade Gävlemästerskapet i denna klass och som gjorde om samma bedrift i "välkomsthoppningen".

JUBILAR

50 år, 29/4, kn Sven Bratt. Offex 41, lt 43, kn 51, pension 67.
GCI 47-49, idrottsoff I 14 49—54, d:o AUS 54—59, personaloff 61—67, FN-observatör i Palestina 66—67. Medredaktör i Bocken sedan 1960.

MAJ

EN MÄSTARE I FÄLTTÄVLAN

Gävle Fältrittklubb och I 14 arrangerade SM i fälttävlan vid Kungsbäck 26—28 maj. I konkurrens med hela landets elit vann kn Olle Barkander ännu ett svenskt mästerskap. Ovan Barkander på hästen Nonstop.

MAN BYGGER

Regeringen har gett FortF i uppdrag att projektera nybyggnad av marketenteriet vid regementet. Kostnaderna har uppskattats till 2,2 milj kronor.

— Klartecken har givits för projektering av badanläggning och fritidslokaler till en beräknad kostnad av 560.000 kronor.

UTNÄMNING

Överfuriren L. G. Jonsson har fr. o. m. 19/5 utnämnts till rustmästare i lgr Ao 13.

MAN BRÄNNER

Det är tydligen svårt att hålla isär morgon och kväll ibland. I alla fall måste det ha varit det för den eller de personer som klockan fyra på söndagsmorgonen (30/4) tände på Kungsbäckskasen och brände ner den till grunden.

Vaktstyrkan lyckades i alla fall bygga upp en ny, drygt fyra meter hög kase till kvällen.

De skyldiga bör nog akta sig för I 14:s vaktmanskap i fortsättningen.

Fo 49. Kn Fred Brolin skall fortfarande till 1/10 1970 vara placerad som moboff vid Gävle fostab.

ETT BOSTÄLLE I ONÅD

Skall kronans översteboställe, Stora Vall, bli överstebostället där ingen överste vill bo? För omkring ett år sedan flyttade överste Axel Henriksson över till Lilla Vall och sedan dess har den stora byggnaden stått tyst och tom. Den 1/4 tillträdde öv Nils Sköld chefskapet över regementet men avstår från bostället för en modern lägenhet.

Stora Vall uppfördes 1859 och är fullt beboeligt med moderna bekvämligheter, även om en viss primitivitet vilar över inredningen.

De tre elektrougnarna i manskapsköket strejkar. En kombination mellan ugnarna och matens plastemballage orsakade felet och för närvarande uppvärms maten på konventionellt sätt i grytor och motsvarande. (18/5)

80 år, 7/5, överstelöjtnant K. G. Sohlén, Stockholm.

70 år, 2/5, överstelöjtnant E. Beckman, Stockholm.

I samband med sitt avsked den 30/4 överlämnade överste Axel Henriksson sitt porträtt som gåva till officerskåren. Det är utfört i olja av konstnären Mats Björlin.

STAGÅRDSFEST

Den 6/5 invigdes den nya förläggningsbyggnaden på Stagården i Bollnäs. Nedan fru Eva Westerlund i ett av "hotellrummen".

JUNI

400 NYA KRIGARÄMNEN

Det är ingen dans på rosor att vara befälselev vid I 14. Det kan 348 Olsson och 128 Högman intyga — men trots regnet ser "Knatten" Olsson och Lennart Högman ut att trivas.

De 400 värnpliktiga, som 5 juni ryckte in till grundutbildning, hälsades på fredagen (9/6) av regementschefen, överste Nils Sköld, i samband med krigsmans erinran. — Vi är medvetna om att det finns brister, sade översten i sitt tal till de nyinryckta. Tillgången på befäl är inte vad vi önskar. En del förläggningar är fortfarande otidsenliga men upprustningen fortsätter planenligt.

KOMMENDERINGAR

Kn Zetterlund till Centrala Värnpliktsbyrån 1/7—31/12.

— Fk Seth till Fallskärmsjägarskolan 1/9 1967—16/10 1968.

— Förv Hillergren vid Ast/Utb 1/5 1967—31/3 1968.

— Rustm G. A. S. Eriksson fortsatt tjänstgöring vid Hundskolan t. o. m. 30/4 1970.

— Kn F. Nilsson, elev vid intendenturofficerskurs 1967/69 vid IntS, har antagits som intendenturaspirant från 17/10 i år.

PÅ REGEMENTSORDER

Till öfu vid reg furirerna Castell, Lundberg, Ögren, Svenneke, J. H. Larsson, Fernqvist, K. Ellebo och Söderlund.

— Till mj vid Fo 49 fr. o. m. 1/10 mj vid reg B. Lybeck samt till mj vid reg majoren vid StabSbS S-O Everhall.

— Till rustm i lönegrad Ao 13 öfu G. M. Ersholt.

— Kapten Wenning har erhållit tillstånd att kvarstå i reg reserv intill utgången av år 1978.

140 HEMVÄRNARE I ELDEN

Det var andra vapen på min tid berättar veteranen Erik B. Eriksson för fr. v. fanj Nässert, hemvärnschefen Gunnar Sundqvist och Ernfrid Stigenberg.

Det var ett våldsamt skjutande på I 14 på onsdagskvällen (21/6). 40 hemvärnsmän avslutade årets utbildning med en skyttetävling där den bästa av sju grupper skulle koras. Deltagarna var i alla åldrar från hemvärnsgrabbar upp till veteranerna, som dock inte deltog utan bara intresserat tittade på. Ledare var instruktören för Gävlekretsen, fanjunkare K. G. Nässert.

FÖDELSEDAGAR

60 år, 14/6, kaptenen i regementets reserv G. R. Jennische.

ORDENS- OCH MEDALJREGN

Riddare av svärdsorden: Major P. G. Strömberg och kapten A. F. Alnevik. Svärdsmedaljen: Rustmästarna G. A. S. Eriksson och E. G. Carlsson.

Försvarsområdesstaben. Kn Ove Dahlströms förordnande som utbildningsofficer har förlängts till 1/4 1970.

KRIGSLARM

STOCKHOLM (TT)
Förbindelserna med de åtta svenska FN-observatörerna i Jerusalem har brutits i och med den akuta krisen i Mellan Östern. Bland de åtta återfinnas kapterna Sven Bratt och Lars Nilsson från regementet. (6/6)

ATTACK MOT FIMPEN

Omkring den 15 juni sätter försvarets anti-rök-kampanj in. Soldaterna får då både tabletter och sprutor till hjälp mot rökningen — helt frivilligt givetvis.

JULI

HÅRFAGER SOLDAT

I måndags (3/7) ryckte tre kompanier in i Marma för att fullgöra 397 dagars grundutbildning. Från de c:a 360 inryckande grabbarna skilde sig Åke Johnsson från Hofors rätt väsentligt. Han var nämligen utrustad med ett hår, som räckte ända ner på axlarna och han var fast besluten att behålla det. Efter några dagar fick Johnsson välja mellan att antingen klippa håret så att det inte hindrade tjänsten och inte täckte permissionsuniformens emblem eller också själv införskaffa ett hårnät, som skulle vara militärfärgat. Inför detta ultimatum valde han det förstnämnda och ovan ser vi resultatet.

TILL FN-TJÄNST

Kn F. Alnevik har utsetts till FN-observatör i Kashmir under ett år fr. o. m. 20/11 1967.

NY KANONTYP

I år införs 5,5 cm bandkanoner i det svenska artilleriet. Bandkanonen skall bilda stommen i de nya fördelningskanonbataljonerna. Stridsutrustad med manskap, fem man, bränsle och ammunition väger kanonen 52 ton. Med sin 155 mm-kanon avfyrar den 15 skott i min. med en skottvidd på 26 km. (20/7)

LYCKAT PROV

STOCKHOLM (TT)
Från 1 augusti i år till 31 maj nästa år skall krigsmaktens alla motorfordon köra med minst halvljus dygnet runt, sedan man fått positiva resultat av försöken i östra militärområdet under första halvåret i år. (13/7)

UNG KRIGSMAN

Barnbidrag och volontärlön samtidigt kan Sveriges yngste soldat, 85 Andersson, Livkompaniet lyfta till årets slut.

När lagförslaget i maj spikades att minderåriga fick starta sin rekryt med rätt att fortsätta som yrkessoldat var det en rad ynglingar som anmälde sig till test varav tre till I 14. Frågan var dock om någon av dem var så välbekant med det militära som 85 Andersson. Som barn har han nämligen vistats mycket på I 13 i Falun där pappa Ingemar — även välkänd som signaturen "Toto" i Dala-Demokraten — är fanjunkare.

Om Andersson sköter sig blir han korpral i maj 1968 samt furir ett år senare. Våren 1971 blir han överfurir och får då börja läsa på sin studentexamen. Om han lyckas normalt med denna kan han påbörja offutbildningen 1974 och vara officer i oktober 1976.

JUBILEER

75 år, 24/7, f. d. fanjunkare J. Oskar Nyström, Gävle.

50 år, 16/7, fanj i reserven P. H. Rehn och 17/7 kn i reserven N. P. Westerlind.

ÅLDERSPENSION

Fröken Birgitta Eriksson har beviljats avsked fr. o. m. 1/7 med ålderspension. Hon anställdes vid regementet 8/10 1952 såsom köksföreståndare.

HÄLSINGEKRIG

Det stundar stort augustikrig i Hälsingland. 2.000 soldater och 100 överstar deltar. De senare kommer från landets 50 stridsförband, fostaber och militära skolor och skall lära sig hur de nya repövn — med endast 18 dagar — skall gå till.

HÖGVAKT

Den 4 och 6 juli var Livkompaniets plutonchefsskola beordrad på högvakt i Stockholm. Som vaktchef tjänstgjorde lt Sören Lindström och som vakthavande kapten, lt Staffan Olsson. För första gången fördes regementets fana vid vaktavlösningen.

PÅ REGEMENTSORDER

— Fanj E. G. Hedin elev i förvaltarkurs i kassatjänst 1967—1968.

— Kn P. Pauhlson tjänstgör som chef för skyddsingenjörskolan 9/1—1/11 1968.

— Fk L. G. Torris har fr. o. m. 1/7 förordnats till lt i regementets reserv.

AUGUSTI

KRIG MOT SPILLTID

Svenska krigsmakten har förklarat ett effektivt krig mot den tidigare rätt omfattande spilltiden under utbildning och övning. Det nya vapnet som med framgång prövats inom armén heter programmerad undervisning. Den 30/8 var det i Marmalägret premiär i landet för sådan undervisning på det nya vapnet AK 4. Den programmerade undervisningen gick via två TV-apparater.

VI FRÅGAR OSS!

STOCKHOLM (TT)
Rekryternas dåliga kondition börjar bli ett allvarligt bekymmer för armén. Från 1944 har konditionen hos de nyinryckta försämrats oavbrutet.

— Vi frågar oss vart det skall barka hän om förhållandet med allt konditionssvagare rekryter skall fortsätta, säger arméöverläkare Gustaf Hesselblad till TT.

BÄSTE SOLDATEN

73 elever vid plutonchefsskolan avslutade 17/8 sin första tjänstgöring om 15 mån. Avslutningen skedde i soldatkyrkan, där skolans bäste soldat, Lars Göran Lind från Uppsala, fick regementets förtjänstmedalj i guld samt diplom.

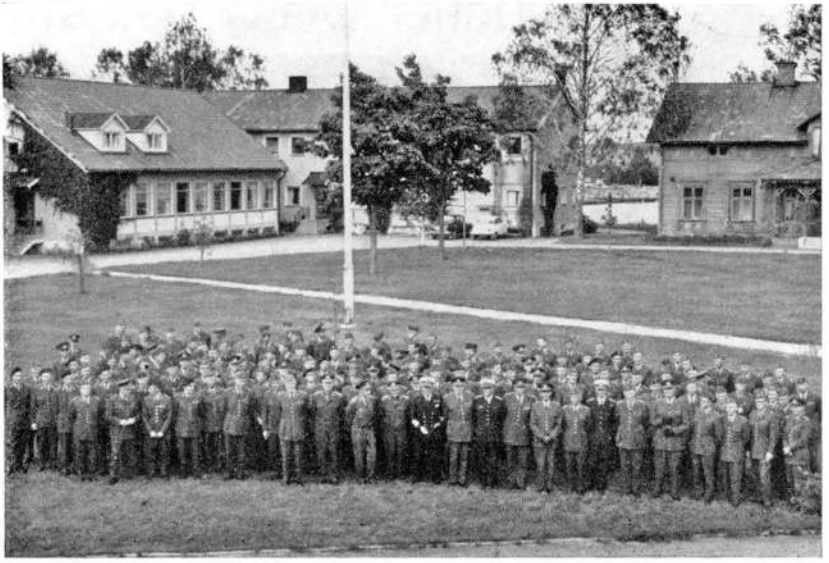
PÅ REGEMENTSORDER

Till sergeanter vid regementet fr. o. m. 31/8 öfu Klar, Laurén, K-G Ohlsson, U I Nilsson och Näslund.

— Kn Söderpalm-Berndes har förordnats till kapten vid Arméstaben fr. o .m. 1/10.

— Som extra garageförman med placering som chef för regementets körcentral har anställts herr Rune Johnsson.

STUDIER I KRIG

Arméstridskursens deltagare med 12 generaler i första ledet plus över 100 officerare, regementschefer, överstar, överstelöjtnanter och majorer.

GENERALSTACK

Arméchefen, generallöjtnant Curt Göransson, överlämnade vid en sammankomst i Bollnäs stadshus en bajonett med graverad silverplatta som gåva till Bollnäs stad för den gästfrihet som visats militärerna under den tid de gästat staden.

MYGGATTACK

Redan första dagen av krigsförbandsövningarna förekommer strider, om än på ett annorlunda plan än övningsledningen tänkt sig. Anfallen kommer från luften i form av myggsvärmar och det är inga ofarliga fiender. Myggen bär skulden till harpesten, som i höst konstaterats inom länet. Samtliga soldater har utrustats med myggmedel för att eliminera smittorisken.

Fortifikationsförvaltningen har av regeringen fått i uppdrag att projektera renoveringen av A-kasern. Kostnaden har beräknats till 3.3 milj kr.

FÖDELSEDAGAR

60 år, 5/8, förrådsförman K G Nilsson, I 14.

60 år, 30/9, major Sigvard Gustafsson, Gävle.

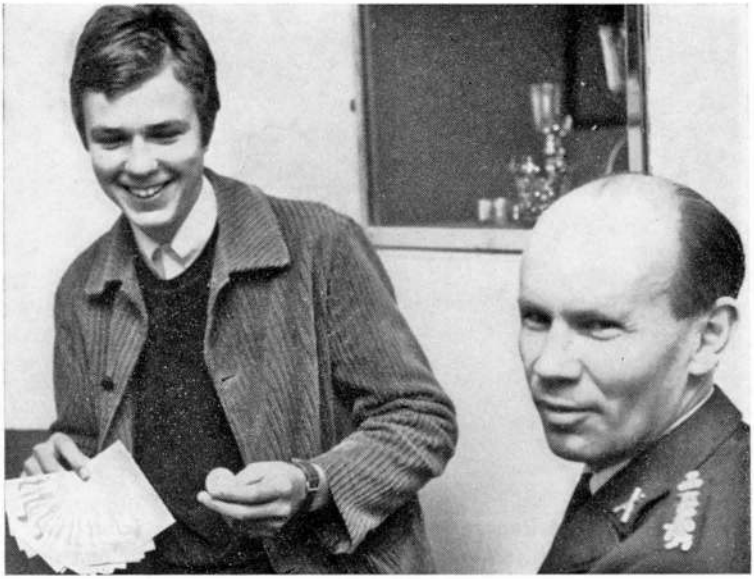
50 år, 3/8, översköterska Karin Jonson, sjukhuset I 14.

50 år, 22/8, kn Olle Rydvall. Han är född i Arboga. 1942—1964 tjänstgjorde han vid I 14, därav sedan hösten 1958 som tygofficer. Sedan 1965 är han tyofficer vid Fo 49. Sedan början av 30-talet har Rydvall varit aktiv skytt och är sedan 1965 ordförande i Gävle frivilliga skarpskytteförening. Sedan 1961 är han Kungl Majt:s ombud i länets skytteförbund.

SEPTEMBER

ÄRLIGHET VARAR LÄNGST

Ärlighet varar längst! Det kunde 16-årige Mats Hedblom (ovan), Gävle, konstatera vid en liten högtidlighet på regementet 27/9. Regementschefen, överste Nils Sköld, överräckte då en plakett samt 180 kronor till honom. Mats fann för en tid sedan en övergiven motorcykel av militärmodell i skogen norr om sitt hem i Hagaström och anmälde fyndet genast för polisen.

MÄSTARE

Regementsmästare i terränglöpning blev fanj A. Andersson med 22 sekunder före tvåan, värnpliktige Hautonen, 9:de kompani.

— Fanjunkare Arne Hjelm erövrade mästartiteln i skolskjutning med gevär med 362 poäng tätt följd av kapten Erik Persson med 359 poäng.

Till ett långtidsvikariat som major vid I 14 har förordnats kapten Lennart Kindström. Förordnandet gäller under den tid major Åke Bendrik tjänstgör i FN (12/9).

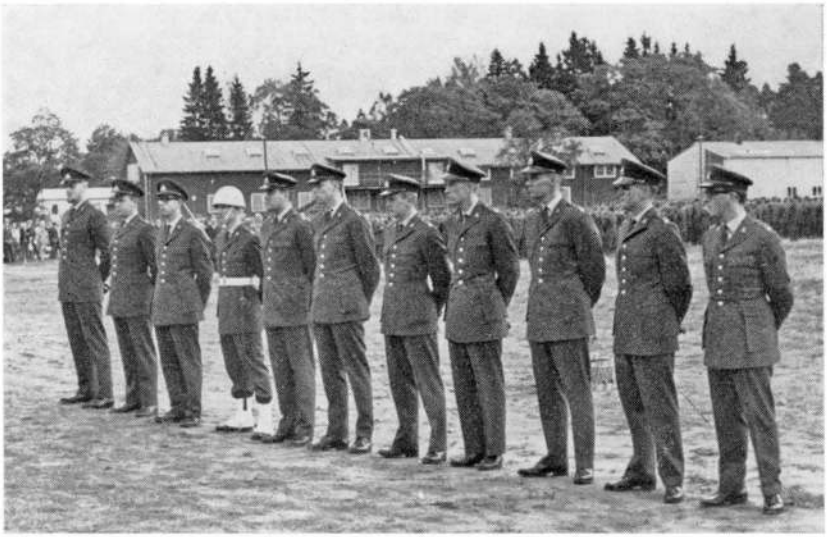
— Sergeant K. G. Ohlsson har utnämnts till sergeant vid S 1 fr. o. m. 16/9.

EN VPL SÖKER ANBUD

Jag är en stockholmsgrabb, som på I 14 gör min värnplikt. På regementets dag var ca 5000 av er gävlebor här och tittade på hur jag har det. Hur jag bor, hur jag äter o. s. v. För att nå en ömsesidig kontakt med invånarna i den stad jag hamnat i tycker jag att det vore trevligt att få se Era hem. Ni behöver inte marschera, som jag gjorde. Men alltid har Ni något roligt, som Ni pysslar med, som skulle kunna vara av intresse för mig att se. Kom ihåg att jag har permis till 2400 på onsdagskvällar. Tacksam för anbud

Vpl 405 Hansson 12. komp I 14

REGEMENTETS DAG

Söndagen den 10/9 gick regementets dag av stapeln på Kungsbäck, som vanligt i strålande sol och i närvaro av c:a 5.000 åskådare. I samband med korum på Lilla fältet samlade regementschefen årets nya fänrikar och sergeanter. Bilden ovan: Fr. v. serg Näslund, Laurén, U. I. Nilsson och Klar, fk Åkerlund, Beminge, Österdahl, Wallin, L. E. Larsson, Hedlund och Elson.

Samtidigt utdelade regementschefen svärdsordern till kn Alnevik och svärdsmedaljen till rustmästare E. G. Karlsson (bilden t. v.).

INSKRIVNING

Värnpliktsinskrivningarna i Gävleborgs inskrivningsområde börjar den 11/10 i Sandviken. Omkring 1.450 18-åringar skall skrivas in. Ordförande i inskrivningsnämnden är överstelöjtnant K. G. Holm.

FÖDELSEDAGAR

80 år, 24/9, f d kaptenen Sture Palm, Stockholm.

— 50 år, 26/9, musikdirektör Enar Mårtensson, Uddevalla.

— 50 år, 16/9, förste förrådsförman G. E. Björnqvist, Gävle.

OKTOBER

MB-BESÖK

I 14 är fortfarande ett av landets bättre idrottsregementen, konstaterar från vänster generallöjtnant C-E Almgren, överste N Sköld, överste Wagner och överstelöjtnant B Fredman framför regementets prissamlingar.

Nyutnämnde chefen för Östra militärområdet, generallöjtnant Carl-Erik Almgren, är ute och inspekterar sina nya domäner. På tisdagen, 24/10, var det I 14 tur, där han verkade som överstelöjtnant 1957—1960.

ÖKAT SKYDD

STOCKHOLM (TT)
För en engångskostnad av 28 milj kr och en årlig driftkostnad av ca två milj kr kan vapen- och ammunitionsförråden få ett ökat skydd med stor effekt utan att krigsmaktens mobiliseringssäkerhet äventyras, säger överbefälhavaren i en hemlig utredning, som överlämnats till försvarsministern.

UTNÄMNINGAR M. M.

Kn S Wiberg till kapten i Generalstabskåren fr. o. m. 1/10.
— Till löjtnanter vid regementet fk J O Hegrelius och N R Hiedland.
— Till löjtnant vid regementet, lt vid I 3 reserv S Zetterlund.
— Kn A Järvestad som militärassistent vid Fst fr o m 1/10 samt kn Kaméus FtkT som kapten och tygofficer vid regementet 1/10—15/6 1968.

IRRITATION

Det har rått irritation bland rekryterna vid Marmalägret. Uppvärmning sker med vedkaminer, sanitäranläggningen är dålig och fritidsunderhållningen är inte som man önskat. Nu kan vi meddela att oljekaminer kommer att installeras, bastuanläggningen är under ombyggnad och på nöjesidan kommer man att få bl a bordtennis och nya fritidslokaler.

INSÄNDARE

Är det meningen att vi skall ha friska soldater i det militära? Gör då något åt de trånga barackerna, som finns i Marma. Där ligger en massa killar i trånga kyffen. Hur har ni det med renligheten, hur har ni det med toaletter? Är det meningen att det skall bli snuskgubbar av hela högen?

Heder åt alla soldater.

TÄLTFÖRSÖK

Fr v förvaltare F Lundgren, överstelöjtnant P Winberg och major P Strömberg framför ingången till hallen.

De knappa förrådsutrymmena på regementet utökades 6/10 med 600 kvadratmeter sedan en ny Barracudahall i plast monterats intill f d ishockeybanan. Utrymmessvårigheterna på förrådssidan har länge varit stora. Hallen skall i första hand ta emot den materiel, som f n ligger upplagd i gymnastiksalen, varigenom denna blir friställd och kan användas för sitt avsedda ändamål.

FÖRBUNDSMÄSTARE

Kapten Bengt Nilsson klarade i går (1/10) sitt andra förbundsmästerskap i banskytte med kpist genom att vinna på 466 poäng. 1965 tog han sitt första mästerskap med slutpoängen 478. I lagtävlingen om Regementspokalen blev det också I 14 i topp med 610 poäng.

JUBILAR

50 år, 17/10, förv Ivan Bodecker. Vol 36, fu 39, serg 45, förv 60, pension 67. FL o. AUS 43—45, GIS 46—47, sjvkurs 62.
Idrottsuoff 50—56, FUB-instr Fo 21 56—60, ch sjvutb, tilllika idruoff sedan 1961.

REGEMENTSMÄSTARE

Två regementsmästare i orientering korades den 25/10. Det var fanjunkare H Lindström, 4 komp och korpral Mäntylä, livkomp, som tog hem äldre oldboys respektive befälets juniorklass. Cykelorienteringen vanns överlägset av vpl 28 Jonsson och 16 Hellman, 4 komp, som etta respektive tvåa.

FÖDELSEDAGAR

60 år, 1/10, överste Nils Juhlin, Halmstad.
— 60 år, 30/10, kapten Bo Sylvander, Johanneshov.
— 50 år, 7/10, rustm L O Wickström, Gävle.
— 50 år, 20/10, 1:ste maskinist P T Mattsson, Gävle.

Kn S Bratt fullgör frivillig tjänstgöring såsom personalofficer 1/11—t. v.

NOVEMBER

KUPPFÖRSVAR

Regementet övade kuppförsvar 1/11, vilket betydde att regementets 850 värnpliktiga fanns utplacerade på olika ställen i staden och trakterna däromkring. Främst gällde det kusten mellan Edskön och Dalälvens utlopp. Ovan ligger Enar Andersson och Sture Westberg grupperade med ett granatgevär i kustbandet ute vid Bönan.

FÖDELSEDAGAR

50 år, 12/11, förvaltare G A F Lundgren, intendenturavdelningen I 14.

60 år, 14/11, Sven Forsgren, vaktmästare för regementets marketenteri och soldathem.

KUNGAVAKT

Kungen och slottet vaktas 13—16/11 av I 14 soldater. Vakthavande kaptener kn Å Stålhammar och lt E Danielsson. Vaktchefer fänrikarna K G Winberg och B Österdahl.

MÄSTERSKYTTAR

Arvid Kjellgrens skjutpris, 55 kr, har vid åldersklassens prisskjutningar erövrats av vpl Helin 4. komp med kpist (136 poäng) och vpl Englund 6. komp med ak 4 (133 poäng).

PÅ REGEMENTSORDER

Överfurir H R Näslund utnämnd till sergeant vid regementet fr o m 1/11. — Löjtnanten i reserven S B Sandberg elev vid kurs i stabstjänst 20/11—8/12.

UTLANDSTJÄNST

Kn Urban Gjerulf har uttagits för tjänstgöring som FN-observatör i Palestinaområdet. Avresa sker 28/11 med ankomst till Suez samma kväll. Gjerulf har tidigare FN-tjänst bakom sig i en Gazabataljon 1958.

IDROTTSKUPP

Två nya regementsmästare har korats på I 14. Dels i orientering, där Sture Jonsson, från Alfta och 4 komp, snuvade båda sin kompisar i i värnpliktsklassen och samtliga befäl på segern. Dels i fälttävlan, där löjtnant Evert Danielsson lade ett RegM till sina tidigare meriter. Ovan Sture Jonsson och Evert Danielsson.

BELÖNADE

Rustm K A Nyström har tilldelats en belöning på 50 kr för förslag om maskering av fordon samt förrådsman G Dunder 100 kr för förbättrad riktplatta.

AVSKED

Fanjunkarna Schröder, Dahlberg, Lehnbom, Forsberg och Ohlström har entledigats ur regementets reserv fr. o. m. 1/1 1968.

— Förvaltarna Hillergren, Allevik och Bodecker har fr o m 1/4 1968 erhållit avsked med ålderspension.

Sång och musikafton med kyrkans ungdom från Gävle i Soldatkyrkan 7/11 kl 1930. Efteråt samkväm.

MEDALJERADE

Kaptenerna Lars Nilsson och Sven Bratt har tilldelats UNITED NATIONS MEDALJ för tjänstgöring inom UNTSO 1/10 1966—6/10 1967.

— Riksförbundet Sveriges lottakårers lilla förtjänstmedalj i silver har tilldelats kapten Fred Brolin och fanjunkare Martin Lundbäck.

Tjänstgöringsåldersutredningen föreslår att aktiva officerare få genomgå en två års fackutbildningskurs för konsulenter. För närvarande finns utrymme för 40 konsulenter inom försvarets personalvård. Om dessa rekryterades med aktiva officerare skulle de kunna utnyttjas till hög ålder.

DECEMBER

TROTJÄNARE

Vid det sedvanliga julsamkvämet för den civila personalen vid regementet belönades sex trotjänare med Kungl patriotiska sällskapets silvermedalj av första storleken. Ovan regementschefen omgiven av medaljörerna, sittande fr v Sven Hemlin, Gunnel Carlsson. Stående fr v Hugo Larsson, Sigrid Pehrsson och Tore Eklöf. Samma utmärkelse har också tillfallit förrådsarbetare Nils Andreasson. Samtliga har varit i tjänst minst 25 år.

GRANKÖP

Vid regementet anställd personal har möjlighet att, mot erlagd avgift av 2:— kronor, som betalas på kassan, hugga en julgran inom regementets område. (14/12)

UTNÄMNING

Regementschefen, överste N Sköld, har från 1/10 1968 utnämnts till stabschef vid Västra militärområdesstaben, samt överstelöjtnant P Winberg från 1/4 1968 till överste i regementet med placering såsom chef för Arméns underofficersskola. (19/12)

FÖDELSEDAGAR

90 år, 4/12, f d kapten Sven Sandberg, Strömstad.

— 60 år, 26/12, kaptenen i reserven L M Larsson.

— 50 år, 30/12, förste reparatör K G A Rydberg, maskinavdelningen.

INTECKNINGAR

Vid regementets skytteförenings "Höstfältskjutning" med pistol tog I 14 tredje raka inteckningen i vandringspriset och får behålla det för alltid. I tävlingen om ett nyuppsatt vandringspris för skyttar över 50 år tog Olle Rydvall årets inteckning (5/12)

LUCIA OCH JUL

Lucia med tärnor i matsalen

Större delen av åldersklassen fick i år fira Luciamorgon under fältmässiga former. Den pågående bataljonsövningen — i snö och bister vinterkyla — avbröts nämligen av bataljonschefen, major Ch Palm, för luciabetonat morgonmål: kaffe och lussekatter till skenet av tindrande vagnsljus.

Den lilla hemmavarande styrkan firade sedvanlig luciamorgon i matsalen, där Yrkesskolans Lucia, Kristina Fäldt, med uppvaktande tärnor spred ljus, glädje och stämning över morgonmålet. (14/12)

PÅ REGEMENTSORDER

Kvarstående i regementets reserv, fanjunkare F G Nilsson till och med 1969.

— Kn Zetterlund fortsatt tjänstgöring vid Centrala Värnpliktsbyrån t o m 30/6 1968.

— Till överstelöjtnant i regementet från 1/4 1968 har utnämnts övl Carl-Henrik Gåsste, generalstabskåren. Gåsste tjänstgör för närvarande som lärare vid militärhögskolan.

I dag (19/12) inleds operation julpermis på Kungsbäck och Marma. Sedan man lyckats starta den djupfrysta bilen bär det iväg hemåt för hela inneliggande styrkan. Mindre avdelning blir kvar för beredskap och vakt.

Den traditionella musikgudstjänsten i kyrkan var i år utbytt mot en samling i exercishuset, där regementschefen i sitt jultal önskade alla ett uppiggande juluppehåll, militärpastor Carl-Olof Björk höll julbetraktelse och musikkåren bidrog med ett omväxlande och populärt program.

JUBILAR

50 år, 19/12, kn Torsten Almér. Offex 41, lt 43, kn 50. Tygoffkurs 47—49, kurs i uhtj 56. Tygoff vid I 14 49—50, vid Fo 66 50—58, vid 3. milo tygf. 58—65, vid I 14 65—67 och vid Armétygf. sedan 67. Pistolskytt o. Vasaloppsåkare.

VI OCH VÅRT KOMPANI UNDER REKRYTÅRET

REGEMENTSSTABEN
(fr. o. m. 15/10 1967)

Regementschef		överste Nils Sköld
Stabsavd med exp	stabsch	mj Strömberg
	expföreståndare	fv Fisk
	expuoff	fj Berlin
	regch sekreterare	fru G Jansson
	till förfogande	mdir Mårelius
skrivcentral	kansliskrivare	fru I Jansson
	kontorsbitr	fru M Andersson, G Sandin
telefonväxel	telefonist	fru Westerlund
fasta radiostn	stnch	rustm Fredman
	stf stnch	rustm Lönnberg
budcentral	ch	rustm Olsberger
rättsvårdsdet	auditör	rådman Ormegard
	v. auditör	rådman von Post
	straffregförare	fv Fisk
	förhörsledare	batch
personalvårdsdet	personalvårdsoff	kn Kindström
	stf »	kn B Sundstedt
	konsulent	kons G Larsson
	militärpastor	kyrkoadj Björk
	bibliotekarie	rustm Olsberger
rekryteringsdet	rekryteringsoff	mj Everhall kn B Nilsson, förv Julander, rustm Wikström, 1. thv N E Eriksson
dag- och vakttjänst	dagmajor	mj Everhall
	vaktchefer	öfu Ersholt, Y Larsson, Ågren, N B Johansson
brandtjänst	brandch	kn Fernquist
	v. »	fj Lindström
	brandmästare	rustm I Svensson, Sandin
verkskydd	verkskyddsledare	stj Sohl
	stf »	rustm Falk
Utbildningsavd	utbildningsoff	övl Winberg
	utbildningsadj	kn Wiebe
	repövnledare	kn E Persson
	central bef-grupp	kn Björk, förv Allevik, Bodecker, Julander, Pedersén, fj Nässert
	idrottsoff	kn Barkander
	inre utbanordn	rustm Ygerth
	yttre utbanordn	rustm L Persson
	fotolab	rustm L Persson

Mobiliseringsavd	moboff	kn Kindström
mobdet	bitr moboff	kn Sundberg
	expföreståndare	fj Hägglund
	kryoff	kn Hörner
	kanslibitr	fru G Carlsson
personaldet	personaloff	kn Zetterlund, fr o m 1/11 kn Bratt
	registrator	fv Hälsingdal
	expuoff	fj Hjelm
	kontorist	frk Lindqvist, Wallgren, fru Bergström, Laessker
	kontorsbitr	fru M Olsson, K Andersson, Nordlund, Janstål
Tygavd	tygoff	kn Kaméus
	motoroff	lt Lindman
	motoruoff	fj E A Jonzon
	expuoff	fj G Nilsson
	kontorist	fru G Nilsson
	kontorsbitr	frk Dackell
tygförråd	förrådsförv	förv K H Johansson
	förrådsförmän	1. ffm Åkerlund, Björnkvist, ffm T Eklöv
	förrådsmän	Dunder, Hemlin, Söderberg, Berg, Hedman, Kjellin, Sjödin
skjutbanor	ch	rustm Lundström
körcentral	garageförman	R Jonsson
besiktningscentral	armétekniker	fate Jengvert
Intendenturavd	regint	kn Palm
	expuoff	fj Eliasson
	kansliskrivare	fru G Eriksson
	kontorist	frk I Hansson
	kontorsbitr	frk Malm
intförråd	intförvaltare	förv Lundgren, Sandberg
	förrådsförmän	1. ffm J Carlsson, H Persson
	förrådsmän	A Karlsson, E Andersson, Rehnström, Wickholm, S Andersson, F Jansson
matinrättning	köksföreståndare	frk Grundström
	bitr »	frk Arrhenius
	kokerskor	fru Lydell, Kärrstedt, frk Hamkvist
	ekonomibitr	fru Engstedt, Holm, Rung, Stödberg, Selén, Forsman, Svanberg, Melin, Jernberg, A Persson, G Andersson, K Olsson, Rosvall, G Eriksson, A Eriksson

Sjukvårdsavd	förbandsläkare	vakant
	tjänsteläkare	vakant
	anvisningsläkare	vakant
	expföreståndare	rustm Reidle, Söderberg
	översköterskor	fru Johannesson, Karlberg
	undersköterska	fru M Pettersson
	sjukvårdsbitr	fru Elmqvist, Lindh, Wirén
	tandläkare	tandläk Lundgren
	tandsköterska	fru Almén
Veterinäravd	ch	kn Barkander
	veterinär	vet Hässler
stalltjänst	stalloff	kn Barkander
	stallchef	rustm G E Carlsson
Kasernvårdsavd	kasernoff	kn G Nilsson
	kasernuoff	stj Sohl
	förvuoff Marma	fj Lindman
kaserndetalj	ch	rustm Falk
maskindetalj	maskinch	maskinch Bergfors
	förste maskinist	maskinist Bergengren
	reparatörer	1. rep Rydberg, Lind, rep E Karlsson, Westergren
	eldare	Åström
Kassaavd	kassach	förv Wikner
	kassör	fru Hedenström
	kansliskrivare	frk Thunstedt
	kontorist	fru Herre, Lenner, Wesslund, Eklund
Inskrivningsexp	inskrivningsch	övl Holm
	expuoff	fj L P Gustavsson
	kansliskrivare	frk Öberg
	kontorsbitr	fru Brofeldt
Milotygverkstad	verkstförest	ftvm C Carlsson
	avdch	fthv Bodin, N E Eriksson, thv Holmberg
	tekniker	fate Muhrén, G V Svensson, ate Edvall, C A Pettersson, K O H Johansson
Bataljonsstab	ch första bat	mj Everhall
	ch andra bat	mj Palm
	stabsuoff	fj Svacke
	lägeradj Marma	rustm Essingmo

LIVKOMPANIET

Chef: Kn B Nilsson — Adj: rustm Wikström

Instruktörskola I

Chef: lt Svanbom — stf: rustm Mickelsson

Korp 421214-751 Andersson, Gävle
Korp 440106-775 Lindblad, Gävle
Korp 440229-751 Nirs, Gävle
Korp 460427-771 Söderberg, Gävle
Korp 460920-771 Gahnold, Gävle
Korp 461105-761 Landin, Gävle
Korp 461123-751 Jansson, Gävle
Korp 470608-405 Nilsson, Gävle
Korp 471009-761 Johansson, Gävle
Korp 471216-943 Mäntylä, Gävle

Befälsskola I

Chef: fk Ringqvist — Stf: serg Klar

461009-753 Thell, Gävle
510420-565 Björk, Hilleby
470713-757 Bergström, Sandviken
470710-751 Rosell, Gävle
470920-759 Olsson, Gävle
471004-947 Sjöholm, Bollnäs
471009-757 Vesterberg, Gävle
471030-841 Fundin, Gävle
471125-753 Jönsson, Årsunda
471203-771 Spinnare, Lottefors
511213-711 Andersson, Falun
471205-917 Thunberg, Gävle
510314-753 Westergren, Gävle
471215-753 Lundback, Gävle
471228-771 Embretsén, Storvik
471229-773 Svedberg, Iggesund
470324-759 Hellström, Ljusne
480416-771 Granberg, Strömsbro
490119-103 Hjälm, Vårby
461213-121 Granlind, Igelfors
491109-757 Rehnvall, Bollnäs
490607-751 Belin, Gävle
500427-771 Nord, Mackmyra

Plutonchefskola stabstjänst

Chef: lt B Gustafsson — Stf: fk L Larsson
Instr: fu I G Olsson

440202-751 Sterner, Aspen
430810-697 Pierre, Gävle
460122-751 Danielsson, Gävle
460412-489 Jansson, Gävle
460816-711 Jagefjord, Avesta
460909-755 Larsson, Forsbacka
470221- 37 Ramning, Farsta
470420-771 Nyström, Söderhamn
470615- 31 Jonsson, Hägersten
480312-735 Johansson, Avesta
450116-755 Stenberg, Gävle
480623-933 Jansson, Gävle
480806-771 Ingvarsson, Bollnäs
440324- 65 Rahnster, Stockholm
460925-105 Lihuvud, Viggbyholm
450817-775 Björkegren, Edsbyn
460503- 37 Karlsson, Skärholmen
470222-691 Thulin, Västerås
470506-129 Lette, Avesta
470621-933 Björkbacka, Virsbo
470828-163 Mossberg, Eskilstuna
471204-691 Gröning, Norberg
471212-161 Karlsson, Flen
480903-113 Ek, Enskede
480312-141 Eriksson, Enköping
480606-163 Karlsson, Katrineholm

TJUGOSJU TAPPRA MÄN

På stabsunderofficersskolan har alla nöjet att få genomgå en omfattande kurs i den ädla konsten att kunna försvara sig själv och sitt förband mot ABC-stridsmedel. Det kan därför vara av intresse att vi tittar litet närmare på denna utbildning.

Reveljen går. 27 sömndruckna, muttrande figurer struttar bort mot tvättrummet. Förströdda blickar riktas mot dags-

programmet på anslagstavlan. Där står *"ABC-TJÄNST"*. — Då kommer den oundvikliga metamorfosen. Som genom ett trollslag förlöses alla ur sömnens grepp. Breda leenden sprids över läpparna. Ögonen får en klarhet och glans, som inte kan beskrivas med ord. Med ens sjuder förläggningen av liv och rörelse.

Snart står de 27 uppställda på kaserngården. Det regnar och utrustningen tynger, men ingen låter sig bekommas. Beslutsamt och taktfast anträds marschen mot ISB-boden.

Ett befäl ropar: — *Ett starkt ljussken . . . !* men hinner inte längre förrän de 27 är som bortblåsta. En del tar skydd i ett dike, andra i en avloppstunnel. Somliga ligger gömda bakom stenblock i vägens närhet. Befälet ler förnöjt — — — marschen fortsätter.

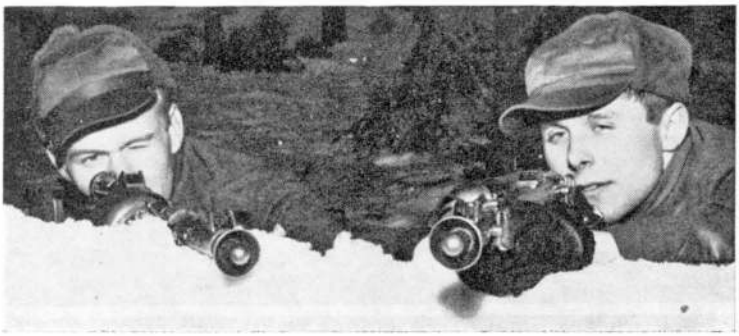
Vid ISB-boden möter nya faror. De 27 befinner sig plötsligt i ett gasbelagt område. Skyddsmaskerna kommer snabbt fram. Man blåser och fräser, man spänner och knäpper och några sekunder senare liknar sällskapet en grupp vilsekomna marsianer.

Personsaneringsmedel. Burk efter burk. Låda efter låda. Med barns förtjusning och ögonen lysande av iver påbörjas saneringen. Det vita stinkande pulvret döljer markens grönska, bildar virvlande moln, förvandlar de 27 till kung Bores avbilder. Några civilister betraktar förvånat skådespelet på avstånd och suckar resignerat över att första snön redan är på väg.

I utbildningen ingår bland annat att kunna gräva lämpliga skyddsgropar och att till fulländning behärska en ABC-varnares uppgifter.

De 27 står utspridda på ett fält. Blänkande verktyg hänger i stridsselarna. När kommandot *"GRÄV"* ljuder över området, fylls luften av sand, jord och stenar. En flock sparvar flyr förskräckt bort från all uppståndelse. Jordkokorna bildar parablar mellan verktygen och marken. Hela tiden håller varje man sex till sju jordkokor i luften samtidigt. Människoögat förmår inte uppfatta spadarnas snabba rörelser.

Kort därpå är skyddsgroparna färdiga. Med svepande rörelser döljs soldaternas stofthyddor i regnskydd. Deras kloka huvuden försvinner in i stålhjälmar (det gäller att vara rädd om det lilla man har!). Omgivna av diverse optiska och elektroniska instrument försvinner så alla ned i sina gropar, vars

Korpralerna Lars Lette, Avesta och Åke Jansson, Gävle

befintlighet omsorgsfullt döljs av kamouflerade luckor. På fältet blir allt åter tyst och lugnt.

Dagen går. Över övningsområdet faller ett stilla regn av radioaktivt stoff. När regnet så småningom upphör, får fältet med ens liv igen. På ett tidigare till synes slätt område gapar nu 27 svarta hål mot åskådaren. Likt jordekorrar på den amerikanska prärien sticker huvud efter huvud upp ur hålen. Pigga ögon spejar horisonten runt, avläser manicker och mojänger, mäter kompassriktningar och avstånd. Därpå följer en skur av rapporter över befälet.

En teoretisk lektion i det gröna blir en välkommen omväxling i övningarna. Teorilektionerna har alltid följts med stort intresse på stabsuoffskolan, så även vid detta tillfälle. Nu gäller det att knäcka radiakräkneskivans gåtor. När befälet delar ut räkneuppgifter att lösa, upplyfts de 27 i sjunde himlen. Det görs matematiska operationer, som skulle ha fått både Gauss och Pythagoras att falla på rygg av pur förvåning. Alla svävar i en eter av kvadratrötter och logaritmer, men står strax på jorden igen — — — med svaren i handen.

Så har en dag med 27 blivande stabsunderofficerare gått. En dag som liksom alla andra varit fylld av effektivt arbete och som givit många nya kunskaper och erfarenheter. Under marschen hem till mat och vila känner sig alla nöjda med sina dagsverken.

Natt: de 27 sover i sina sängar. På sänggavlarna hänger skyddsmaskerna och vakar med stora, stirrande ögon över de sovande, som nästa dag skall vakna upp och möta nya öden och äventyr.

ABC-son

4. KOMPANIET

Chef: kn Fernquist
Adj: fj Lindström
Instruktör: Rustm I Svensson

Körcentral

440628-753 Ivarsson, Hälsingmo
450315-767 Olsson, Hofors
461008-759 Larsson, Kungsgården
461009-755 Jansson, Hofors
461102-771 Ström, Runemo
461202-943 Lindblom, Enånger
470216-771 Edlund, Åshammar
470324-757 Vestblom, Hedesunda
470429-759 Lööv, Hedesunda
470531-751 Berglund, Bergby
471123-751 Olsson, Gävle

Arbetsavdelning

Chef: Öfu B V Eriksson

411004-761 Eriksson, Gävle
430313-757 Lindström, Iggesund
440508-935 Kujanpää, Hofors
440623-125 Nilsson, Söderhamn
450810-775 Persson, Österfärnebo
451230-759 Darmell, Gävle
460126-697 Jansson, Östervåla
460317-323 Hellman, Lingbo
460327-757 Larsson, Skutskär
460402-825 Emanuelsson, Krylbo
460404-761 Ahlenius, Söderhamn
460413-755 Jonsson, Regnsjö
460416-775 Bylin, Edsbyn
460509-713 Andersson, Sandviken
460529-713 Skoglund, Ängeho
460614-761 Björklund, Mackmyra
460827-757 Zetterholm, Gävle
460828-771 Godin, Ovanåker
460903-771 Mårtensson, Gävle
460906-771 Rosdahl, Bollnäs
460908-761 Bodin, Söderala
460912-753 Björk, Sandviken
460913-753 Hammargren, Gävle
460921-755 Nordqvist, Söderhamn
460925-941 Nilsson, Sandviken
460929-145 Englund, Tierp
460929-761 Kriström, Gävle
461102-711 Andersson, Mora
461007-773 Lindberg, Bollnäs
461013-757 Lundberg, Oppalaby
461018-753 Lundberg, Hofors
461019-779 Eriksson, Gävle
461102-753 Persson, Gävle
461102-777 Eriksson, Vallsta
461113-753 Wennberg, Gävle
461116-755 Brolin, Söderhamn
461116-761 Wåhlstedt, Söderhamn
461121-751 Nordman, Regnsjö
461122-711 Larsson, Bollnäs
461128-915 Nygårds, Gävle
461204-753 Melin, Gävle
461209-717 Lennartsson, Hofors
461210-779 Vidlund, Forsbacka
461212-755 Larsson, Jörbo
461217-771 Jonsson, Ockelbo
461223-755 Porath, Sandviken
461225-753 Helin, Ockelbo
461229-753 Wahlström, Sandviken
470106-759 Zakrisson, Söderala
470108-751 Nilsson, Kilafors
470115-133 Olsson, Bergvik
470115-759 Hagman, Hofors
470123-719 Heintz, Horndal
470128-759 Jonsson, Alfta
470201-759 Berg, Gävle
470207-753 Andersson, Sandviken
470217-757 Pihlström, Ockelbo
470222-753 Eklöv, Hofors
470223 759 Hägglund, Ockelbo
470224-761 Eliasson, Edsbyn
470226-771 Bengtsson, Bollnäs
470227-751 Larsson, Avesta
470308-759 Panes, Gävle
470313-761 Roos, Sandviken
470321-735 Hyttegård, Sandviken
470321-757 Östling, Gävle
470323-761 Persson, Gävle
470330-777 Larsson, Hofors
470401-775 Björk, Gävle
470401-777 Andersson, Gävle
470406-101 Jansson, Gävle
470406-753 Fällman, Gävle
470410-773 Söderqvist, Bollnäs
470416-727 Sörfjäll, Horndal
470416-761 Sahlberg, Hälsingmo
470422-771 Jonsson, Alfta
470424-759 Lennholm, Sandviken
470424-763 Eriksson, Sandviken
470425-767 Nord, Gävle
470430-757 Olsson, Sandviken
470507-669 Björn, Krylbo
470507-775 Mattson, Trönödal
470515-773 Eriksson, Bollnäs
470516-751 Hillman, Gysinge
470604-765 Ljungqvist, Sandviken
470725-757 Englund, Gävle
470811- 1 Söderin, Gävle
470825-711 Thomson, Avesta
471004-117 Holtsjö, Saltsjöbaden
480621-759 Hedqvist, Hofors
480718-771 Nilsson, Bollnäs

Efter en hård och krävande arbetsdag och några timmars TV-tittande, kortspel eller vad man nu sysslar med om kvällarna är det inte så tokigt att krypa ner under det blårutiga täcket i sin säng på luckan.

Men det finns gott om skämtare på kompaniet, och ibland kommer man ur sängen lika snabbt som man hamnat där. Till exempel när madrassen liknar en enda stor sjö. Eller när någon har lagt ner hela madrassen i påslakanet.

Att fiffla med sängen är det allra populäraste. Stor munterhet väcker det att haka av sängen för någon och binda upp den med tunna snören. När killen, som bor där, kastar sig ner på sängen dunsar den i golvet med ett brak, som kan väcka en hel kasern. Och det är ju skojigt — så länge det är underslafarna man sysslar med . . .

Ett tacksamt tillfälle för skämtarna är om någon har ärende upp, när ljuset på luckan är släckt och det är svart som i en kolsäck i rummet. När nattvandraren kommer tillbaka och kastar sig ner på madrassen — så gör han det inte alls! Där finns ingen madrass! Den har någon släpat ner på golvet. Och han som varit ute och rört på sig får resten av natten sova med stora, röda sängresårmärken på ryggen.

Från v.: P. G. Lindberg, Hofors, J. G. Kämpinge, Sandviken, I. Sahlberg, Hälsingmo, H. L. Nord, Gävle och J. E. Lindblom, Enånger.

Ett annat sängskämt: att lyfta någon djupt slumrande stackare med slaf och allt ut i korridoren och lämna *"ekipaget"* där. Eller till och med dra ut sängen i tvättrummet och placera huvudändan inom räckhåll för duschen. Det är liksom lättare att väcka killen då ...

Lite oskyldigare är det att springa och väcka folk mitt i natten och fråga någonting dumt, som till exempel:

— *Vakna, vakna!* Och när han har vaknat:

— *Skaru ha ett bloss??*

Eller:

— *Hur mycket är klockan?*

Eller:

— *Karlsson, gå upp och stäng av TV:n!*

Oskyldigt men roligt är det också att fiffla med namnbrickorna. Att komma ensam med ett *GRAFI-SET* i några minuter räcker för att producera de mest fantasifulla namnbrickor. Några exempel ska vi inte nämna. Bara konstatera att texterna är ganska raffinerade — och att det inte är enbart angenämt att få anmärkning för sitt nya namn vid morgonuppställningen.

Idéerna och uppslagen är många, många fler än dem som nämnts här — det finns gott om skämtare på vårt kompani.

Ulf Kriström

5. KOMPANIET

Chef: kn Fredriksson
Adj: rustm E Jonsson
Stf: kn Hörner
Instr: serg Mattsson

Telegrafipluton

Chef: rustm Lönnberg
Stf: rustm Fredman

420303-943 Dotzauer, Sandviken
440113-777 Norén, Åshammar
450314- 53 Denize, Handen
450713- 57 Agerup, Vällingby
461011-775 Östberg, Sandviken
440302-759 Friberg, Sandviken
450224- 11 Sundin, Johanneshov
450810-751 Persson, Gävle
460307-949 Svensson, Alfta
460404-757 Mattsson, Gävle
460409- 69 Pettersson, Johanneshov
460428-773 Bergström, Ljusne
460503-755 Eriksson, Söderhamn
460710-771 Birgersson, Järbo
460726-777 Olsson, Rengsjö

461003- 67 Kejler, Johanneshov
460425-149 Rosendahl, Sandivken
470412- 29 Brodd, Enskede
470706-751 Lönn, Kilafors
480726-753 Jonsson, Gävle
461026-755 Löfstrand, Gävle
461103-767 Eriksson, Mackmyra
461225-775 Nöjd, Mackmyra
461229-761 Hörberg, Forsbacka
470111-757 Åkerblom, Jakobsberg
470203-751 Bergsten, Söderhamn
470326- 29 Syrén, Johanneshov
470406-775 Bodin, Gävle
471022-145 Geite, Skutskär
481024-755 Pettersson, Mackmyra

Telefonipluton

Chef: lt Lindström

Stf: serg J Larsson

Instr: fu Wengrud

470910-765 Hollsten, Gävle
450324- 33 Lindström, Stockholm
460216- 7 Jorborg, Hägersten
461214-775 Ankarloo, Gävle
470113- 23 Sundberg, Stockholm
460914- 65 Sandahl, Enskede
470101-755 Orre, Söderhamn
461220-123 Lundin, Skutskär
461122-757 Olsson, Landafors
470129-733 Fagerström, Bergvik
470124-771 Strömberg, Bollnäs
470612-191 Falk, Bromma
460418-775 Svensson, Kilafors
470311-757 Hillberg, Hofors
471009-759 Andersson, Gävle
461219-757 Karlsson, Gävle
471019-771 Olnils, Stockholm
460316-755 Gustafsson, Gävle

470109-759 Eriksson, Sandviken
450103-773 Bylund, Sandviken
460303-521 Magnusson, Bromma
460415-751 Hedlund, Hedesunda
461009-777 Källarsson, Ljusne
450212-753 Sköld, Gävle
460309-753 Andersson, Farsta
470328-723 Augustsson, Avesta
480205-755 Andersson, Storvik
460215-761 Widén, Sandviken
460901-715 Johansson, Ljusne
470427-765 Höglund, Sandviken
470817-755 Wahlgren, Gävle
450712-771 Nilsson, Hägersten
450930-335 Hansson, Sundbyberg
470320-829 Sahlström, Kallhäll
470322- 11 Wahlberg, Klinten
460428-753 Sörling, Ockelbo

Trådpluton

Chef: lt Arnborg

Stf: fj Ahlström

Instr: fj Wing

451216-757 Pettersson, Gävle
440423-625 Mjörning, Årsunda
460418-753 Andersson, Söderhamn
460513-751 Andersson, Arbrå
461215-917 Karlsson, Mora
470121-773 Karlsson, Sandarne
470228-121 Söderberg, Edsbyn
470429-127 Aust, Stocksund
471207- 37 Hagberg, Ljusne
461025-771 Olsson, Söderhamn
460526-251 Åström, Solna
470326-241 Hult, Gävle

470328-101 Ahl, Viggbyholm
470329-761 Rosén, Ovanåker
470404-759 Eklund, Strömsbro
470405-775 Persson, Vallsta
470203-751 Leino, Gävle
470419-763 Kjersel, Avesta
470419-765 Öhrn Norrsundet
470428-751 Andersson, Hofors
470430-761 Nilsson, Avesta
470505-771 Hedberg, Alfta
470327- 5 Nilsson, Skäby
471115- 17 Johansson, Bromma

Vaktpluton

Chef: fk Hedlund

Stf: serg J Jansson

Instr: fu Bengtsson

450304-773 Jansson, Gävle
461109-757 Westergren, Gävle
461224-825 Kilsberger, Avesta
461016-753 Persson, Bollnäs
450503-757 Sörensen, Gävle
451019-753 Roslund, Gävle
460916-755 Vall, Ockelbo
460223-775 Ivarsson, Järbo

460922-751 Westerberg, Bollnäs
470103-773 Persson, Sandviken
470324-773 Halvarsson, Bollnäs
461203-123 Thunström, Grödinge
460323-755 Nilsson, Gävle
470422-761 Göransson, Hilleby
470106-757 Forslund, Storvik
471119-755 Bäckius, Järbo

Stab- och trosspluton

Chef: rustm Försäter

Stf: öfu K G Jansson

450710-751 Lundholm, Gävle
440306-759 Lindström, Holmsveden
450109-773 Jonsson, Sandviken
470106-761 Skoglund, Marmaverken
470523-103 Westrin, Ockelbo
470615-751 Holmin, Gävle
470826-751 Landström, Hofors
470413-103 Stadig, Bandhagen
470413-761 Dahlström, Sandviken
470910-775 Nilsson, Hilleby
451121-707 Pettersson, Sandviken
470505-765 Eriksson, Söderhamn
470226- 33 Lindholm, Vällingby
470222-773 Blomgren, Edsbyn

460601-773 Båth, Bollnäs
470106-763 Falk, Gävle
460410-953 Larsson, Tierp
461213-935 Pötzscher, Sandviken
470422-755 Karlström, Kilafors
460908-939 Haponen, Gävle
461021-773 Modd, Bollnäs
470216-775 Hemström, Valbo
470301-939 Pietiänien, Järbo
470303-773 Tross, Kilafors
470307-755 Skog, Hofors
470312-713 Jonsson, Ockelbo
460731-775 Wahlström, Strömsbro

ORIENTERING

En soldat från 5. kompaniet måste kunna orientera. Detta antagligen för att på bataljonsövningar och dylikt kunna hitta fienden, om inte fienden hittar oss. Av denna anledning skickades vi ut en vacker onsdagsmorgon till Strömsbro för att efter bästa förmåga försöka ta oss runt en drygt milslång bana. Befälseleverna fick den tvivelaktiga förmånen att orientera till fots medan resten cykelorienterade.

Vad är nu en orientering? Antagligen det dummaste och svettigaste sättet att förflytta sig mellan två punkter. Så där står man alltså ensam med en utslagen kompassros i handen. Kanske sommarens sista? Det enda som hörs är en blåklockas tickande. Om banan är wienerschnitzlad kan man lätt lukta sig fram till första punkt och bli kontrollstämplad.

Som gammal orienteraruv är det kanske på sin plats att jag här ger några tips till dem, som efter mig skall göra ett försök att fritt trampa omkring i moder naturs sköte.

Utrustning: Medtag spikhandskar, störthjälm och det oundvikliga skogsbältet. Lämpligt är också att medföra kompassnålsbrev, atlas och diesel eller urringade söndagsbladet (svampkartan kan vara giftig) samt — om du har torrskaffning — även torrmugg. Om du är behäftad med tur, tar du med några buljongtärningar. Annars är fem kilo oskalad potatis och ett

innanlår jämte tillbehör passande. Tältstänger och snöskor rekommenderas för nybörjaren, som dessutom medför almanacka. Två 10-öringar för att ringa efter taxi rekommenderas.

Konsten att finna norr: För nybörjaren är ekolodning enklast. Man söker upp en stadig bergvägg och ropar: *Var är norr?* Ekot svarar då: *Här!* Norr är också det håll där två träd växer tätast. Om man har kompass med sig går man efter *den,* och om man inte har kompass med sig går man *efter* den. Man vrider kompassen tills sidorna blir parallella och avläser gradtalet. 37 grader anses normalt. Vid högre gradtal: uppsök regementsläkaren! En ladkyrka är alltid på sin plats. Man har kor i öster och kalvar i väster. Har man en kraftledning till hands använder man tumregeln. Man håller handens insida i strömmens riktning, så pekar tummen åt helvete.

Själva löpningen: Antag att starten sker i andra *"a"* i Strömsbro. Du tar fram klockan och låter minutvisaren peka mot norr och går sedan i sekundvisarens riktning. Är du osäker, så säkra. Du bör inte följa efter låghalta. De går gärna i spiral. Håll undan för efterkommande intill sjunde och åttonde led. Kompassen drar till sig järngruvor. Håll därför för kompassen, när

Från v.: E. Östberg, Sandviken, K.-G. Norén, Åshammar, J. Olsson, Rengsjö, L. Birgersson, Järbo, T. Jonsson, Gävle och B. Brodd, Stockholm.

du passerar sådana, annars kan du lätt få en fyndighet på halsen. Väl inne bland träden kan du följa stambanan eller se åt vilket håll träden barkar. Börjar det växa palmer omkring dig har du kommit för långt söderut.

Håll i minnet: 1) alla järnvägar leder ej mot norr däremot mot Rom, 2) passera telegrafledningar på undersidan, 3) beträd ej slagfärdiga sädesfält, 4) skräm ej upp älgtjurar med nyfödda kalvar, 5) tiden är alltid orienterarens bästa vän.

Håll dig till de här reglerna och du bör inte hamna bland de tio sämsta. Någon garanti är det däremot inte.

Lycka till...

501 Lulle

7. KOMPANIET

Chef: lt Danielsson, fr o m 23/10 kn Stålhammar
Adj: rustm Sandin

Första spaningspluton
Chef: fk Winberg
Stf: serg Munther
Instr: öfu H Larsson

461113-713 Engström, Krylbo
460731-759 Welin, Söderhamn
440214-753 Palm, Alfta
440326-761 Svensson, Gävle
460317-699 Karlsson, Söderfors
461109-773 Lind, Ovanåker
470508-777 Andersson, Österfärnebo
441203-753 Eriksson, Gävle
460126-757 Andersson, Gävle
470129-771 Eriksson, Arbrå
470120-913 Norberg, Sandviken
470106-753 Högberg, Lingbo
460923- 69 Spångmark, Stockholm
470130-129 Forsman, Sigtuna
470130-771 Eriksson, Edsbyn
470215-777 Enström, Enånger

470405-759 Zetterman, Mackmyra
461025-753 Wärnberg, Krylbo
460810-149 Olovsson, Gävle
470114-779 Hallstenson, Åshammar
470304-757 Berg, Sandviken
470108-753 Anderson, Gävle
470309-711 Johansson, Horndal
461206-755 Hagelin, Söderhamn
470708-751 Waller, Gävle
460702-771 Mosell, Österfärnebo
470329-771 Brink, Gävle
470427-763 Andersson, Gävle
470104-773 Pettersson, Storvik
471025-757 Kinnerdahl, Sandviken
470220-713 Gunnarsson, Åshammar
461216-711 Eriksson, Näs bruk

Andra spaningspluton
Chef: fk Österdahl
Stf: serg Alin
Instr: öfu Stonert

470130-755 Torstensson, Storvik
480121-841 Wikström, Gävle
470401-779 Utter, Gävle
470323-751 Hedberg, Kilafors
470307-775 Ersson, S. Valbo
470317-693 Johansson, Avesta
470214-525 Andersson, Mackmyra
471009-753 Elfsberg, Ockelbo
470429-333 Persson, Kilafors
470403-803 Åkerberg, Hofors

470323- 19 Widlund, Stockholm No
470523-853 Fischerström, Gävle
470825-755 Nilsson, Gävle
461021-757 Öhrn, Mackmyra
470623-711 Eriksson, Avesta
470822-757 Hillman, Hagaström
470524-627 Andersson, Danderyd
460428-611 Eriksson, Östervåla
470224-157 Bång, Åsbo
461211-755 Sjölin, Söderhamn

470402-751 Ljunggren, Kungsgården
461227-751 Jonsson, Bollnäs
470412-751 Löfqvist, Strömsbro
460306-777 Skog, Sandviken
470502-753 Borgström, Ockelbo
470921-773 Frykman, Gävle
480625-933 Vad Schütt, Sandviken
470120-759 Forsberg, Ockelbo
460312-147 Andersson, Skärplinge
460704-751 Broman, Söderhamn

Tredje spaningspluton

Chef: fk Beminge
Stf: serg Lundquist

Instr: öfu L E Nilsson

460923-333 Pettersson, Bandhagen
470719-773 Palm, Alfta
470924-751 Edvardsson, Storvik
470504-761 Grundström, Sandviken
470131-753 Lind, Hofors
470501-765 Ölund, Sandarne
470327-765 Björk, Torsåker
470926-755 Jonsson, Lottefors
470712-755 Linden, Lidingö
470430- 31 Brandt, Hägersten
470315-757 Kallin, Ljusne
470828-763 Åkerlund, Holmsveden
470928-773 Englund, Söderhamn
461201-723 Andersson, Alfta
470504-757 Lindblom, Sandviken
470114-755 Hedlund, Sandviken
470615-753 Nilsson, Iggesund
471030-751 Nilsen, Voxna Bruk
471106-755 Nilsson, Bergvik
470302-759 Svensson, Ovanåker
470424- 23 Johansson, Hägersten
450606- 1 Kling, Sollentuna
471109-751 Olsson, Sandviken
470721-255 Andersson, Åshammar
460816-719 Bohman, Krylbo
470409-759 Danielsson, Gävle 3
470226-757 Wannberg, Bergby
470502-773 Hansson, Vallsta
460203-753 Holmbäck, Gävle
460909-731 Israels, Avesta
470501-755 Norde, Storvik

Stabs- och trosspluton

Chef: lt Östblom
Stf: rustm Wiklund

Instr: öfu Högberg
öfu Duste

470808-751 Jonsson, Järvsö
470112-767 Edlund, Strömsbro
470906-759 Larsson, Vallsta
470805-781 Hedström, Gävle
460819-759 Norling, Gävle
470117-771 Andersson, Alfta
470224-773 Sjöberg, Mackmyra
470304-759 Jonsson, S. Valbo
430925-691 Andersson, Sandviken
470712-755 Olsson, Iggesund
470113-761 Persson, Norrala
460913-751 Olsson, Kilafors
461106-771 Bodin, Enånger
460627-757 Pettersson, Gävle 1
470510-775 Egnell, Gävle
460904-753 Larsson, Ljusne
470321-927 Lundgren, Stockholm VA
470412-759 Frisk, Rengsjö
470212-751 Fohlin, Kilafors
430407-753 Östberg, Sandviken
470120-761 Morell, Torsåker
480103-029 Kleine, Bromma
470223-771 Engh, Alfta
470424-761 Lennholm, Sandviken
470421-761 Bergqvist, Ockelbo
470224-753 Jansson, Järbo
470222-771 Kvick, Alfta
470322-751 Johansson, Gävle
470208-775 Fahlström, Woxnabruk
461028-781 Dahlström, Gävle
470726-757 Jacobsson, Söderhamn
471227-751 Lundberg, Gävle
470807-763 Andersson, Söderhamn
461012-931 Wachman, Bollnäs
470228-751 Englund, Axmarby
430607-761 Oldin, Göteborg V
470611-777 Österberg, Söderhamn
470125-729 Johansson, Avesta
470430-039 Nord, Johanneshov
461029-751 Persson, Hedesunda
470119-775 Andersson, Österfärnebo
470105-007 Hedberg, Bollnäs
470330-581 Johansson, Gävle
470408-755 Jonsson, Strömsbro
470413-773 Bergström, Hilleby
470210-751 Lindberg, Hofors
470102-771 Kilander, Arbrå
461202-693 Nilsson, Avesta
470506-165 Bergqvist, Krylbo
470507-751 Ström, Hofors

Sjunde kompaniet är egentligen uppdelat på två halvor: det ena kallas 71:a och det andra för 72:a kompaniet. Man kan säga — utan att ta i för mycket — att det är två glada gäng jägare som hela tiden får gå ut och spana på varann på våra kompaniövningar och på hela bataljonen på bataljonsövningarna.

Enligt boken ska ju en jägare kunna gå fram i vilken terräng som helst och hur länge som helst enligt principen: *se men inte synas.* Eller som befälen säger: — *För en jägare är ingenting omöjligt!*

Men när en kompaniövning läggs en natt när KYLAN är enorm och SNÖSTORMEN viner blir kommentarerna inte alltid av det positiva slagen. Saker som: — *Förbannade snö, här får vi väl ligga tills våren kommer. — Det här är fan inte klokt, tror dom vi är födda till snövesslor. — Djävla idioti, hit hittar ju inte ens befälen. Hur fan ska då fienden hitta hit,* hör man ganska ofta. Till och med längtan efter sängen på "luckan" blir fruktansvärt stor. Men ingen har klagat öppet, så att befälen hör det och när övningarna är slut glöms allting mycket raskt och ingen vill ens bli påmind om det.

På bataljonsövning nr 2, när vi gjorde ett överfall på ett kompani, blev ivern ibland litet för stor och vi brände av mer ammunition än kanske nödvändigt. Någon kastade iväg några knallskott och dessa, fick vi reda på vid genomgången, hade träffat mycket lyckade mål. En grabb gick efter överfallet fram till sitt befäl och frågade: — *Vad betyder det när dom kastar knallskott i min köttgryta?*

På logementen knorras det om hur man skall kunna ordna PERMIS på ett godtagbart sätt och ständigt försöker man med nya anledningar på sedlarna. Diskuterar man inte permission så pratas det vilt om hur mycket VAKT 7:e måste gå egentligen. Ty vakten över JUL, NYÅR och TRETTONDAGSHELGERNA blev inte någon speciellt road av. Samtliga har nämligen fått mer än nog av vakt.

För ett tag sedan hade 7:e äran att få gå HÖGVAKT på Stockholms slott. I alla år har ju Livkompaniet haft den äran,

men i år skulle vi få den äran. När detta blev känt började en enorm HÖGVAKTSTRÄNING. Allt skulle göras bättre än perfekt. Det övades: I HANDEN GEVÄR, SKYLDRA GEVÄR, HÖGER OM och VÄNSTER OM både MARSCH och HALT, marsch långa sträckor under GIV AKT och slutligen I GEVÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄÄRRRR! Det övades DAG UT och DAG IN. Allting satt perfekt. Dagen innan den första högvaktsplutonen skulle åka ner till Stockholm och göra en s. k. smygavlösning, hölls ett pampigt genrep på kaserngården med musik och allt. Hela föreställningen satt nu ordentligt i vars och ens minne och på genrepet klaffade allting perfekt. Första högvaktsplutonen åkte ner för avlösning och den andra plutonen fick en dag till att öva ännu mer. VAKTPARADEN, den av Stockholms bilister mindre populära trafikproppen, genom huvudstaden gick bra och nu skulle bara vaktavlösningen stökas undan inför stor publik. Det hela gick utmärkt ända tills den avlösta styrkan skulle marschera ut från yttre borggården. Då kom det som alla befäl hatar mest av allt, OTAKT — — otakt i utmarschen. Men alla höll pokeransiktet och gick bara vidare. Det var den enda lilla malör som hände under vår högvakt.

Kompaniet på högvakt vid Kungl. Slottet i Stockholm

När högvaktsplutonerna kom hem ville ingen mer höra talas om ordet vakt över huvudtaget. Det var då den lilla bomben om JUL- och NYÅRSVAKTEN slog ner, så det var inte underligt att alla deppade litet grand. Kommentarerna kom direkt: — *Jag får spader på HÖJDARNA, vakt jämt.* — *Skall vi inte be och få gå vakt både påsk och midsommar nästa år, nu när vi ändå håller på.* — *Nästa gång skall vi ha skriftligt, om någon lovar att vi skall slippa stora helgvakter.*

Men en ljuspunkt finns. Snart dyker den magiska dagen M upp, livets mest efterlängtade dag. Alla vet vad jag menar. Just det M U C K! Länge leve den dagen!

Civilaspirant Kling

8. KOMPANIET

Chef: kn Gjerulf fr o m 15/11 kn B Sundstedt

Adj: rustm K Persson

Stf: lt Callenmark

Stabs- och trosstroppen

Chef: rustm Nyström

Stf: fu Söderblom

471029- 13 Rabe, Johanneshov
460907-777 Elvhult, Gävle
460712-753 Brunzell, Gävle
470605-757 Hammarlund. Jäderfors
470222- 29 Fredlund, Johanneshov
470310-753 Persson, Hofors
470725- 15 Bastling, Stockholm
470403-721 List, Tröndal
471220- 25 Åberg, Bromma
470223-775 Persson, Hagaström
461127-625 Höfvits, Nynäshamn
470824-761 Sundberg, Sandviken
450206-753 Nilsson, Bollnäs
470414-769 Dahlenlund, Gävle
470428-711 Söderqvist, Horndal

470409-711 Svedberg, Alfta
460813-715 Olsson, Krylbo
470208-031 Möller, Stockholm
450128-775 Wahlström, Strömsbro
470228-733 Ekenberg, Horndal
470406-711 Norgren, Sandviken
470422-759 Valman, Hilleby
470311-755 Gustavsson, S. Valbo
470615-695 Larsson, Gävle
470208-137 Dahlberg, Hofors
470213-021 Hellbom, Bergvik
450226-629 Brask, Gävle
470117-773 Johansson, Rengsjö
470226-771 Hedlund, Marmaverken
470113-759 Sjöberg, Ljusne

Pansarvärnstroppen

Chef: öfu Ellebo

470109-121 Wikman, Stockholm
461203-753 Pernbrant, Gävle
470925-755 Svedin, Njutånger
480113-141 Danell, Bollnäs
470115-751 Wahlborg, Hofors
470120-769 Waller, Ockelbo
470126-131 Barwell, Sundbyberg
470203-135 Palmqvist, Saltsjöbaden
470212-753 Sjöblom, Hofors
470213-753 Hedlund, Gävle
470219-761 Engvall, S. Valbo
470407-711 Lennartsson, Näs bruk

Stf: fu Holum

470119-773 Wahlén, Öster Färnebo
470311-753 Sundberg, Hofors
460210-755 Andersson, Gästrike-Hammarby
470224-757 Karlsson, Sandviken
470307-757 Seppänen, Gävle
470224-751 Hansson, Hofors
470324-755 Rosén, S. Valbo
470327-767 Backman, Sandviken
470404-109 Ussaar, Upplands-Väsby
470404-821 Jonsson, Strömsund
470404-771 Norling, Edsbyn
470407-723 Segerholm, Krylbo

Första skyttepluton

Chef: fk Wallin

460621-779 Berglund, Sandviken
470405-111 Lönn, Spånga
460830-923 Larsson, Sandviken
461113-771 Östmans, Edsbyn
461022-771 Holmgren, Sandviken
461228-757 Stockberg, Njutånger
460112- 3 Freme, Gävle
460128-151 Blomqvist, Örbyhus
470526-753 Näslund, Hofors
460815- 57 Stachewski, Farsta
461221-877 Häggström, Skutskär
461120-715 Sjöstrand, Hofors
460903-141 Engberg, Söderfors
470109-935 Norström, Horndal
461221-753 Sandin, Gävle
480613-755 Brolund, Sandviken
470924-431 Andreasson, Ektorp
461122-755 Hedman, Mackmyra

Stf: serg Lewin

461005-711 Claesson, Avesta
460818-693 Pettersson, Östervåla
460105-751 Engström, Gävle
460309-771 Skott, Skutskär
460918-773 Voxlin
461118-751 Holm
470609-783 Norman, Avesta
460705-773 Hallin, Söderhamn
461210-775 Eriksson, Ockelbo
461105-711 Pettersson, Avesta
470213- 45 de Verdier, Stockholm
460409-147 Andersson, Örbyhus
460801-145 Jansson, Tobo
470309-759 Holmberg, Stockholm
471107-937 Kjernsvik, Stockholm
460916-773 Liljekvist, Furuvik
460413-753 Bengtsson, Staffanstorp

Andra skyttepluton

Chef: fk Åkerlund

461103-757 Svensson, Ljusne
460814-761 Holm, Sandviken
470714- 47 Engström, Stockholm
461002-211 Åström, Arvika
451020-775 Svensson, Ljusne
460413-143 Andersson, Uppsala
461006-141 Eriksson, Gävle
461101-761 Östlund, Gävle
460313-945 Kjellberg, Ljusne
460924-771 Thelander, Gävle
461130-761 Skogsberg, Sandviken
461018-775 Larsson, Öster Färnebo
460916-757 Hedlund, Åshammar
461027-755 Hübinette, Söderhamn
470314- 39 Svarts, Farsta
460422-761 Norrlund, Hofors
470307-717 Scholin, Grängesberg

Stf: öfu Norin

461123-715 Ström, Arbrå
461205-757 Boman, Gävle
470502-711 Blomkvist, Krylbo
461219-771 Åsberg, Bollnäs
480115-755 Östlund, Sandarne
460329-753 Carlsson, Hofors
470122-771 Röstberg, Bollnäs
461118-755 Källgren, Kungsgården
461130-763 Larsson, Axmarby
470125-755 Sjöblom, Sandviken
461128-759 Eriksson, Sandviken
471006-305 Nyström, Sandviken
470121-779 Östlund, Gävle
460918-755 Johansson, Gävle
461008-761 Olsson, Gävle
470219-751 Stenberg, Gävle
470503-771 Wåhlin, Sandviken

Tredje skyttepluton

Chef: fk S-E Olsson

Stf: serg Laurén

Instr: fu Sundell

460505-751 Berggren, Gävle
460518-779 Eriksson, Gävle
460705-555 Lindblad, Avesta
461210-145 Byström, Tierp
461020-771 Johansson, Strömsbro
470525-769 Persson, Storvik
470220-501 Ljungqvist, Hofors
461124-751 Wahlström, Gävle
440318-697 Johansson, Ljusne
470117-663 Kämpinge, Sandviken
460515-145 Eriksson, Örbyhus
450129-779 Jakobsson, Österfärnebo
461214-755 Wall, Gävle
470131-771 Sundin, Bollnäs
470812-753 Stenström, Gävle
461230-751 Lindqvist, Gävle

460312-145 Jansson, Älvkarleö
461129-753 Moberg, Gävle
460402-759 Hansson, Oppalaby
440221-783 Isaksson, Horndal
460906-757 Ekenberg, Gävle
470712-171 Rydesäter, Bollnäs
461031- 81 Persson, Söderhamn
460716-933 Nordsten, Högbo
470528-751 Sonefors, Fors
451118-753 Gröning, Iggesund
451116-771 Svedin, Enånger
451108-713 Pettersson, Avesta
460922-755 Lindqvist, Ockelbo
460819-755 Björk, Järbo
461029-753 Jernberg, Storvik
470807-767 Voxberg, Edsbyn

TÄLTSEMESTER PÅ GRÄSÖ

1967 års varmaste och soligaste tid, inföll första veckan i augusti, samma tid som 8. komp begav sig ut på "sommarvecka" för en s. k. lätt övergång till tältlivet på Gräsö.

Stämningen var inte den bästa på ditresan, vilken företogs på cykel, då kronans sadlar inte hör till de bekvämaste.

I Lövsta Bruk stannade vi för att äta lunch: för första gången i "snuskburken". Vanan med denna var inte stor, varför pyttipanna och rabarbersoppa på de flesta håll utbyttes mot "Kornett, falukorv och bullar", som inhandlats i en närbelägen butik. Efter utspisning och tillsyn av den "ädla delen" fortsatte färden mot det hägrande målet. Övernattningen skedde mitt i urskogen under ett vindskydd, varför sömnen inte blev den bästa. Klockan 2 på natten fortsatte vi och anlände "i god kondition" till Öregrund på morgonen, där ännu en butik plundrades i väntan på färjan.

Gräsöveckan började med tältresning och grävning av avfallsgropar och latriner. Dagarna upptogs av lättare orienteringar och mycket bad, så de flesta mannarna var nöjda med tillvaron.

På onsdagskvällen inbjöds ortsbefolkningen till en mysig lägerafton, där kompaniets egna sångfåglar underhöll med sång och musik. Läsk och wienerbröd bjöds samtliga, tack vare ett stort överskott i den flitigt utnyttjade markalådan.

Efter en helt igenom lyckad vecka trampades cyklarna igång på torsdagsnatten. Om ditresan varit krävande, så blev hemresan det i ännu högre grad. Ett fruktansvärt regnväder — som skulle fortsätta hela nästföljande vecka — började och vi hade bara att lyckönska 7:e komp som började sin sommarvecka efter oss.

Fr. v. B. Kjernsvik, Stockholm, A. Voxlin, Åshammar, H. Jansson, Tobo och B. Freme, Gävle

9. KOMPANIET

Chef: kn Åkerman
Stf: lt Björkenstam
Adj: rustm Höglund

Stabs- och trosstropp

Chef: fj Stenborg
460519-771 Eriksson, Arbrå
450102-943 Eriksson, Gävle
470221-761 Hammarberg, Sandviken

Stf: rustm Calissendorff
461007-791 Mattsson, Söderhamn
470114-767 Lindblom, Sandviken
470117-777 Hoffman, Sandviken

470217-759 Eriksson, Sandviken
460827-145 Larsson, Örbyhus
470211-713 Nygård, Krylbo
470227-775 Åren, Gävle
460426-753 Ekström, Hedesunda
461029-703 Palmér, Månkarbo
470408-771 Persson, Österfärnebo
470427-751 Eriksson, Hedesunda
470522-703-Skog, Farsta
471227-027 Eklund, Farsta
450409-775 Widell, Edsbyn
471206-011 Ljunggren, Farsta

470121-759 Björnsson, Strömsbro
470815-771 Jonsson, Åshammar
461207-945 Bergman, Fors
470508-751 Svensson, Bollnäs
461226-773 Johansson, Norrala
470114-107 Larsson, Sundbyberg
470101-945 Sköld, Sandviken
470408-759 Vall, Sandviken
470126-755 Lindström, Mackmyra
470202-753 Hansson, Järbo
470301-933 Ahlén, Hofors

Första pansarvärnstroppen

Chef: fj Bender

Stf: fu Scheele

470507-141 Morin, Gävle
461215-715 Walsberg, Långshyttan
481227- 11 Sjöberg, Stockholm
450102-759 Johansson, Hofors
450518-855 Westman, Strömsbro
450522-733 Jonsson, Hofors
451112- 91 Karlsson, Stockholm
460207-939 Hautonen, Åshammar
460917-775 Larsson, Edsbyn
460919-761 Palmberg, Sandviken

460924-751 Eriksson, Bollnäs
470912-775 Hansson, Gävle
471130-751 Kempe, Sandviken
460701-771 Backström, Gävle
460630-731 Eriksson, Krylbo
460821-779 Groth, Forsbacka
460830-755 Lindberg, Gävle
460913-773 Sjögren, Gävle
460915-751 Persson, Gävle
460915-771 Stålberg, Storvik

Andra pansarvärnstroppen

Chef: fk Elson

Stf: öfu Söderlund

460724-775 Vejlo, Gävle
461130-775 Pettersson, Gävle
470315-759 Wassberg, S. Valbo
471111-771 Ungh, Viksjöfors
461013-777 Nyström, Sandviken
461017-753 Lööf, Hedesunda
461029-821 Lignell, Holmsveden
461015-735 Andersson, Gävle
460925-931 Brandt, Bandhagen
461017-771 Lindberg, Åshammar
461021-777 Lindgren, Sandviken

460213-757 Hedqvist, Gävle
470713-765 Öhlin, S. Valbo
460924-847 Myhr, Älvkarleby
461026-731 Sivars, Krylbo
461023-751 Larsson, Ockelbo
461101-763 Blom, Gävle
461101-765 Vestberg, Gävle
461023-755 Bjerén, Bandhagen
461028-751 Jonsson, Alfta
461014-777 Wikman, Sandviken

Tredje pansarvärnstroppen

Chef: öfu Ellebo

Stf: fu Hjelm

471010-693 Lindgren, Gävle
470207-711 Nilsson, Horndal
470117-937 Streith, Avesta
461101-773 Larsson, Årsunda
461101-701 Carlberg, Forsbacka
461109-765 Lindberg, Ockelbo
461109-777 Ericsson, Gävle
461120-781 Lövqvist, Gävle
461123-771 Sandquist, Voxnabruk
461126-759 Wallström, Gävle
470712-721 Henriksson, Hofors

440509-753 Holm, Gävle
460111-681 Lövdahl, Karbenning
461201-827 Östlund, Hagaström
461203-757 Pettersson, Gävle
461206-141 Johannesson, Skutskär
461222-753 Blom, Hofors
461223-941 Blom, Avesta
461227-147 Karlsson, Skutskär
470105- 11 Stern, Bromma
460521-893 Ringström, Sandviken

Fjärde skyttepluton

Chef: fk L Nilsson

470501-769 Lundberg, Gävle
460222-125 Svedberg, Solna
470414-717 Olsson, Gävle
460107- 33 Johnsson, Bandhagen
470408-761 Hägglund, Mackmyra
470416-771 Kvick, Ashammar
470417-751 Eriksson, Hedesunda
470418-725 Birgersson, Horndal
470419-771 Danielsson, Gävle
470421- 1 Lagercrantz, Stockholm
470424-763 Hedblom, Arbrå
460420-719 Johnsson, Avesta
470506-759 Johnsson, Sandviken
470430-733 Andersson, Bollnäs
470501-767 Lindberg, Sandviken
470502-771 Eriksson, Vallsta
470503-753 Voxlin, Kungsgården
460716-755 Sköld, Söderhamn
470511- 3 Heppling, Johanneshov

Stf: serg Näslund

470528-763 Hermansson, Ovanåker
470513- 11 Schultz, Johanneshov
470617-771 Jonsson, Vallsta
480531-753 Rahm, Söderala
480710-755 Åkerlund, Söderhamn
450719- 57 Fellenius, Johanneshov
460516-771 Sundqvist, Gävle
470719-759 Hast, Sandarne
470503-111 Rönnqvist, Södertälje
470506-751 Hjelm, Gävle
470514-111 Wennerberg, Saltsjö-Duvnäs
470525- 23 Holmgren, Stockholm
460531-779 Högman, Sandviken
461031- 87 Öhrn, Johanneshov
470421-751 Larsson, Gävle
470424-359 Flygare, Fors
470501-753 Bladin, Gävle
470508-115 Thid, Västerhaninge
470510-751 Wedin, Hofors

Från v.: B. Jonsson, Sälen, S. Larsson, Edsbyn, T. Karlsson och U. Sjöberg, Stockholm samt C. Westman, Gävle.

HUMOR PÅ NIONDE

En av våra soldater innehade ett gammalt aktat, käckt efternamn. Han hette Wåld. Efter en övning i skogen kom nämnde soldat bort. Två man kommenderades att söka honom, varvid de hörde prassel i ett busksnår. Den ene ropade: — *Är det Wåld?* P a u s.

— *Nej, vi bara pussas!*

Höstmanöver. Kompaniet förlagt i en bondby. En viktig furir, som alltid vill göra sig rolig på andras bekostnad, kommer förbi en bondgård. Bonden står bredvid sin sugga, som ska grisa. Furiren säger högt, så hans mannar ska höra: — *Är det inte bäst Ni går undan så hon törs grisa?*

— *Dä ä bätter Ni försvinner, för när ho ser Er, tror ho att ho har grisat!*

★

Den beläste 37:an hade alltid bibelspråk till hands vid alla situationer. Kompaniet var på fältövning. Just som mannarna slagit upp tälten, förivrade sig en oxe in i bivacken och visade en icke önskvärd närgångenhet mot officerstältet. En yngre officer motade bort oxen samt ropade åt 37:an: — *Vad säger skriften om detta?*

— Lugnt och värdigt kom svaret: — *Han kom till de sina men de mottogo honom icke!*

★

Motorcykelordonnansen kör med 150 km i timmen genom Hedesunda. Kör ihjäl en tupp, varvid han stannar och säger åt bonden: — *Jag ska ersätta tuppen.*

Bonden svarar argt: — *Ja, in i hönsgården med dig då!*

★

Dans på regementets officersmäss. Översten skickar en ung löjtnant till föreståndarinnan för flickskolan för att be henne skicka 12 unga flickor till balen. Föreståndarinnan lät hälsa genom löjtnanten till översten, att hon skulle skicka 12 av sina pålitligaste och ordentligaste flickor.

— *Förlåt,* slapp det ur löjtnanten, *skulle det inte vara möjligt att skicka 1/2 dussin av den andra sorten också!*

★

En sexbrud besöker ett sjukhus för sårade soldater och frågar en: — *Har du skjutit någon fiende med den handen?*

— *Ja,* kom svaret, varvid hon kysste handen.

Detta upprepades vid flera sängar, men en svarade: *Nej!*

— *Är det den andra handen?* frågade den underbara.

— *Nej, jag bet ihjäl fienden,* kom svaret.

12. KOMPANIET

Chef: kn Lingblom
Stf: lt Zetterlund
Adj: rustm S A Jonsson

Stabs o trosstropp

Chef: öfu Thimper

440714-753 Forsberg, Gävle
450909-711 Andersson, Avesta
461025-733 Persson, Avesta
470606-755 Eriksson, Holmsveden
470607-767 Nyberg, Gävle
470928-015 Höög, Vallsta
430916-937 Vasenkari, Avesta
451013-731 Beck, Avesta
460601-761 Holm, Gävle
460901-143 Lantz, Gävle
470102-757 Östlund, Njutånger
470103-759 Östergårds, Ovanåker
470109-769 Sundberg, Storvik
470313-705 Persson, Fors
470516-713 Nylin, Krylbo

Trosspluton

Chef: fj Sörqvist
Instr: rustm Ohlshage
Stf: rustm Jegebrant

440917-777 Jönsson, Kungsgården
450524-761 Jäder, Sandviken
450604-753 Forssell, Norrala
460305-761 Löfgren, Sandviken
460323-937 Björk, Rosshyttan
460824-753 Fredriksson, Sandviken
461204-787 Jonsson, Bollnäs
470105-753 Forsman, Gävle
470225-151 Hellgren, Gävle
440423-773 Moberg, Gävle
460516-171 Karlsson, Enbo
460712-731 Larsson, Krylbo
461130-711 Andersson, Avesta
461202-723 Johansson, Bollnäs
461208-757 Lundh, Sandviken
461215-701 Lindberg, Östervåla
470114-751 Lindén, Hofors
470216-753 Pettersson, Hästbo
470326-755 Strand, Hedesunda
470419-935 Norring, Hå

Pionjärpluton

Chef: fj Hammarstrand
Instr: fu Jägare
Stf: öfu Fernqvist

450330-121 Alring, Huddinge
450407-057 Bejbom, Bromma
450526-827 Magnusson, Torsåker
450612-895 Lindmark, Gävle
450819-895 Lundmark, Gävle
460305-153 Hyllengren, Skutskär
460311-757 Holm, Gävle
470316-757 Lindström, Hofors
470608-751 Bohlin, N. Valbo
470731-827 Andersson, Storvik
471226-755 Andersson, Hofors
460130-771 Gustavsson, Vallsta
460212-131 Vestin, Sandviken
460323-715 Ahlgren, Gävle
460504-147 Björkeholm, Vavd
460726-773 Johansson, Järbo
461021-143 Bergström, Tierp
461021-771 Eriksson, Bollnäs
461206-753 Karlsson, Gävle
470104-751 Lind, Hofors
470104-755 Berg, Gävle
470109-757 Larsson, Hofors
470114-773 Wallström, Arbrå
470226-763 Olsson, Gästrike-Hammarby
470301-039 Eklund, Enskede
470301-751 Blom, Los
470313-759 Jonsson, Ockelbo
470321-945 Östman, Forsbacka
470325-911 Nilsson, Gävle
470326-761 Söderman, Ljusne
470328-753 Schön, Norrala
470408-757 Brodin, Sandviken
470413-763 Wahlqvist, Forsbacka
470422-757 Fahlén, Hofors
470507-025 Karlsson, Farsta
470920-731 Nyberg, Gävle

Sjukvårdspluton

Chef: serg U Nilsson
Stf: öfu Thuresson

440306-717 Örtenblad, Avesta
470401-753 Söderström, Gävle
470429-775 Larsson, Sandviken
470509-717 Jansson, Gävle
470630-753 Johansson, Gävle
460523-753 Bergh, Hedesunda
460801-541 Krants, Bandhagen
460820-143 Öhman, Bandhagen
460918-003 Hörberg, Avesta
461124-875 Gröndal, Gävle

470810-765 Andersson, Sandviken
471119-757 Hagström, Årsunda
471120-771 Källström, Sandviken
410111-123 Berdenis van Berlekom, Uppsala
421222-711 Persson, Krylbo
441017-773 Westerlund, Bollnäs
450515-713 Nystad, Bollnäs
460109-773 Dübeck, Trångsund
460425-725 Mattsson, Horndal
460512-763 Kallander, Gävle

461130-765 Larsson, Bergby
461208-751 Mattsson, Gävle
461224-751 Dahlund, Gävle
470109-713 Porling, Horndal
470114-711 Eriksson, By Kyrkby
470128-143 Laurin, Gävle
470203-771 Blom, Alfta
470208-131 Rosén, Söderhamn
470322-699 Skoglund, Söderhamn
470625-765 Olsson, Rengsjö

Målpluton

Chef: fj Sjödin

Stf: öfu Lindeberg

460206-291 Kinnunen, Gävle
460605-147 Lif, Söderhamn
460616-777 Sandberg, Gävle
461031-753 Frid, Söderhamn
461031-785 Lindberg, Hofors
461105-753 Grönqvist, Gävle
461126-771 Green, Bollnäs
461129-771 Pettersson, Vallsta
461202-755 Larsson, Ockelbo
461210-767 Danielsson, Söderhamn
461218-771 Sjökvist, Arbrå

461223-759 Gustavsson, Sandviken
470121-779 Östlund, Gävle
470219-751 Stenberg, Gävle
470319-755 Näslund, Sandviken
470329-759 Karlsson, Hofors
470415-951 Fröhler, Sandviken
470425-009 Jernhake, Solna
470428-753 Widén, Gävle
470507-755 Melander, Gävle
470511-543 Hamilton, Sandviken
470815-769 Östlund, Mackmyra

Fr. v. U. Hörberg, Avesta, Ö. Möller (överst), Stockholm, J. Hansson och L. Krantz, Stockholm, C-M Nystad, Bollnäs, J. Berdenis van Berlekom, Uppsala, G. Persson, Avesta och H. Westerlund (skymd), Bollnäs

REEVEEEELLJJ . . .

Klockan närmar sig sex på morgonen. Gossarna sover omedvetna om den överhängande dagkorpralen, den ende som vet att klockan är en minut i sex. Undras just om han är så mycket gladare än oss andra för det. Kanske skulle han vara så diskret, att han bara lade in en lapp på luckan på vilket det står: *KLOCKAN ÄR SEX — DAGS ATT GÅ UPP!*

Revelj låter som ett slags underligt djur. För en stockholmare med sin dialekt (kan man kalla stockholmska dialekt?) blir det i alla fall en *räv-älg*. Hans tankar går kanske vid uppvaknandet till den nystartade kursen i jakt och viltvård (9:— eventuellt även i Marma). Annars används det något kattliknandet ordet purrning.

Sålunda klockan är sex. Väckning har ägt rum. Tio minuter på sig har beväringarna tills de måste vara uppe ur sängen. Fötterna skall vara på golvet eller motsvarande luft (!) för översäng.

— Jo, ser furirn nog är det så att jag har fötterna reglementsenligt i luften. Hade jag haft nederslaf hade jag haft dom motsvarande på golvet, eller hur va???

— Är luften ett golv va, va, va????? Vi skulle alltså andas in golv? Nej, lilla rekryten, det håller inte!

Somliga är snabba på morgonen, som en kille jag vet på min lucka — inga namn, inga namn. Han kommer tillbaka från frukosten, när jag går till den. Jag möter honom då 23 meter från ingången till vår kasern. Och ändå är jag inte så djäkla långsam av mig. Sen finns det andra, som möter mig på väg från frukosten, så det jämnar ut sig. Men vad det är jobbigt att gå upp på morgnarna! Det är allmänt omvittnat.

Orkar man, kan man reta kompisarna genom att sjunga en aria falskt i tvättrummet (lämpligtvis Rossini) eller vissla och dunka alla i ryggen och utbrista i ett glatt: — *Morgonstund har gu* . . . längre hinner man inte, förrän man ligger avsvimmad på golvet. Det gäller att fly vid guld. Till nästa sömntuta och påpeka att morgonen är osedvanligt vacker med klar himmel och frisk, hög luft! Det brukar ta bra! Underligt nog blir ingen vis av skadan och lägger sig tidigt. Människan är ett underligt djur — kanske en sorts *räv-älg!*

J. B.

I FÄDRENS SPÅR
FÖR FRAMTIDS SEGRAR

Genom den nya regionalindelningen överfördes regementet 1 oktober 1966 från förutvarande 2. militärområdet till det östra. I den militära idrottsorganisationen blev det samtidigt en övergång från 2. militära idrottsdistriktet (2. MID) till det östra (MID Ö). Det senare har — liksom militärområdet — en betydligt större utsträckning än andra — nuvarande Nedre Norrland (NN) — och är därför indelat i två grupper, var och en med sitt idrottsprogram. Vi tillhör den norra gruppen (N MID Ö), vilken omfattar ett stort antal förband både från armén, marinen och flygvapnet i mellansverige.

Utan överdrift hade regementet varit ganska dominerande inom 2. MID en längre tid i synnerhet inom fältidrotten — och kanske med undantag för skidgrenarna, inom vilka skidregementena i Östersund och Sollefteå hade större möjligheter att göra sig gällande. Konkurrensen hade faktiskt börjat bli så ringa, att den inte längre var stimulerande. Bland både ledare och aktiva inom regementet såg man därför fram mot det första tävlingsåret inom N MID Ö med stimulerat intresse och spänd förväntan. Låt oss därför försöka summera regementets insatser inom den nya gruppen mot bakgrunden av tidigare dominans inom 2. MID.

På skidor — vintertvåkamp — blev det genast en stor framgång med både individuella och lagsegrar i såväl senior- som juniorklass. För detta borgade som vanligt av entusiasten, fj Lindström, tränade deltagare med honom själv i spetsen; kanske också till en del våra "vinterfördelar" jämfört med de sydligare förbanden inom området.

I fältidrott började det med budkavle, där det — som tidigare alltså — inte blev den vanliga promenadsegern. Men dock en fin insats i det nya, större sällskapet. Seniorlaget tog 2:a plats, juniorlaget 3:e och oldboys hamnade på 13:e. Två veckor senare i maj visade våra fältidrottare — som vanligt (!) — var skåpet

ska stå: lagseger i fälttävlan och 2:a placeringar i resp. klasser av kn B Nilsson och fj H Lindström. Serg Fors blev 7:a bland seniorerna.

Vid höstens nattorientering i Stockholmstrakten märktes vissa tecken på hårdare individuellt motstånd: ingen individuell medaljplats. Men i lagtävlingen blev det silver för senior/oldboyslaget och brons för juniorerna.

I den militära femkampen blev det närmast storslam genom löjtnant Svanbom och juniorerna Fischerström—Jonsson—Danell: seger och guldsköld till de våra! Vad slutligen gäller skyttetävlingarna inom N MID Ö tycks våra egna kanoner inte komma till korta i den hårdare konkurrensen. I skolskjutning kpist tog kaptenerna Björk och B Nilsson de två första platserna, den senare dessutom segern i fältskjutning med samma vapen. Fanjunkare Järnkrok blev 4:a i fältskjutning gevär och i skolskjutningen tog laget 6:e placeringen.

Trots den hårdare konkurrensen har således regementet väl hävdat sin klass och befäst sin ställning under första året i ny omgivning. Återväxten bland de yngre av våra aktiva tycks

Medaljörer: i främre rad. fr. v. löjtnant E. Danielsson, korpral K. Mäntylä och vpl L. Nilsson, Voxna. Bakre raden: vpl B. Jonsson, Bollnäs, S. Jonsson, Alfta, L. Englund, Söderhamn samt C. Pettersson, Storvik

också glädjande nog borga för en framtid i toppen av resultatlistorna, vilket redan antyddes i föregående års krönika.

På det militära och civila riksplanet kan vi tävlingsmässigt konstatera

att kapten O Barkander åter tog ett mästerskap: denna gång både SM och AM i fälttävlan till häst på Pegasus,

att lagplaceringen i SM i fälttävlan för året blev 6:e; deltagarna hette Sune Fors, Bengt Nilsson och Ernst Larsson,

att trion fänrik Winberg—fanjunkare Albertsson—korpral Sundell klarade en bronsplats i Ebersteintävlingen på skidor,

att Svanbom-tränade militärfemkamparna belade 5:e plats i AM för värnpliktiga utan sin tränare och något blygsammare 14:e plats i den hårdare striden om MM, där ledaren—tränaren var bäst på 34:e plats,

att våra skyttar slutligen — utan att nämna några resultat — än ett år hållit sig väl framme i alla sammanhang och glädjande nog fått fram en begynnande återväxt bland de yngre.

Militärbefälhavaren, general Carl Eric Almgren, konstaterade vid sin inspektion av regementet under hösten, att regementet fortfarande hedrar sig som ett av landets förnämsta idrottsregementen. Ett sådant omdöme värmer, gläder och sporrar till nya tag. I all synnerhet som vår väl kände militärbefälhavare också väl känner regementet bl. a. sedan sin tid som överstelöjtnant vid I 14 i slutet av 50-talet.

I sin dagorder 2/1 1968 med översikt över idrottsresultat, uppnådda av personal inom militärområdet 1967, avslutar general Almgren — vilket också må bli avslutning på årets idrottskrönika:

— Jag uttrycker mitt erkännande för de uppnådda resultaten och framför den förhoppningen att de skall sporra till ytterligare ansträngningar såväl hos dem som nu haft framgång som hos alla övriga deltagare.

Jag tackar alla dem som under det gångna idrottsåret arrangerat tävlingar och alla som aktivt deltagit och därigenom verkat för den militära idrotten till fromma för fältdugligheten och förbandsandan.

Sven Bratt

RESULTATFACIT

JANUARI

RegM skidstafett 10×3 km

1) 5. komp; 2) livkomp. Befälslag: 1) Uoffkåren.

Nyårssalut fältskjutning gevär

Klass F 5: 1) T Järnkrok 29; Klass F 4: 1) E Jonzon 21; Klass F 1: 1) P Söderblom 17.

Kretsfältskjutning gevär, Marma

Klass F 5: 1) T Järnkrok 29; Klass F 4: 8) E Jonzon; Lag: I 14—Norrsundet 105—51.

Kretsfältskjutning gevär, Torsåker

Klass F 5: 4) E Persson; Klass F 4: 8) H Eriksson; lag: G 9—I 14: 69—65.

RegM handboll

1) 11. komp; 2) livkomp.

FEBRUARI

RegM skidlöpning

Sen: 1) fj Andersson; 2) fj Albertsson; 3) serg Munther.
Y oldb: 1) fj Lindström; 2) kn Björk.
Ä oldb: 1) fj Jonzon; 2) rustm E Jonsson; 3) kn Persson.
Vpl: 1) 343 Lindberg, 5.; 2) 3 Larsson, 5.; 3) 339 Larsson, 5.
Lagtävlan, 10-mannalag: 1) 5. komp; 2) 11. komp; 3) 12. komp.

Kretsfältskjutning gevär, Valbo

Klass F 5: 3) E Persson; Klass F 4: 9) A Karlsson; Lag: I 14—G 1: 90—74.

Kretsfältskjutning gevär, Hille

Klass F 5: 1) T Järnkrok; Klass F 4: 11) E Jonzon; Lag: I 14—G 7: 90—77.

Kretstävling fältskjutning gevär, serie

Klass F 5: 1) T Järnkrok; 2) E Persson; 6) R Persson.

Fältskjutning gevär, serie div II

1) I 14 8/442; 2) Gävle 9 8/336; 3) Gävle 3 6/330.

Fältskyttemästare i Gävle Skyttekrets: T Järnkrok.

Gästrikemästerskap fältskjutning gevär

Klass F 5: 6) E Persson.

Riksfältskjutning, Umeå (830 delt)

22) E Persson; 432) S Jonsson; 498) T Järnkrok.

I 14 Skf mästerskap fältskjutning gevär

1) E Persson 36; 2) R Berlin 28; 3) T Järnkrok 27.

Militärmästerskap skidor, Falun

15 km: Off: 15) fk Winberg; Uoff: 11) fj Andersson; 12) serg Munther; 14) fj Albertsson; Oldb: 1) fj Lindström; Vpl: 19) 3 Larsson, 5.; 45) 340 Paues; 57) 343 Lindberg.
Patrulltävling klass A: 13) I 14 (fk Winberg, fj Albertsson, vk Grängfors, 343 Lindberg).
Patrulltävling klass B: 5) I 14 (fj Lindström, vk Törnros, 3 Larsson, 339 Larsson).

Ebersteintävlingen, Östersund
Huvudklass: 3) I 14 (fk Winberg, fj Albertsson, krp Sundell).
Extraklass: 22) fk Winberg; 23) fj Albertsson.

MID Ö vintertvåkamp
Sen: 2) fj Andersson; 3) serg Munther; 12) 343 Lindberg.
Y oldb: 1) kn Björk; 3) kn B Nilsson.
Ä oldb: 1) fj Lindström; 10) fv Julander.
Jun: 1) 339 Larsson; 3) vk Törnros; 6) vk Grängfors.
Lag: 1) I 14 (fj Lindström, kn Björk, kn B Nilsson, fj Andersson, serg Munther).
Lag, jun: 1) I 14 (339 Larsson, vk Törnros, vk Grängfors).

MARS

RegM skidskytte
Befäl: 1) fj Lindström; 2) fj Andersson; 3) kn B Nilsson.
Vpl: 1) 15 Grängfors, liv; 2) 343 Lindberg, 5.; 3) 406 Törnros, 12.

NOVOS
4) I 14 (mj Bendrik, Strömberg, kn Persson, Fredriksson, Wiebe, B Nilsson, Björk, lt Svanbom, Lindström, fk Winberg, Seth, Ringqvist).

Hjertströmska simpriset
1) uoffkåren; 2) offkåren; 3) ubefkåren.

Märkesprov i skidlöpning
1) 7. komp; 2) livkomp; 3 11. komp.

Märkesprov i skidskytte
1) livkomp; 2) 7. komp; 3) 11. komp.

Förbundsfältskjutning gevär, Ljusdal
Klass F 5: 4) E Persson 28; 10) T Järnkrok 28; 46) R Berlin 25.

Förbundsmästerskap fältskjutning gevär
2) E Persson 38; 9) T Järnkrok 37.

APRIL

Fältskjutning kpist, Ockelboträffen
Klass A: 1) B Nilsson 42; 7) K Apelgren 39; 11) E Persson 36. Lag: 1) I 14.

I 14 Skf mästerskap fältskjutning pistol
1) S Jonsson 43; 2) T Järnkrok 36; 3) Chr Lundquist 31.

Fältskjutning pistol, "Vårmönstringen", Söderhamn
Klass III: 3) S Jonsson 40; 5) T Järnkrok 39; 15) L P Gustavsson 34.

MAJ

N MID Ö budkavle, Stockholm
Sen: 2) I 14 (kn B Nilsson, Björk, fk Winberg).
Oldb: 13) I 14 (fj Lindström, kn Persson, fj Jonzon).
Jun: 3) I 14 (krp Eriksson, Ingvarsson, Edengren).

N MID Ö fälttävlan, Norrtälje

Sen: 7) serg Fors; 13) krp Persson; 17) serg Munther.
Y oldb: 2) kn B Nilsson; 15) kn Björk; 28) fj Skytt.
Ä oldb: 2) fj Lindström; 7) fj Jonzon.
Lag: 1) I 14 (kn B Nilsson, fj Lindström, serg Fors, Munther, krp Persson).

SM och arméfälttävlan till häst

1) kn Barkander/Pegasus.

MID Ö motortävlan, Laxön

9) lt Lindman/fk Winberg; 12) serg Munther/fj Sörquist.

Lagtävlingar skolskjutning gevär

I 14—I 21: 134,1—131,7; Hille—I 14: 786—778; Jönköping—I 14: 2122—2015.

Fältskjutning kpist, "Gävlebukten"

Klass A: 2) B Nilsson; 4) K Apelgren; 10) E Persson; Lag: 1) I 14.

I 14 Skf mästerskap fältskjutning kpist

1) E Persson 42; 2) K Apelgren 41; 3) K-E Björk 39.

Förbundsmästerskap fältskjutning kpist

1) B Nilsson 43; 3) K Apelgren 42; 5) E Persson 40.

Kretsmästerskap fältskjutning pistol

Klass III: 1) S Jonsson 46; 4) T Järnkrok 42; 11) L P Gustavsson 36.
Klass II: 12) O Rydvall; 20) B Fredman 18; Lag: 1) I 14 123.

ÖSM pistol, Söderhamn

Klass III: 3) S Jonsson 46; 11) T Järnkrok 42; Lag: 3) I 14 121.

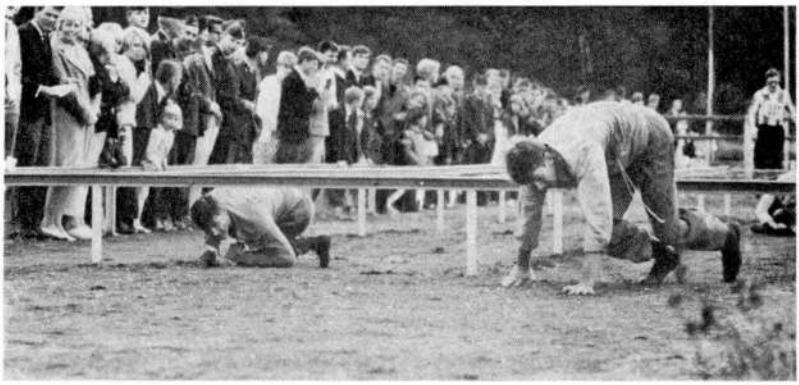
JUNI

MM sommarfälttävlan

Sen: 16) fk Winberg; 18) kn B Nilsson; 41) lt Gustavsson; 62) lt Danielsson.

SM i fälttävlan, Östersund

Sen: 16) S Fors; 42) B Nilsson; 53) E Larsson; Lag 6) I 14 IF.

Stort publikintresse för flergrensstafettens hinderlöpning

N MID Ö mästerskap skjutning

Fältskj gevär: 4) fj Järnkrok; 21) rustm Fredman; 36) rustm Jonsson.
Fältskj kpist: 3) kn B Nilsson; 7 kn Björk; 16) fj Berlin.
Skolskj kpist: 1) kn Björk; 2) kn B Nilsson; 16) fj Jonzon.
Skolskj gevär: 11) fj Järnkrok; 27) tvm Carlsson; 28) kn E Persson; Lag: 6) I 14.

I 14 Skf mästerskap skolskjutning kpist

1) K-E Björk 475; 2) K Apelgren 467; 3) B Nilsson 464.

I 14 Skf mästerskap skolskjutning pistol

1) S Jonsson 595; 2) T Järnkrok 579; 3) K Apelgren 540.

Kretsmästerskap skolskjutning pistol

Klass A: 5) Chr Lundquist; Klass B: 3) S Jonsson; 8) T Järnkrok.

AUGUSTI

N MID Ö mästerskap militär femkamp, Vaxholm

Sen: 4) lt Svanbom; Jun: 2) vpl Fischerström; 3) vpl Jonsson; 5) vpl Danell.
Lag: 1) I 14 (Svanbom, Fischerström, Jonsson).

MM militär femkamp, Borås

Sen: 34) lt Svanbom; 45) vpl Danell; 59) vpl Fischerström; 64) vpl B Jonsson.
Lag: 14) I 14 (Svanbom, Danell, Fischerström).

MM orientering, Enköping

Sen: 29) fk Winberg; Jun: 40) vpl Montelius; Oldb: 7) kn B Nilsson.

Kretsmästerskap skolskjutning gevär, Valbo

Klass S 5: 11) K Apelgren; 14) C Carlsson; Klass S 4: 8) H Eriksson.

SM fältskjutning pistol, Linköping (559 delt)

39) T Järnkrok; 175) C Ögren.

SM skolskjutning pistol, Linköping

Klass A: 94) C Ögren; Klass B: 217) T Järnkrok.

Underofficerskårens segrande lag i flergrensstafetten, fr. v.: fanjunkrarna Munther och Lindström, sergeanterna Klar och Fors samt fanjunkare Andersson.

SEPTEMBER

N MID Ö nattorientering, Stockholm

Sen: 14) serg Fors; 15) vpl Hellman; 16) kn B Nilsson; 17) lt Danielsson.
Y oldb: 11) kn Björk; Ä oldb: 16) fj Lindström; Jun: 11) vpl S Johansson.
Lag: sen+oldb: 2) I 14; Lag: jun: 3) I 14.

Flergrensstafetten

Korpklass: 1) Brandkåren 42,39; 2) SJ/I 42,55; 3) AGA Radio 44,34.
Militärklass: 1) uoffkåren 41,24; 2) Spaplut I, 6 komp 41,46; 3) offkåren 43,31.

I 14 Skf mästerskap skolskjutning gevär

1) A Hjelm 362; 2) E Persson 359; 3) T Järnkrok 348; 4) R Berlin 332.

I 14 Skf mästerskap duellskjutning

1) C Ögren 297; 2) S Jonsson 291; 3) T Järnkrok 285; 4) Chr Lundquist 275.

OKTOBER

AM militär femkamp, Kristinehamn

Vpl: 7) L Olsson; 12) B Jonsson; 25) S Danell; 41) J Fischerström.
Lag: 5) I 14 (Olsson, Jonsson, Danell).

AM budkavle, Falun

Klass A: 15) I 14 (kn B Nilsson, fk Winberg, fj Lindström, serg Fors, öfu Castell).

RegM nattorientering

Sen: 1) serg Fors; 2) fk Winberg; 3) lt Danielsson.
Y oldb: 1) kn B Nilsson; Ä oldb: 1) fj Lindström; 2) rustm G Karlsson.
Vpl: 1) 321 Pettersson, 6.; 2) 28 Jonsson, 4.; 3) 327 Vikström 6.
Jun: 1) krp Mäntylä; 2) krp Gahnold; 3) fu Holum.
Extraklass: 1) kn Fredriksson; 2) lt S Ohlsson; 3) öfu Fernquist.

Gävleborgs FBU-mästerskap fältskjutning kpist

Klass A: 2) K Apelgren 47; 5) B Nilsson 41; 14) I Fredman 34.
Klass B: 9) T Hjelm 31; 24) T Jansson 25; 30) T Nirs 21.

Förbundsmästerskap skolskjutning kpist

Huvudskj: 3) K Apelgren 159; 5) B Nilsson 158; 6) H Eriksson 157.
Mästerskap: 1) B Nilsson 466; 6) K Apelgren 458; 9) E Jonzon 452.

Fältskjutning pistol, Västerås

Klass III: 1) S Jonsson 47; 12) C Ögren 45; Klass B: 17) A Hjelm 49.

NOVEMBER

RegM orientering

Sen: 1) fk Winberg; 2) lt Danielsson; 3) lt Gustavsson; 4) serg Munther.
Y oldb: 1) kn B Nilsson; 2) kn Björk; 3) fj Skytt; 4) rustm G Karlsson.
Ä oldb: 1) fj Lindström; 2) mj Palm.
Vpl: 1) 321 Pettersson, 6.; 2) 311 Björk 7.; 3) 327 Vikström, 6.
Cykelor Gävle: 1) 28 Jonsson, 4.; 2) 16 Hellman, 4.; 3) 101 Dortzauer 5.
Cykelor Marma: 1) Palmberg, 9.; 2) Hellbom, 8.; 3) Hammarberg, 9.

RegM fälttävlan

Befälsklass: 1) lt Danielsson; 2) fk Winberg; 3) lt Gustavsson.

Fältskjutning gevär, "Järboknallen"
Klass F 5: 84) R Berlin 21; Klass F 4: 55) H Eriksson 16; Klass F 2: 17) P Söderblom.

Kretsfältskjutning gevär, Ockelbo
Klass F 5: 1) E Persson 26; 5) T Järnkrok 23; 8) S Jonsson 22.
Klass F 4: 14) H Eriksson 11; Klass F 2: 1) P Söderblom 24; 3) C Ögren 20.

Höstfältskjutning pistol
Klass III: 2) S Jonsson 40; 3) T Järnkrok 39; 8) C Ögren 38.
Klass II: 2) A Hjelm 35; 3) O Rydvall 35; 16) Chr Lundquist 27.
Lag: 1) I 14/I 113; 5) I 14/II 101.

Allsvensk serie sportskytte, div 4 C
3) I 14 (7 matcher av 9 vunna).

DECEMBER
Fältskjutning pistol, "Julsmällen"
Klass III: 1) T Järnkrok 35; Klass II: 2) Chr Lundquist 27; Klass I: 2) B Falk 27.

Svenska Livräddningssällskapets simtävling
7) I 14.

Arméns simborgartävling
Klass A: 14) I 14.

SMI tävling om erövrade fältidrottsmärken
Grupp 1: 11) I 14.

FORTSÄTT med prov för

Riksidrottsförbundets allmänna idrottsmärke

efter avslutad rekryttjänstgöring

INFANTERIETS ROLL I MODERNT FÖRSVAR

Stormaktsarméerna utmärks av en fortgående mekanisering. Striden vid mekaniserade förband måste genomföras i nära samverkan mellan infanteri och stridsvagnar. Därför transporteras detta infanteri i pansrade personaltransportfordon. Härigenom får infanteriet samma framryckningshastighet som stridsvagnarna och dessutom skydd fram till närstriden. Utvecklingstendenserna är desamma inom alla stormakter. En mekaniserad division innehåller ungefär 200 stridsvagnar och 500 pansarskyttefordon.

Den ökade rörligheten till lands kompletteras av att arméerna utrustas med ett stort antal lätta flygplan och helikoptrar. Längst i denna riktning har USA gått. Efter flera års försök har en extremt lättrörlig division organiserats, Air Assault Division, vilken innehåller omkring 450 helikoptrar och flygplan. Genom att denna division nu satts in i Vietnam, kommer de nya metoderna att slutgiltigt utprovas under verkliga förhållanden. Övriga stormakter skaffar sig också en betydande luftrörlighet på olika sätt. Detta skapar möjligheter att utföra vertikala omfattningar mot djupet av motståndarens område. Hela denna utveckling ger en angripare ökade möjligheter att utföra ett anfall med stor snabbhet samt på större bredd och djup än tidigare: *anfall över stora ytor.*

Det är anfall från en fiende av detta slag, som det svenska försvaret måste vara berett att möta. För vissa uppgifter är det nödvändigt för oss själva att ha förband av samma typ som stormakterna. Men dessa förband blir mycket dyra att vidmakthålla och i ett litet land måste de därför bli fåtaliga. För huvuddelen av den svenska armén måste vi söka andra lösningar än dem, som stormakterna kan välja.

Med vår strategiskt defensiva försvarspolitik måste vi utgå ifrån att det är motståndaren som börjar och därigenom väljer tid och plats för anfallet. För att kunna möta ett anfall måste

vi därför över hela landet ha ett lokalt försvar av hamnar, flygfält, knutpunkter, kommunikationer och andra viktiga objekt. Detta ytförsvar — där lokalförsvarsinfanteriet är stommen — innebär, att angriparen kan mötas var han än kommer och att hans framryckning kan fördröjas. Ett lokalt försvar — byggt på allmän värnplikt och där soldaterna bor inom de områden, där förbanden har sina stridsuppgifter — har vidare en stor motståndskraft mot olika slag av förberedande bekämpning. Med ett försvar av denna typ måste angriparen räkna med att möta *ett folk i vapen och landets samlade fientlighet. Detta bör vara en starkt avskräckande faktor.*

Det lokala försvaret gör det möjligt att samla tillräckliga reserver av rörliga stridskrafter till de riktningar, där angriparen kraftsamlas, för att genom anfall slå honom och slutgiltigt avvisa anfallet. Vid en invasion över havet måste anfallen kunna utföras snabbt i anslutning till striden om själva strandområdet.

Dessa uppgifter kan lösas endast om vi har ett stort antal förband omedelbart tillgängliga i olika delar av landet. Här finns det en viktig uppgift för våra infanteriförband men hur skall den lösas.

9 cm pansarvärnskanon i ställning. Servis fr. v. K. Groth, Forsbacka, B. Eriksson, Krylbo, S. Ståhlberg, Storvik o. C. Hansson, Gävle. 1. pvtroppen 9. komp.

I den svenska infanteriorganisationen ingår sedan flera år ett stort antal granatgevär. Dessa vapen, som kan bäras av en man, har god effekt mot alla stridsvagnar på avstånd upp till c:a 300 m. Detta svenska vapen har visat sig vara så effektivt att det nu också anskaffas i stort antal av Kanada, Storbritannien och Västtyskland.

Granatgevär m/48. Fr. v. laddare S. Hillman, Gävle och skytten J. Fischerström, Gävle. 7. komp.

För att kunna hejda pansarfordon på något längre avstånd ingår dessutom 9 cm rekylfria pansarvärnskanoner i organisationen. Med dessa, som är lätta att hantera, kan man bekämpa alla slag av stridsvagnar på avstånd upp till omkring 800 m. Anskaffningen är inte avslutad utan kommer att pågå ännu någon tid. Denna del av infanteriets eldkraft kommer därför att växa ytterligare. Målet är, att varje skyttekompani skall ha sådana pjäser och att bataljonschefen därutöver skall ha en reserv till förfogande.

I betäckt terräng är granatgevären och pansarvärnskanonerna i regel tillräckliga, men i något mer öppen terräng erfordras vapen med längre räckvidder. För detta ändamål har pansarvärnsrobotar tillkommit som en lämplig komplettering.

Den av Bofors konstruerade Bantamroboten kan bäras av en man och dess prestanda har fått internationellt erkännande. Enligt ett nyligen fattat beslut kommer dessa robotar också att anskaffas av Schweiz.

Pansarvärnsvapnens eld kombineras med omfattande stridsvagnsmineringar. För att kunna utföra dessa disponeras ett — jämfört med tidigare — väsentligt utökat antal stridsvagnsminor vid kompanierna och bataljonen. Genom underhållsorganisationen kan dessutom stridsvagnsminor vid behov föras fram i stora mängder. På samma sätt kan förbanden förstärkas med pansarskott eller andra närpansarvärnsvapen i stort antal. Härigenom ges varje grupp möjlighet att åstadkomma närförsvar mot pansar på avstånd upp till c:a 75 m.

I början av 1965 beslöts definitivt att efterhand utrusta skytteinfanteriet med automatkarbiner, vilka skall tillverkas på licens inom landet. Dessa ökar väsentligt infanteriets eldkraft på korta avstånd.

För en framgångsrik strid måste infanteriförbanden också kunna bekämpa fiendens armésamverkande attackplan samt helikoptrar och lätta flygplan. Vissa uppgifter kan förbanden lösa med sina eldhandvapen och framförallt genom sina lätta kulsprutor, men en förstärkning med närluftvärn är i regel nödvändig. Den tekniska utvecklingen erbjuder också förbättrade möjligheter att åstadkomma detta.

Genom dessa vapen har infanteriet god förmåga att snabbt åstadkomma ett effektivt försvar. Hittills har vi således inom Sverige kunnat konstruera och tillverka vapen som på ett utmärkt sätt motsvarar utvecklingens krav. Förutsättningarna är goda för att kunna göra detta även i fortsättningen.

I ett läge då förbanden hunnit grupperas och helst haft tid att under några timmar gräva öppna värn, kommer därför moderna infanteriförband att kunna fånga upp ett fientligt pansaranfall. Under grundutbildningen ägnas därför särskild uppmärksamhet åt förmågan att hejda fientligt pansar, även då kort tid står till förfogande. Under de senaste årens övningar har också våra förband demonstrerat sina färdigheter att på ett godtagbart sätt lösa denna uppgift i all slags terräng.

Stormakternas arméförband kan visserligen under gynnsamma förhållanden utveckla stor kraft och snabbhet, men de tunga fordonen kanaliserar också förbanden i stor utsträckning

Pansarskott m/46. Skytt Å. Edvardsson, Storvik. 7. komp.

till vägar och lättframkomliga stråk. För att bibehålla kraften fordras dessutom daglig tillförsel av stora mängder ammunition och drivmedel. Tidigare kunde infanteriarméer med hästanspänd tross i stor utsträckning leva på det område de opererade i. För dagens och morgondagens mekaniserade stormaktsarméer i både Väst och Öst är läget helt annorlunda. Slagkraften och rörligheten är i avgörande grad beroende av en effektiv fungerande underhållstjänst. Denna är i allt väsentligt bunden till befintliga vägar och järnvägar samt till sjötransporter vid anfall över havet. Angriparen har således en del svaga punkter, som kan utnyttjas.

Angriparens förbindelser bör därför bekämpas. Vid anfall över havet sker detta med sjö- och flygstridskrafter. Vid anfall över landgränsen är det däremot ofta fördelaktigt att skicka fram ett förband, som i ett pass eller motsvarande avskär hans förbindelser. Den styrka, som får ett sådant uppdrag, måste ha tillräcklig tillgång på pansarvärnsvapen minor, livsmedel och andra förnödenheter, så att den kan lösa sina isolerade uppgifter under flera dygn.

Sedan angriparen hejdats av en stark pansarvärnsfront eller begränsats inom ett brohuvud, skall våra huvudkrafter slutligen anfalla och slå honom. Genom en lämplig strategi och taktik har vi inom huvuddelen av landet goda möjligheter att utnyttja våra naturliga försvarsbetingelser och förlägga de avgörande striderna till betäckt och för oss lämplig terräng. I sådan terräng samt under mörker har vårt infanteri härvid goda möjligheter att med sina pansarvärnsvapen komma fienden in på livet, så att det med utsikt till framgång kan ta upp striden med fiendens stridsvagnar och andra pansarfordon. Liksom tidigare förutsätter en sådan framgång tillräckligt understöd av artilleri och granatkastare. I öppen terräng bör härutöver disponeras stridsvagnar och infanterikanonvagnar för understöd.

För att kunna lösa uppgifterna fordras att infanteriet kan utföra snabba och långa förflyttningar på stridsfältet. För att få låga fredskostnader utnyttjas cyklar och hjultraktorer i största möjliga utsträckning. Härutöver utrustas förbanden med terrängfordon av olika slag. Rätt utnyttjad ger denna utrustning god framkomlighet och rörlighet. I stora delar av landet är nämligen tillgången på vägar stor. En fortsatt utbyggnad särskilt av skogsbilvägar pågår. Utbildningen syftar också till att skapa en sådan rörlighet, att den ger förutsättningar för att våra förband skall kunna utföra snabba anfall i överraskande riktningar.

Studerar man den militärtekniska utvecklingen, står det därför klart, att modernt utrustade och väl utbildade infanteriförband vid försvarsstrid har överlägsenhet över anfallande, mekaniserade förband. Detta är en betydelsefull faktor för vår strategiskt defensiva försvarspolitik.

Om våra infanteriförband i framtiden skall kunna lösa sina uppgifter beror till slut på människorna bakom vapnen. Den här berörda utvecklingen kommer att ställa starkt ökade krav på förbandens sammanhållning och framförallt på de lägre chefernas initiativkraft och uthållighet. Ökad tillgång på kvalificerade krigsplutonchefer är nödvändig. De bästa ledarbegåvningarna bland ungdomen måste tas i anspråk och utbildas för dessa uppgifter. Samtrimningen av förbanden måste förbättras.

Det nya utbildningssystem — VU 60 — som i år börjat tillämpas vid både grundutbildningen och de krigsförbandsvisa övningarna, syftar till att åstadkomma de behövliga förbätt-

Stridsvagnsminering. Fr. v. K. Sjöblom, Sandviken och E. Isaksson, Horndal. 8. komp.

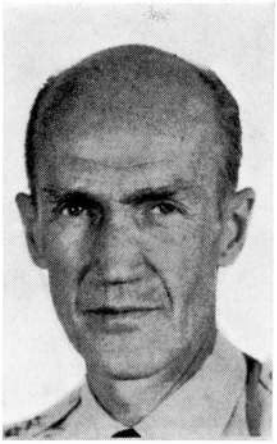
ringarna. Det är naturligtvis för tidigt att döma, om vi med detta system kommer att nå fram till det nödvändiga slutresultatet: *krigsförband, som är beredda att lösa sina uppgifter direkt efter en snabb mobilisering.* Men vi är förhoppningsfulla. En nödvändig förutsättning är dock att all personal gör helhjärtade och aktiva insatser.

Mot bakgrund av den strategiska och tekniska utvecklingen kan vi under alla förhållanden räkna med att infanteriförbanden även i fortsättningen får uppgifter av avgörande betydelse, när det gäller att försvara landets hela yta. Denna utveckling är gynnsam ur svenska synpunkter. Den gör det möjligt att för rimliga kostnader bygga upp den stomme som — i samverkan med övriga delar — ger försvaret dess effekt.

Våra möjligheter att i fortsättningen upprätthålla ett meningsfullt försvar är därför goda. Detta försvar kan ges en avskräckande effekt som verkar fredsbevarande.

Nils Sköld

FN-ÅR I PALESTINA

Regementet har under senare år som regel alltid haft någon eller några fast anställda i FN-tjänst. Kaptenerna S. Bratt och L. Nilsson tjänstgjorde sålunda i Palestina sommaren 1967 och fick uppleva sexdagarskriget mellan Israel och arabstaterna. Major Å. Bendrik inställde sig i området en månad efter kriget och är fortfarande i tjänst där nere liksom kapten U. Gjerulf, vilken avreste i slutet av november 1967. I Pakistan tjänstgör kapten F. Alnevik sedan samma tid.

Här ger kapten Bratt några glimtar från FN-tjänsten.

Den allt oroligare atmosfären och stegrade spänningen mellan Israel och arabstaterna märktes i Jerusalem på ett ganska tidigt stadium under våren 1967: ökat antal gränsintermesson med allt besvärligare utredningar samt ett på samma gång både kyligt avmätt och behärskat nervöst uppträdande mellan parterna vid förhandlingar och utredningar blev den allt vanligare bilden. Demonstrationer av civilbefolkningen mot FN-personal förekom också. En mycket markant stegring i det — i dubbel bemärkelse — heta klimatet inträdde i och med beslutet av FN:s generalsekreterare, U. Thant, om tillbakadragande och hemsändning av UNEF-bataljonerna i Gaza-området. Den politiska — i FN — och militära — i Främre Östern — händelseutvecklingen blev synnerligen hektisk och råkade snart "i otakt": morgonen den 5 juni var kriget ett faktum!

Utryckning till Gaza

Elva extra observatörer sändes från Jerusalem till Gaza för att förstärka dess lilla observatörgrupp, när UNEF-bataljo-

nernas i stort sett sammanhängande bevakning av området upphörde den 19 maj. Ett fåtal tidigare plutonsläger bemannades av två observatörer vardera: den förut sporadiska patrulleringen längs "gränsen" gavs högre frekvens. Det kändes både hjälplöst och var riskfyllt att bemanna dessa observationsplatser eller bilpatrullera längs "gränsdiket": på ena sidan patrullerande israeliska pansarfordon — på den andra egyptiska gazasoldater febrilt grävande fältbefästningar. Tillbud saknades inte — krigshotet ökade varje dag — och ordern om indragning av all övervakning några dagar före kriget mottogs med befriande lättnad.

Evakuering i Jerusalem

Gazagruppens extra observatörer återkom till Jerusalem, när förberedelserna för evakuering av familjemedlemmar redan inletts. Den sista dagens och nattens arbete för en evakueringskonvoj till Beirut gav endast tillfälle till ett par timmars sömn, innan det var dags att räkna över fordon, förare och passagerare i gryningen vid Goverment House. En fordonsgrupp dirigerades över Jerash — Damascus till Beiruth, de tre övriga lämnade det sovande Jerusalem efter vägen mot Tel Aviv och vidare längs medelhavskusten norrut. Den redan tryckande sommarvärmen och min sammanhållande kökarlssyssla gjorde färden och dagen i svettigaste laget! Men med en oändlig känsla av lättnad över att ha familjen i relativ säkerhet i Beirut kröp jag till sängs i den ödsligt tomma våningen i Jerusalem påföljande morgon, 30 maj.

Jerusalemobservatörerna — alla nu gräsänklingar — flyttade samman i hus- eller våningsgrupper, var och en med ständig radiopassning och i full beredskap. Osäkerhet — spänning — risker — rykten ökade dag för dag — timme för timme . . .

Ögonvittne i Jenin

Under min tvåtimmarsfärd till den lilla staden Jenin i norra Jordanien på morgonen den 5 juni mötte jag ett stort antal lastbilar, fyllda med inryckande civilister. Men något krigsutbrott visste jag ännu inte om, även om fotograf Lennart Pettersson, Arbetarbladet, Gävle och jag vid ett lyckligt, tillfälligt sammanträffande i Jerusalem två dagar tidigare varit överens om att en urladdning var mycket nära förestående.

Anländ till Jenin för avlösning av amerikanske överstelöjtnanten R. Schrenk möttes jag emellertid av färska nyheter via BBC:s utsändning: Israel hade inlett med bombning av egyptiska flygplatser. En timme senare — klockan 11.40 lokal tid enligt min loggbok — började kanonaden från den jordanska ställningen på höjden öster om staden. Att åka ut på de dagliga, rutinmässiga patrulleringarna till de jordanska gränsbyarna var otänkbart och livsfarligt. Vid den senaste radiokontakten med Jerusalem strax före nämnda klockslag fick vi order att tills vidare kvarstanna på vår post. Detta var vår sista kontakt med yttervärlden före och under slaget om Jenin.

Även i Jerusalem rasade kriget häftigt: hemmavarande observatörer måste mestadels sitta i skydd i stabshusets källare. Den upphörda elförsörjningen och de på länge ej använda och ej fungerande generatorerna satte stopp för vidare radiokommunikation.

Vi hade bara att observera och skriva ner våra iakttagelser av händelseutvecklingen. Men det blev många avbrott i denna verksamhet under de närmaste 24 timmarna för att ta skydd under skrivbord eller sängar: stundtals var eldväxlingen mellan försvarande och anfallande häftig med allvarliga risker för full-

träffar eller lika farligt splitter mot vår station. En misslyckad israelisk precisionsbombning av den jordanska ställningen under natten blåste ut några fönster på observationsstationen, artilleriets stormeld mot staden på morgonen den 6 juni var intensiv — men intet hände oss.

Vi liksom våra kolleger i Jerusalem och på övriga observationsstationer hade haft många tillfällen att knäppa händerna — och med tacksamhet konstatera att vi var kroppsligt oskadda efter de sammanlagt sex dagarnas krig. Med ett undantag tyvärr: en nyligen anländ irländsk kollega blev nedskjuten i sin jeep av en nervöst skjutande syrisk soldat.

Genom krigets Jerusalem

Morgonen efter det slaget om Jerusalem var utkämpat lyckades jag få uppdraget att hämta in två kvarvarande kolleger från Hebron, en observationsstation i staden med samma namn, cirka 50 km söder om Jerusalem. Det var ingen uppbygglig syn att köra längs gatorna genom den (s. k.?) heliga staden denna morgon. Spåren efter det hårda slaget om staden var alltför tydliga: mellan sönderskjutna och utbrända civila och militära fordon av olika slag, mellan rader av dödade soldater och civila och längs sönderskjutna husfasader utanför de heliga murarna ner mot Getsemane örtagård, där förödelsen var som störst...

Lyckligtvis kunde jag dock konstatera att det hus, vari jag själv hade min förhyrda våning, syntes oskadat — än så länge . .

På vägen söderut genom Betlehem blev spåren efter kriget allt mindre. På sina håll föreföll livet redan ha sin gilla gång. Kollegerna i Hebron var oskadda och vid bästa humör och kunde välbehållna återföras till Jerusalem.

I ockuperad stad

Israels erövring av ett cirka 30 km brett och 100 km långt område öster och nordost Genesarets sjö (Lake Tiberias) — de s. k. Golanhöjderna — medförde fastställande av nya "eld-upp-hör-linjer" mellan Syrien och Israel och upprättande av — från början — sammanlagt 17 observationsplatser, 10 på den ena och 7 på den andra sidan. Den tidigare radio-relä-stationen i Quneitra utökades till stab för att dygnet om kunna ha kontroll av händelseutvecklingen och förbindelse med alla observatörer, vilka nu under flera månader fick — och fortfarande delvis får — leva ett synnerligen primitivt fältliv: observera och rapportera från, laga mat, äta och sova i jeeparna!

Även denna stab, vari jag själv ingick, fick arbeta under de allra enklaste — och hygieniskt ogynnsamma — förhållanden mätt efter svensk fältövningsstandard. Men vi tio "stabare" från nio (!) olika nationer lyckades klara hälsan i ockuperade staden Quneitra, officiellt förklarad som malariadistrikt med drygt 15.000 invånare före kriget och endast 176 efter, där sådana enkla men nödvändiga saker som vatten, elektricitet och avloppssystem mycket ofta krånglade mer än lovligt.

Den engagerande tjänsten med ständig radioförbindelse med alla observationsplatser, ideliga rapporter om gränsintermesson av större eller mindre omfattning och mångfalden av undersökningar längs "eld-upphör-linjerna" och buffertzonen emellan dem gav emellertid föga tid till irritation över vardagliga detaljer. Strävan att underlätta och förbättra observatörernas arbetsförhållanden, samrådet och samarbetet med staber på ömse sidor, "gräns"-rekognoseringar och omhändertagandet av dödad eller sårad personal i buffertzonen fyllde arbetsdagen och -natten och gav erfarenheter långt utöver det väntade . . .

Annorlunda år

Sexdagarskriget mellan Israel och arabstaterna i juni 1967 och månaderna närmast därefter gjorde året som FN-observatör i Palestina mer annorlunda än förutsett. De stundom långa perioderna av till synes fredlig idyll mellan dessa länder och längs stilleståndslinjerna mellan dem förvandlades snabbt till blodigt krig och allvar. FN:s personförluster blev lyckligtvis små, materialförlusterna för organisationen och dess personal tyvärr större — för många avsevärda — både genom kriget och dess följdverkningar i form av härjning och plundring av ockupationsmaktens soldater, vilka — i segerruset — lämnade klara och tydliga spår efter sig.

För egen del kan jag räkna mig till den fåtaliga skara, som klarade sig helt utan skador eller förluster av personliga tillhörigheter. Därför kan jag också se tillbaka på FN-året utan personlig bitterhet men tyvärr inte utan pessimism inför utsikterna för kommande fred och frihet i detta oroliga hörn av vår värld, där politiska och ekonomiska intressen, intolerans, prestige och rashat blivit alltför hindrande faktorer i FN:s strävan att bygga upp framtida trygghet och utveckling.

Sven Bratt

ARMÉN SOM ETT MODERNT FÖRETAG

Ökad effektivitet är en nödvändighet inom den statliga sektorn lika väl som inom näringslivet. I denna artikel redovisar major Ingvar Ehrling och kapten Nils Lundell, arméstabens budgetavdelning, hur vi arbetar inom armén för att finna metoder som ger ökad effektivitet. Bl. a. beskrivs de principer som 1964 års försvarskostnadsutredning prövat med regementen drivna som moderna företag.

(Utdrag ur Arménytt nr 1/1968).

Nuvarande ekonomiska system

Chefen för armén är i fred närmast ansvarig för att arméns krigsförband ges en sådan kvalitet, att de krav som statsmakterna och ÖB ställer på dem ständigt kan tillgodoses vid en mobilisering.

Verksamheten i fred benämnes ofta "förbandsproduktion". Härmed avser man grund- och repetitionsutbildning, mobiliseringsförberedelser, materielanskaffning m. m. Förbandsproduktionen skall resultera i krigsförband med en viss kvalitet.

En komplicerad faktor för förbandsproduktionen, då det gäller att göra krigsförbanden så bra och billiga som möjligt, är de metoder som sedan lång tid tillbaka utnyttjas i den statliga verksamheten för riksdagens tilldelning av medel. Armén erhåller för sin årliga verksamhet ett 30-tal s. k. anslag, som beviljas av riksdagen.

Anslagen är i huvudsak sakinriktade. Detta innebär att anslagen ges för att bestrida bestämda slag av utgifter, såsom löner till personal, materiel, mat m. m. De är således inte direkt knutna till målet för förbandsproduktionen, dvs. krigsförbanden.

Det rådande systemet innebär bl. a. en stor nackdel genom att skilda metoder används för ledning av verksamheten i fred och i krig. I vår taktik försöker vi att ge chefer uppgifter, som medger val mellan olika alternativ utan onödiga bindningar från högre instans. I fredsverksamheten — förbandsproduktionen — upplevs ofta motsatsen.

1964 års försvarskostnadsutredning (FKU)

Den statliga utredningen FKU har sedan 1964 arbetat med ett nytt ekonomisystem för försvaret. I FKU uppdrag ingår bl. a. att undersöka om man kan införa bättre metoder för kostnadsredovisning, prestationsmätning och resultatanalys samt budgetering. Första delen av utredningens arbete har nyligen presenterats i ett delbetänkande. Detta omfattar främst verksamheten på lokal och regional nivå. Ett genomförande av FKU förslag innebär, att gängse företagsekonomiska principer i stor utsträckning kan utnyttjas i förbandsproduktionen, vilket är en förutsättning för att kunna göra denna effektivare.

Genom att kontrollen från överordnade inriktas mot att undersöka i vad mån målen uppnåtts samt till vilka kostnader, stimuleras automatiskt olika befattningshavare till ett målinriktat, ekonomiskt handlande. Kostnadsmedvetandet ökar. En förutsättning för allt detta är bl. a. att det tidigare beskrivna anslagssystemet förändras.

FKU trycker starkt på att verksamheten inom ett regemente och mellan detta och överordnade myndigheter måste präglas av en fortgående "budgetdialog". Själva genomförandet under ett utbildningsår har då föregåtts av en planering inom regementet och inom militärområdet där alla instanser fått vara med och påverka bl. a. avvägningen mellan uppgifter och resurser. Under och efter ett utbildningsår får man samtidigt betydligt lättare än i dagens system att anpassa sig till de aktuella förhållandena. På detta sätt erhålls även erfarenheter för fortsatt planering.

FKU försöksverksamhet

Försök har bedrivits längst vid P2, Hässleholm. Förberedelserna påbörjades i slutet av 1964. Sedermera har I 12, Eksjö tillkommit. Vid dessa förband har ett betydelsefullt utvecklingsarbete genomförts under FKU ledning. Förbanden har hunnit så

långt att de budgetåret 1967/68 i ekonomiskt avseende bedriver sin verksamhet på ett radikalt nytt sätt. Regementscheferna har sålunda för 1967/68 tilldelats vardera ett "klumpanslag" på 18,7 resp. 18,6 miljoner kr. och dessa medel skall räcka för all verksamhet på förbanden utan i förväg angivna låsningar till titlar. Till grund för denna medelstilldelning har legat regementschefernas budgetförslag, vilka beräknats med av högre myndighet formulerade uppgifter som grund.

Verksamheten vid ett regemente

I förbandsproduktionen har regementschefen det direkta ansvaret för att hans del av slutprodukten (krigsförbanden) blir så bra som möjligt. För att underlätta en ändamålsinriktad ledning av verksamheten vid regementet krävs att regementschefen från högre myndigheter erhåller klart formulerade uppgifter samt resurser för att lösa uppgifterna. Uppgifterna skall formuleras så att utförda prestationer kan mätas. De skall ställas till regementschefen vid ett tillfälle och i god tid före aktuellt budgetår. Exempel på uppgifter till en regementschef enligt nedan.

Utdrag ur högre myndigheters uppgifter till chefen P 2 budgetåret 67/68

1. **Grundutbildning**
   a) Del av pansarbataljon i pansarbrigad (c:a 600 vpl)
   b) Stormkanonkompani i infanteribrigad (c:a 100 vpl)

2. **Repetitionsutbildning**
   a) Omgång 4 (c:a 1 200 vpl)
   pansarbataljon ur annan myndighet
   —

3. **Utbildning till fast anställt befäl**
   a) Utbildning till fast anställt underbefäl (c:a 35 elever)
   b) Kompletteringskurs för fast anställt underbefäl (c:a 35 elever)
   osv.

Inom regementet omvandlas därefter de erhållna uppgifterna till deluppgifter som passar in i regementets verksamhet. Härvid är det väsentliga att underlydande chefer ges klart defi-

nierade uppgifter, där det även framgår vilka beslut dessa äger att fatta beträffande de resurser som kommer att utnyttjas. Uppgifterna skall ange inte bara slutmålet utan även delmål som skall uppnås under ett löpande verksamhetsår, t. ex. för en kompanichef delmål för olika utbildningsskeden. Under försöken vid P 2 har chefer t. o. m. kompanichefer varit engagerade och det har ifrågasatts om man inte bör gå längre ned i organisationen.

Verksamheten före ett utbildningsår (-skede) präglas av att kompanichefer m. fl. chefer med utgångspunkt från de av regementschefen preciserade målen (delmålen) får planlägga och beräkna hur övningar m. m. skall genomföras (hur mycket skall fordon användas uttryckt i körmil, hur mycket ammunition skall användas osv.). Med hjälp av prislistor, bestämda av främst tygofficer och intendent, för reparationskostnad per körmil, ammunition, övertid, drivmedel osv. beräknas därefter en summa för varje kompani m. m. Därigenom skapas goda förutsättningar för att balans mellan ställda uppgifter och erforderliga resurser uppnås och att denna balans grundläggs så långt ner i organisationen som möjligt.

Sedan budgeten fastställts, eventuellt efter förändringar som diskuterats fram mellan regementschefen och underlydande chefer, har t. x. kompanichefen möjligheter att under genomförandet välja andra kombinationer av resurser än han budgeterat. Det väsentliga är att han — på samma sätt som gäller regementschefen — håller sig inom den totala summan för perioden och löser uppgifterna (når målen) på bästa sätt.

Kostnadsredovisning

Vid budgetarbetet har kompanichefen beräknat hur mycket drivmedel, ammunition osv. som han tror skall förbrukas om inget onormalt inträffar. Då kompaniet tar ut drivmedel, ammunition osv. antecknas på utlämningsstället vem som är förbrukare och mängden. I ett centralt redovisningskontor på regementet omvandlas sedan (med hjälp av automatisk databehandling) alla uppgifter så att de kan jämföras med budgeten. Kompanicheferna och övriga chefer inom regementet erhåller därför någon vecka efter varje månadsskifte en uppgift om läget på kostnadssidan. Där framgår vad som förbrukats i förhållande till vad som beräknats på sätt som visas nedan.

Exempel på kostnadsutfall vid kompani efter ett utbildningsskede

Kostnadsslag	Kostnad, kronor		Ant.
	Verklig	Avvikelse mot budget	
Kostnadsersättning	9 300	— 250	Traktamenten m. m.
Förbrukningsmtrl	2 250	+ 950	
Förhyrning lokaler	9 000	— 600	
Ammunition	19 200	+3 250	
Nyttjandekostnad personal	2 780	+ 600	övertid
Nyttjandekostnad fordon	51 700	—9 600	underhåll
Drivmedel	17 600	—3 100	
Totalt	111 830	— 8 750	

Prestationsmätning

Emellertid finns det i regel inte underlag för en chef att fatta beslut enbart med utgångspunkt från kostnaderna. Även prestationerna måste tas med.

I sammanhanget kan endast konstateras, att mätningar av utbildningsståndpunkt för enskilda och förband kommer att ske i förhållande till angivna mål för verksamheten (ställda uppgifter). På så sätt kan kompani-, bataljons- m. fl. chefer erhålla underlag för beslut som är målinriktade.

Genom att resurserna inte är bundna till vissa anslag och titlar som i nuvarande system kan sedan anpassning ske till rådande förhållande. Ett kompani som inte uppnått godtagbara resultat i t. ex. skjutning, men är väl godkänt i förflyttning, kan därför omfördela resurserna och t. ex. "köpa" mer ammunition utan att hindras av ett stelt anslagssystem.

*

Ett fullständigt genomförande av FKU förslag i lokal och regional instans kommer att ta avsevärd tid och torde behöva ske successivt. FKU föreslår att själva genomförandet lokalt och regionalt sköts av ett centralt organ inom krigsmakten.

REGEMENTETS DAG PÅ KUNGSBÄCK 1967

Gråväder och regn inledde Regementets Dag, söndagen den 10 september 1967. Skulle arrangemangen för detta evenemang behöva inställas för första gången på 29 år? Vid tio-tiden började dock molnen skingra sig, och då högtidligheterna började på Lilla fältet sken solen från klarblå himmel. Kungsbäck blev samlingsplats för över 5000 personer, som åsåg någon av de många uppvisningarna eller tävlingarna.

Klockan 12 marscherade musikkåren jämte fanvakt och paradtrupp genom staden samtidigt som ett trettiotal rekryter, vilka gjort tjänst på regementet krigsåren 1916/17, samlades vid minnesstenen. Mest långväga var förre sandviksbon Efraim Carlsson, nu bosatt i Trelleborg. Nedan har dåvarande korpralen, pensionerade kaptenen Nils Bernhard Nordlander, tagit befälet över skaran och är på marsch mot uppställningen på Lilla fältet.

Efter regementschefens tal, medaljutdelning, krigsmans erinran och korum på Lilla fältet, skedde som vanligt förbimarsch

Regementschefen med stabschef vid korum på Lilla fältet.

Ett av de mera uppmärksammade inslagen i programmet var invigningen av den nya motorhallen, en av landets första. Hallen, som kostat 60.000 kronor, har tillkommit genom bidrag av militära och civila organisationer samt firmor i Gävle. Fullständiga verktygssatser för såväl mindre som större reparationer ingår i utrustningen. Hallen är avsedd för de värnpliktiga, som på fritid får utnyttja den för att testa och reparera sina bilar.

Interiör från hallen efter invigningen.

Kapten K E Björk med 6:e kompaniet genomförde årets stridsövning. I vanlig ordning fick man se de egna stridskrafterna slå den lede fienden.

Fienden under framryckning i skydd av rök.

I regementsparken återfanns nöjesanordningar av olika slag och i Exercishuset uppmärksammades "Soldat 67", en modern utställning. Hela dagen visades soldattorpet, soldatkyrkan, regementsmuséet och förläggningarna, av vilka den nyrenoverade C-kasernen tilldrog sig särskilt intresse. För de yngsta var en trafikskola anordnad och Ponnyklubben bjöd på ridturer.

Bild från regementsparken.

Den traditionella flergrensstafetten — den 30:e i ordningen — avverkades under eftermiddagen under stor publikanslutning, speciellt vid hinderbanan. Fjolårets överraskande seg-

Första spaningsplutonens lag, 6:e komp, 2:a i militärklassen, får sina priser av regementschefen. Fr v 333 Fischerström, Gävle, 349 Vad-Schütt, Sandviken, 328 Johansson, Avesta, 348 Olsson, Sandviken, och 336 Lindén, Lidingö.

rare, underofficerskåren, upprepade sin triumf i militärklassen. Konditionsstarke kämpen, fanjunkare Hilding Lindström, grundlade deras seger på cykelsträckan. I korporationsklassen besteg inte okända Gävle Brandkår segerpallen med SJ Sportklubb som 2:a, medan 6:e kompaniets första spaningspluton var bäst av kompanilagen med 2:a placering i militärklassen.

Gunnar Fernquist

DEN TROGNASTE TROTJÄNAREN

Fröken Elsa Andersson, föreståndarinna på officersmässen, avgick 31/3 1967 med ålderspension efter en osedvanligt lång och trogen tjänst.

Hon anställdes 1 jan 1922, knappt 22 år gammal, och förestod således officersmässen i drygt 45 år. Efter 25 tjänsteår erhöll hon Kungl Patriotiska Sällskapets silvermedalj av första storleken och vid sin avgång regementets plakett i guld.

Hela 45 kullar fänrikar blev alltså omhändertagna av fröken Elsa på officersmässen och fick i många stycken sin "mässfostran" av henne i den mån denna försummats av aspirantofficerare eller äldre kamrater. Men även generalstabare på passage, inspekterande överstar och generaler, ja, alla infogades snabbt i fröken Elsas ordning och reda, renhet och stil på mässen.

Hon tyckte om att ordna för fest — och kunde verkligen göra det. Tillfällena var många — på senare år kanske alltför många. Stora höstmiddagen var hennes verkliga paradtillställning: gäster i full gala — blänkande golv, glittrande kristallkronor, festligt dukade bord med levande ljus och vackra blommor.

Officerarna "hemma på roten" hade emellertid dagligdags tillfälle att uppskatta fröken Elsas vardagsslit på mässen: där var alltid rent, prydligt och trivsamt — trots mångfalden av smutsiga marschskor, som trampade golven — speciellt i repövningstider.

Sin avskedsmiddag 31 mars fick tyvärr fröken Elsa avstå ifrån på grund av sjukdom. Hon blev i stället hedersgästen vid årets veteranmiddag — den främste veteranen av alla.

Försäljare Gunnar Wilander, Ljusne
Målarmästare Lennart Lönn, Gävle
Hemmansägare Erik Östling, Norra Valbo
Herr G. L. Rosenblom, Gävle
Reparatör K. A. Bryntesson, Storvik
Kapten Hilmer Ljung, Gävle
Kapellmästare Curt Larsson, Härnösand
Major H. Malmberg, Uppsala
f. d. Soldat Johan August Thyr, Landafors
Herr Axel Bengtsson, Stugsund
Tandläkare Kjell Nilsson, Uppsala
Direktör K. A. Nyberg, Södra Valbo
Köpman Helmer Håkansson, Sollentuna
Bruksdisponent Hjalmar Åselius, Uppsala
Köpman Birger Lundeberg, Gävle
Bokhandlare Gustaf Hallberg, Gävle
Skräddarmästare Bernhard Eriksson, Gävle
Herr Karl Vall, Norra Valbo
Förrådsman Rune Söderström, Västerås
f. Landshövding Erik Lindeberg, Stockholm
Hemmansägare Per Björkner, Bollnäs
Polisöverkonstapel J. A. Höglund, Härnösand
Herr Arvid Persson, Skutskär
Fanjunkare B. A. Grönlund, Färlöv
f. d. Musikdirektör Oscar Johnsson, Gävle

REGEMENTETS KAMRATFÖRENING

Verksamhetsberättelse
Styrelsen för Kungl Hälsinge Regementes Kamratförening får härmed avgiva följande berättelse för verksamhetsåret 1967.

Föreningens ordförande fr. o. m. 10/9 1967 överste Axel Henriksson, Gävle.

Styrelse:
Ordförande t. o. m. 9/9 1967 överste Axel Henriksson.
Ordförande fr. o. m. 10/9 överste Nils Sköld, Gävle.
Vice ordförande överstelöjtnant Arne Dyberg, Stockholm.
Sekreterare förvaltare Helmer Nygren, Gävle.
Kassör förvaltare Harald Fisk, Gävle.

Övriga ledamöter: Överste Ingwar Grundell, Stockholm, bokförare Ernst Röstlund, Hofors, kapten Gert Nilsson, Gävle, förvaltare E. W. Andersson, Gävle, rustmästare Åke Wiklund, Gävle, redaktören och landstingsmannen Per-Evert Persson, Bollnäs, hemmansägare Einar Berlin, Valbo.

Verkställande utskott: Ordförande A. Henriksson t. o. m. 9/9, N. Sköld fr. o. m. 10/9. Ledamöter: E. Berlin, A. Dyberg, H. Fisk och H. Nygren.

Revisorer: Stadsrevisor C. W. Forsberg och rustmästare Leonard Wikström med stadsmäklare Folke Löfgren och redaktör Erik Wickberg som ersättare. Samtliga från Gävle.

Valberedning: Bankkamrer Carl Müntzing, Gävle, sammankallande, ingenjör Torsten Ygge, Gävle och förste poliskonstapel Birger Hofvenstam, Järbo, med fanjunkare L. P. Gustafsson, Gävle, och musikfanjunkare Erik Åkerlund, Strömsbruk.

Redaktionskommitté för årsboken Bocken 1966—67. Kapten Gunnar Fernquist, sammankallande, och kapten Sven Bratt. Båda från Gävle.

Medlemmar per den 31/12 1967:
Hedersordförande: Överste Hans Berggren, Hille = 1.
Hedersledamöter: Ärkebiskop Erling Eidem, generallöjtnant Curt Göransson, överste Carl Hamnström och riksdagsman Per Persson = 4.
Hedersmedlemmar: Jonas Alm, Jöns Bergqvist, Johan Klar, Erik Krig, Olof Kvist, Johan Nord, Lars Nyberg, J. A. Sääf, J. A. Thyrell, Oscar Wallberg, A. J. Åberg, K. Åström och Jonas Säll = 13.
Ständiga medlemmar: = 9.
Medlemmar: = 799.
Under året avlidna medlemmar: = 25.

Sammanträden: Årssammanträde 10/9 1967, styrelsen den 16/2 och 10/9. VU vid behov.

Utmärkelser: Föreningens förtjänsttecken i guld till hemmansägare Einar Berlin, Valbo. Minnesmedaljen i silver: Rustmästare Leonard Wikström 7/10. Minnesmedaljen i brons: Johan Klar 20/4.

Representation m. m.:

1/2 Soldat Johan Åberg, Ockelbo, på 85-årsdagen. Telegram.

10/2 Soldat J. A. Thyr, Landafors, uppvaktad av Kapten N. B. Norlander.

29/3 Överste Axel Henriksson uppvaktades av förvaltare H. Nygren och förvaltare H. Fisk i anledning av hans avgång som regch.

1/4 Kapten H. E. Ljungs jordfästning. Föreningsrepresentant H. Nygren.

20/4 Soldat Johan Klar på 85-årsdagen av redaktör Per-Evert Persson, som överlämnade minnesmedaljen i brons.

23/4 J. A. Thyrell, Järvsö, 85-årsdag. Telegram.

20/5 Soldat J. A. Thyr jordfästes. Föreningens representant: Kyrkoherden i Segersta.

7/10 Rustmästare L. Wikström på 50-årsdagen uppvaktades av förvaltarna H. Nygren och H. Fisk, vilka överlämnade reg minnesmedalj i silver.

24/10 Riksdagsman G. Fröderberg, Arbrå, 80 år. Telegram.

23/11 Armémusei Vänner årssammanträde. Föreningen representerades av överstelöjtnant A. Dyberg.

Donationsfonden:

Beträffande donationsfonden har beslutats, att av räntemedlen skall i första hand avsättas för tryckning av redaktör Erik Wickbergs personalhistoria från år 1630 fram till våra dagar. Detta arbete är synnerligen enastående i sitt slag.

Regementets dag:

Regementets dag firades på traditionsenligt sätt i Gävle den 10 september. Arrangemangen var lyckade och publiktillströmningen var god. Ett varmt tack riktas till militärmusikkåren i Falun, lottorna, Röda korsets och försvarets motorklubb, värnpliktsenheterna New Pools och Gävlepojkarna samt till alla andra, som hjälpte till och bidrog till det lyckade resultatet.

Årssammanträdet ägde som vanligt rum i anslutning till regementets dag den 10/9 och leddes av ordföranden Överste Axel Henriksson. Verksamhets- och förvaltnings- samt revisionsberättelsen godkändes. Sammanträdet beslöt, att årsavgiften för 1968 skall vara 10:— kronor. Årsskriften Bocken skall även 1967—68 utgivas i bokform. Det konstaterades, att idén med att samla äldre årgångar i anslutning till regementets dag slog väl ut. Nu var det 1916—17-års-klassen, som samlades, och ett 50-tal hade hörsammat kallelsen. Styrelsen erhöll förnyat uppdrag att som tidigare besluta, förvalta och utdela medel ur donationsfonden.

Avslutning

Styrelsen önskar till sist rikta ett varmt tack till alla dem inom och utom föreningen, som på olika sätt bidragit till ökad förståelse för föreningens syften och arbete allt i avsikt att befästa sambandet mellan regementet och bygden.

Gävle i januari 1967.

Nils Sköld
Ordförande

/H. Nygren

Arne Dyberg *Einar Berlin* *H. Fisk*

Kv. Ulvskogen

Ett trivsamt bostadsområde i SÄTRA, Gävle

Stadsdelen Sätra i Gävle är en ny tids bidrag till förändring av stadens ansikte. Funktionella bostäder och en god miljö där barnens plats är väl tillgodosedd är svårkombinerade enheter då även bilismens krav på gator och parkeringsplatser skall tillgodoses inom ett bostadsområde. I Sätra har denna planering kunnat ske på ett för helhetsmiljön lyckligt sätt. I kv. Ulvskogen, Sätra, kommer Svenska Riksbyggen att uppföra ca 400 lägenheter i flerfamiljshus under åren 1967—70. Dessutom kommer Riksbyggen att uppföra ca 200 rad- och kedjehus med trolig byggstart 1968 eller 1969.

Riksbyggens bostadsområden blir luftiga och familjevänliga. Tag kontakt med oss så får Ni närmare upplysningar.

RIKS BYGGEN

Svenska Riksbyggens distriktskontor i Gävle

Norra Slottsgatan 5. Tel. 026/11 58 10

Bidrag till boken har erhållits

Arbrå Glasmästeri, Arbrå

Arbrå Järnhandels AB, Arbrå

Arbrå Såg AB, Arbrå

Arbrå Ångbageri, Arbrå

Avesta Jernhandels AB, Avesta

Bergströms lager Eftr, Gävle

Bil & Buss i Bollnäs AB, Söderhamn, Edsbyn

Bollnäs Bil & Mekaniska AB, Bollnäs

Bollnäs stad, Bollnäs

Elektro-Armatur AB, Gävle

Vict. Th Engwall & Co Kommanditbolag, Gävle

Forsbro Yllefabrik, Arbrå

Gefle Dagblad, Gävle

Gävle Klichéanstalt AB, Gävle

Gefleortens Mejeriförening, Gävle

Gävle Plåt AB, Gävle

Hallbergs Bokhandel, Gävle

A. Hildebrand Hovjuvelerare, Gävle, Sandviken

Hotell Baltic, Gävle

Henry Jerner Maskin AB, Gävle

Järbo Handels AB, Järbo

Järbo Såg & Hyvleri, Gästrikehus, Järbo

Kilafors Järnvägshotell, Kilafors

av följande företag och annonsörer

Kilafors Trävaru AB, Kilafors

Kilafors Ullspinneri, Kilafors

H. Lindgren AB, Gävle

Lingbo Verkstäder, Lingbo

Lönn Måleri AB, Gävle

Lötens Handels AB, Regnsjö

Elof Malmberg, AB, Gävle

Möbelproduktion AB, Gävle

Nordgren, Ek & Co, Gävle

Carl A. Ohlsson, AB, Gävle

Olssons Café, Marma

Pix AB, Gävle

Allan Rehnström & Co AB, Gävle

G. Sehlbergs Urhandel, Gävle

Snögrens Cykel & Sportaffär, Gävle

Solängens Handelsträdgård, Gävle

Stattins Järnhandel AB, Sandviken

Sundén Färg & Tapethandel, Bollnäs

Söderhamn-Hälsingekuriren, Söderhamn

Sixten Waldenby AB, Rörläggningsfirma, Gävle

Jacob Wennberg AB, Gävle

Östbergs Fabriks AB, Edsbyn

DU SOM TYCKER OM DJUR
bli medlem i Gävlekåren
av Svenska Blå Stjärnan

Kurs i allmän djurvård anordnas
under 14 dagar i juni 1966

Anmälningar tel. 026/11 60 56
eller 12 03 72

BLIV BÄTTRE BILIST
BLIV BILKÅRIST

Kårer i Gävleborgs Län:
BOLLNÄS
GÄVLE
HOFORS
HUDIKSVALL
LJUSDAL
SANDVIKEN
STORVIK
SÖDERHAMN

SVERIGES
KVINNLIGA BILKÅRERS
RIKSFÖRBUND

GÄVLEBORGS LOTTAFÖRBUND
Kyrkogatan 28, **Gävle**
Tel. 026/12 51 25

SVENSKA RÖDA KORSET
arbetar för

Bistånd åt totalförsvarets sjukvård

Undsättning vid katastrofer

Hjälp åt åldringar, handikappade barn och vuxna

Gå med i Röda Korset!
Avgift 5 kr.

SVENSKA RÖDA KORSETS
GÄVLEBORGSDISTRIKT

Postgiro 3 53 68 Tel. 026/11 13 89

ARBRÅ KOMMUN

hälsar välkommen inför sommaren 1968

Orbaden	**Hälsinglands Riviera** med kilometerlång sandstrand. Fritidsområdet erbjuder: Semesterby om 10 stugor, 4—6 bäddar, el. värme, el. kokplatta, kylskåp m. m. Övernattningsstugor, 14 st. om 4 bäddar. Uppställn.-plats för husvagnar, tältplats, moderna toaletter, tvätt- o. diskplats, biltvätt, strykrum, hårtork m. m. Särskilt sjukrum. Cafeteria med kiosk och servering, teleautomat, lekplan, bollplan, båtuthyrning, fiskemöjligheter. Särskild gillestuga till gästernas trevnad, utrustad med TV, kokvrå, öppen spis. Idylliskt läge med utsikt över Orsjön. Välkomna till ORBADEN ***-camping. tel. 0278/455 63.
Åsberget	Åsbergsstugan med sommarservering, utsiktstorn.
Persgården	Per Ivar Jogstads konstutställning, Orbaden.
Hemslöjdsgården, Vallsta	med utställning och försäljning av hemslöjd.
Fornhemmet Arbrå	Bygdemuseum med sevärda samlingar från gammal hälsingemiljö.
Träslottet	Willy Maria Lundbergs riksbekanta kvalitetshus. Utställningar, Försäljning, Servering.
Turistbyrån	med servicepanel och automatisk anläggning där bild, ljus och karta samverkar till annorlunda turistinformation. Försäljning av hemslöjd, rumsförmedling, information.
Stugförmedling	ombesörjes av Reso, tel. 0278/401 85, Lindblom.

SPELMANSLAG, UNGDOMLIGT FOLKDANSLAG, ORKESTRAR, KÖRER av olika slag, samt många ideella föreningar finner Du i Arbrå.

Vid förfrågningar och önskade upplysningar Ring ARBRÅ TURISTBYRÅ, tel. 0278/414 13. Öppen kl. 10.00—21.00.

ARBRÅ FRITIDSNÄMND

BIL-TJÄNST

i Edsbyn AB - Tel. 201 35

Aukt. Bil & Vulk.-verkstad, batteriservice
Specialité: Framvagnskontroll, hjulbalansering
Reservdelar, tillbehör, däck, slangar, batterier

Ett Gott Hälsingebröd

från Elektrobageriet AB

Tfn 0271/202 64, 203 76

ARBRÅ ELEKTRISKA INSTALLATIONSBYRÅ

J. ANDERSSON

Storgatan 20 Arbrå 0278/400 11

Utför:

ALLT INOM ELBRANSCHEN

Säljer:

ELAPPARATER - SPISAR - ARMATURER - KYLA - FRYS

ARBRÅ VELOCIPEDVERKSTAD

ARBRÅ

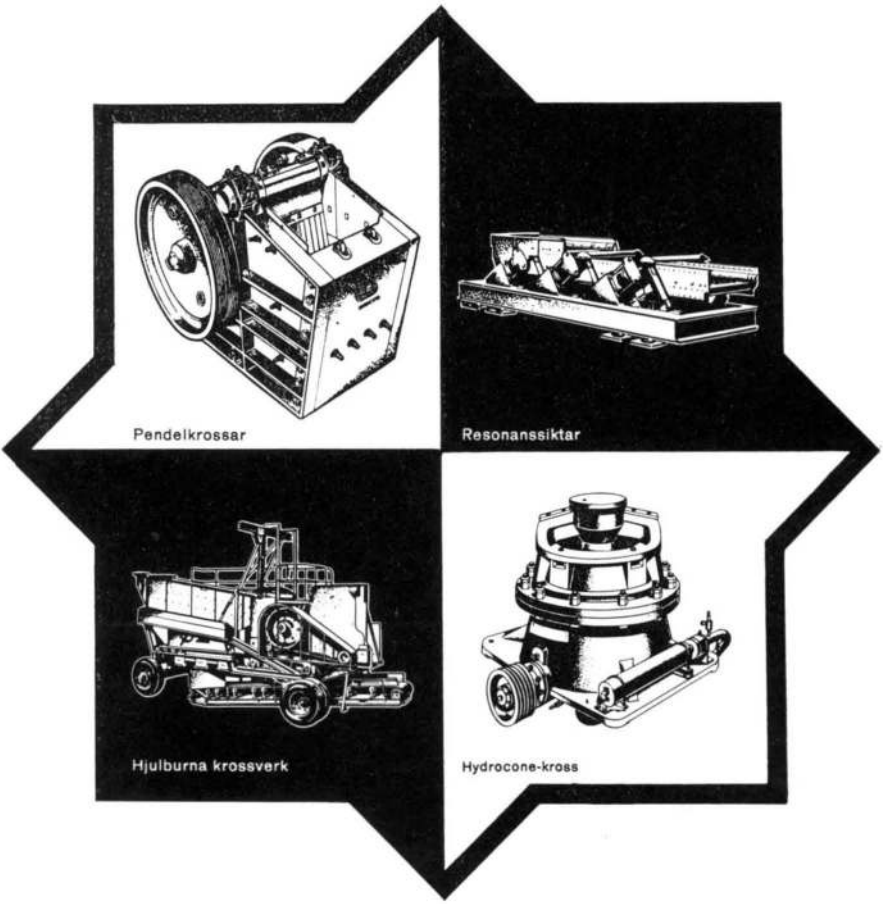
K. Thalin 0278/402 86

Säljer

CYKLAR: CRESENT — MONARK — DBS

MOPEDER: CRESENT — FRAM — REX

Reparationer av alla slag

SVEDALA-ARBRÅ

specialister på krossanläggningar

SVEDALA-ARBRÅ **kan** krossanläggningar och har resurser att lösa Edra problem. Vi projekterar, tillverkar och levererar kompletta anläggningar från de minsta till de största med förkross om 1800x1400 mm intagsöppning. Allt på en hand — en stor fördel när Ni anlitar SVEDALA-ARBRÅ.

Ett komplett maskinprogram:

Krossar — Kvarnar — Siktar — Matarapparater — Elevatorer — Transportörer — Hjulburna krossverk — Kompletta anläggningar.

SVEDALA-ARBRÅ

AB ÅBJÖRN ANDERSON **ARBRÅ VERKSTADS AB**

SVEDALA 040/401100 • GÖTEBORG 031/155179 • STOCKHOLM 08/980435 • ÖREBRO 019/119745 • ARBRÅ 0278/40380

A.-B.

ARBRÅ KRAFTVERK

Tfn 0278/40390

EDSBYNS BETONGINDUSTRI

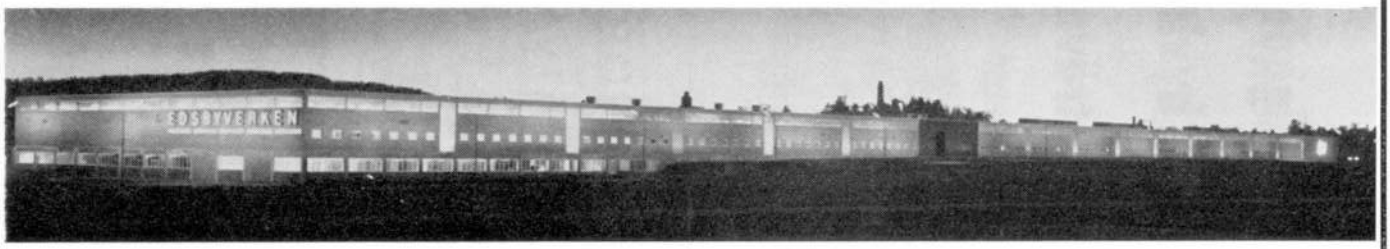
Edsbyn 0271/204 27

AB EDSBYNS CEMENTVARUFABRIK

Edsbyn 0271/340 01

AB MOHEDS BETONGVARUFABRIK

Söderala, Box 5294 0270/450 79

En modern industri för
MÖBLER – SKIDOR

EDSBY VERKEN

Frimurare-
hotellet

Bollnäs

Tfn 0278/13220

Sågade och hyvlade trävaror

SILFORS SÅGVERKS AB
ALFTA
Tfn 0271/130 10

Edsbyns Tryckeri

för
- **DATABEHANDLINGS-** och
- **ÄNDLÖSA BLANKETTER**
- **SNABBSET**
- **KASSABLOCK**
- **VARMCARBONISERADE BLANKETTER**
enligt Transcritmetoden

EDSBYNS TRYCKERI AKTIEBOLAG

Boktryck – Offset
– tryckeriet med resurserna
Telefon 0271/212 85

SANDBERGS
MATVAROR

DELIKATESSER

FÄRDIGLAGAD MAT

VÄLHÄNGT KÖTT

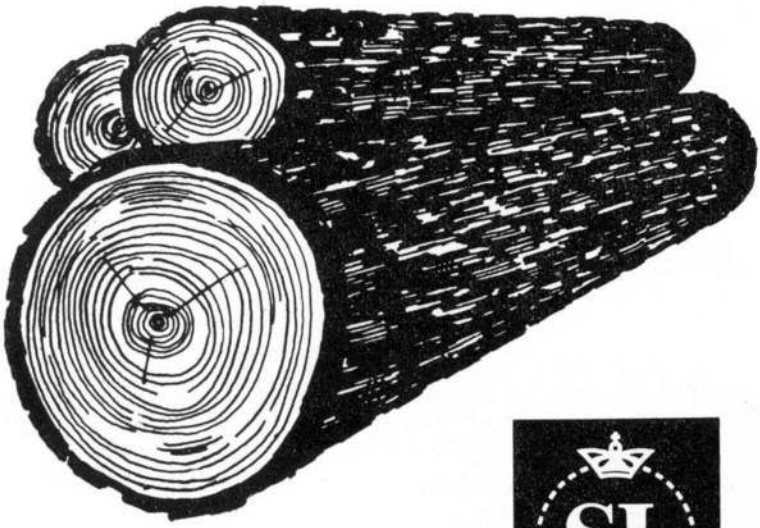
av stjärnkvalitet

Hantverkargatan 4, Gävle
Tfn 12 72 21

VAROR HEMSÄNDES

LJUSNE*

BOARD
PLYWOOD

Övriga produkter: Trävaror
Trähus
Kätting

SL

***STRÖM-LJUSNE AB · LJUSNE**

Distriktsombud:

AB HJ. ANDERSSON & CO, FACK 70 GÄVLE

LJUSNAN

Tidningen för Hälsingland

BOLLNÄS

Tel. 0278/130 00

GÄVLE SMIDE

JÄRNKONSTRUKTIONER

KAROSSERI- OCH

BILFJÄDERRIKTNING

Beckasinvägen Näringen Tfn 026/12 06 70

Gynna Bockens

annonsörer

SANDVIK
– störst i sågar

TREVLIG TRIVSAM TRÄFFPUNKT

I EDSBYN

KONDITORI CENTRUM

Telefon 202 77, bost 210 76, Edsbyn

BERGSTRANDS JÄRNHANDEL
AB

Edsbyn

Tfn 0271/200 07 - 204 07

Allt i järn – byggnadsmaterial

Alfta Hotell

Rekommenderas

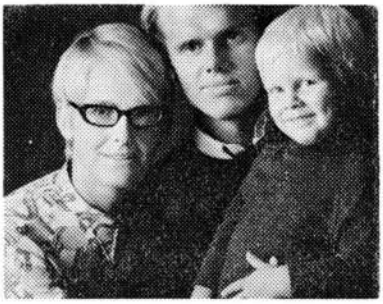
RUM – MAT
KONDITORISERVERING

Ombesörjer alla sorters beställningar

Humana priser

Tfn 0271/100 22

FILMSKJUTBANAN
PÅ KUNGSBÄCK
utförd av
BPA
BYGGPRODUKTION

Familjekonto med Kreditgaranti

Gå in i Sparbanken idag!
Fyll i Er ansökan!

GÄVLEBORGS SPARBANK

FRAMTIDSBANKEN

ELPRODUKTION
ELDISTRIBUTION
ELAFFÄR
ELVERKSTAD

ELVERKET EDSBYN
0271-21230

AB GÖSTA ANDERSSONS ÅKERI

Tredje Tvärgatan 48, GÄVLE
Telefon växel 11 52 90

Grustaget RÖRBERG telefon 330 48
Grustaget VARVA telefon 671 01

Gävle Trycksamarbete AB är från 1966 gemensamt bolag för Affärstryckeriet, Arbetarbladets civiltryckeri och Åhsgrens Tryckeri · Gävle Trycksamarbete AB erbjuder tryckssaksköparen formgivning, kvalitet och kvantitet över ett mycket brett register och till konkurrenskraftiga priser · Tillverkningen sker med moderna tekniska resurser för boktryck, reklamtryck och klichéer · Specialavdelning med blankettrotationer för blankettsystem · Välkommen och låt oss diskutera trycksaker!

GÄVLE trycksam ARBETE AB

RUDDAMMSGAT. 44 B, GÄVLE, TEL. 026/11 54 05 - 11 15 00

Åk tåg!
Tåg är det näst snabbaste sättet att resa.
Det är ekonomiskt.
Ni hinner med en hel del.
Vila t.ex.
Ha det så skönt!
affärer
res modernt – res snabbtåg
SJ

MÖBEL centrum

EDSBYN. Tel. 0271/201 10, 209 23

För trivsam heminredning till lägre pris

RESTAURANT RUDAN

Ruddammsgatan 23, Gävle Tel. 11 39 68

Populära luncher med mycket gott till låga priser

Festligheter arrangeras vid högtidsdagar, bröllop etc.
Större och mindre sällskap
Moderna trivsamma lokaler

Hedins Ab

EN SPECIALAFFÄR I
PAPPERS- OCH KONTORSVAROR
PRESENTREKLAM – PLASTTILLVERKNINGAR

CENTRALPALATSET GÄVLE
Tfn växel 026/18 00 35

O. MARCUSSONS EFTR.
URMAKERI
EDSBYN

Säljer märkesur
med allriskförsäkring
Reparerar alla slags ur
med garanti
Tfn 0271/217 44

ERNST EXPRESS

Avesta – Telefon 509 10

Varsågod det finns

3

IGGESUND

Grundat 1685

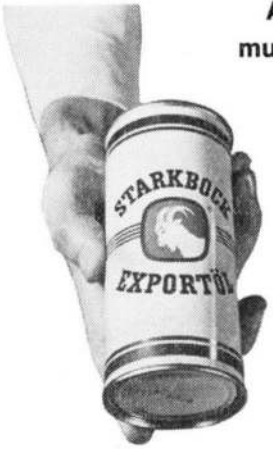
Det krönta ankaret

AB Iggesunds Bruk varumärke har under snart 300 år varit en symbol för bästa svenska yrkeskunnande och kvalitet.

Idag är det forna järnbruket moderbolag i Iggesundskoncernen i vilken ingår Elektrokemiska AB (EKA), Bohus, Boxholms AB, Boxholm samt f. d. Ströms Bruk.

Markinnehav 350.000 har, personal 5.200, årsomsättning 350 milj. kronor.

AB IGGESUNDS BRUK · IGGESUND

Ahhh
mustigt
gott
från

BOCKENS
BRYGGERIER

VACKRA GOLV

Välkommen in och se de många
vackra moderna nyheterna i
FORSHAGA PLASTMATTOR,
PLASTPLATTOR
och LINOLEUM
Massor av nya färger o. mönster.
Golvmaterialet för hem o. kontor

BYGG & GOLVTJÄNST

S. Sjötullsgatan 4
Tel. 11 06 38 — 11 29 09
GÄVLE

KOPPARFORS
aktiebolag

OCKELBO

Tillverkar:

TRÄVAROR
CELLULOSA
KARTONG
LÅDÄMNEN

det
är
bäst
att

trycka
hos

GT

GEFLEBORGS TRYCKERI AB

Gävle - Telefon 12 97 00

Rapid Lyftblock och Lyftverktyg alla slag

STÅLPRODUKTER

BOLLNÄS Tfn växel 130 15—18

ABF

ABF:s GÄVLE-AVDELNING

STUDIEHEMMET, S. Kungsgatan 33, Gävle.

Kursverksamhet för alla åldrar.

Upplysningar tel. 026/12 48 07 - 11 06 05.

ZÜRICH FÖRSÄKRINGSBOLAG

Gamla Grand, Gävle Tfn 026/12 49 20, 11 26 53

Distriktschef: Gunnar Christofersson

Wherewer you are, Zürich service is near

Betald annonsplats

Alla
behöver
vi
en bank

KREDITBANKEN
passar alla

GÄVLE Drottninggat. 35 Tel. 12 27 41, 18 41 83, 12 30 30, 11 24 24

Projekterar

Konstruerar

Bygger

- BROAR, KAJER
- HUSBYGGNADER
- INDUSTRIBYGGNADER

BYGGNADS AB

KONSTRUKTÖR

GÄVLE

MUNKSJÖ AKTIE BOLAG

HAMILTONGATAN 38 - GÄVLE - TELEFON 026/11 57 10

FÖRSÄLJNINGSKONTORET GÄVLE

Steget före - en klass högre

ELFVING & LÖÖF

Drottninggatan 26 GÄVLE Telefon 12 18 41, 12 67 53

märket för
köptrygghet

Vi känner säljansvar

Ni får köptrygghet

Välkommen till

KONSUM DOMUS
KONSUMENTFÖRENINGEN ALFA

Välkommen till

MARMA LIVS

hela familjens inköpsställe

Tfn 026/750 64, 751 71

Betald annonsplats

SVEN LUNDBERGS BLOMSTERHANDEL

Thulehuset Gävle

Tfn 12 57 34, 11 81 34

Medlem av Blomsterförmedlingen

TESTEBO-TVÄTTEN

REKOMMENDERAS

Tfn 026/12 69 34, 11 19 29

SÄIFA GUMMIVERKSTAD AB

Försäljning av nya däck

Reparationer

Regummeringar

N. Skeppargatan 13 – Gävle

Tfn 026/12 36 03

Fotbolls och Pingiskillar!

Om ni vill ha träning i trivsam miljö – vänd er till

IFK GÄVLE

Kontaktman: Gösta Eriksson, Tel. 121614

GDL — PRESENTERAR

BUSTER
en mästartraktor

BM•VOLVO Buster är inte enbart en mästare i plöjning. Den är också en mästare i arbete varje dag. Ingen traktor i denna storleksklass har så många fördelar samlade under en och samma huv, fördelar som gör Buster till mästare i de mest skiftande arbeten.

TRANSPORT BUSTER

God förarkomfort med utomordentlig sitsfjädring och körställning. 8 växlar fram med motorbroms på samtliga växlar. Hastigheter mellan 0,5–28,0 km/tim. Drivhjulsberoende kraftuttag. Helt inkapslade skivbromsar. Fot- och handgas.

Rymlig och förarvänlig sits med hydraulisk stötdämpare och parallellstyrd progressiv fjädring inställbar för olika tunga personer och skjutbar framåt – bakåt för olika långa personer.

BOLINDER-MUNKTELL

- ett Volvo-företag, Eskilstuna

Gävle-Dala Lantmannaförbund

Maskinavdelningen

GÄVLE — Tel. 026/18 03 40

Kontor på de flesta större orter i Gästrikland, Hälsingland, Dalarna, Norra Uppland

HÅRD och PORÖS

Träfiberskivor

Midnäs
Industri AB

RENGSJÖ

Älvkarleby
Turisthotell
"Turisten"

Tel. 721 44, 725 11

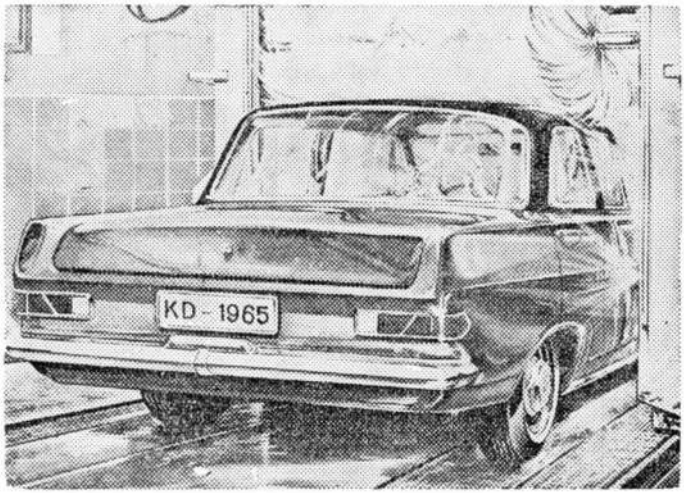
Öppet: febr.–maj: söndagar
maj–sept.: dagligen

HOTELLET öppet året runt

PRESENTAFFÄR
BYGGNADSGLAS
PLASTGLAS
BILRUTOR

Norelius & Thorssell AB

Drottninggatan 6 GÄVLE Tel. 11 51 90

NYHET!

BILTVÄTT på 3 min.

Bilen blir glänsande ren och snabbt torr om Ni snabbtvättar i vår nya tvättautomat QVICK-O-MATIC.

Ni behöver ej beställa tid i förväg — kör bara in.

Qvick-o-matic är den nya revolutionerande metoden som tvättar, vaxar och polerar samtidigt. Välkomna till oss och tvätta samtidigt som Ni tankar — eller minst en gång i veckan.

GULF NORRTULL

MARTIN STRÖM

Telefon 026/12 26 20

GÄVLE LAST BIL CENTRAL

UTFÖR
transporter, schaktningar
LEVERERAR
grus, sand, väg- och betongmaterial
samt matjord

Gävle Lastbilcentral

N. Skeppsbron 1 Tel. 11 30 30, 11 30 31

"STÖVELN"-ÖBERG

Cykel o. Sportaffär

Norra Kungsgatan 13, Gävle - Telefon 12 50 43

ALLT I CYKLAR och SPORTARTIKLAR

Reparationsverkstad

KW

KONSULTERANDE VVS

KEDBRANT & WICKBERG

INGENJÖRSBYRÅ AB GÄVLE
S. KANSLIGAT. 11 Tel. 026/115740

Programhandlingar — Kontroll
Besiktningar — Utredningar

Bergvik och Ala Aktiebolag

SÖDERHAMN

anlita specialaffären
i radio och TV

40 år i branschen - Allt i radio-TV
Modern serviceverkstad

FILIP ANDERSSON
RADIO·TV·AB (F. D. NORBORGS)
GÄVLE: S. KUNGSGAT. 12 TEL. 12 73 36
FORSBACKA: MARIAGAT. 2 TEL. 35514

AB ORSA KALK
ORSA. Tel. Mora 501 90 växel
Generalagenter:
AB Eriksson & Setterlund
GÄVLE Telefon 11 57 70
Kalk — Kalksten — Kalkstensmjöl

Trävarufirma
Sigvard Trybom AB
Drottninggatan 35, GÄVLE. Tel. 12 81 76, 12 81 31
Byggnadsmaterial — Trävaror

IDROTTSGRABBAR
på KUNGSBÄCK
Välkomna till
BRYNÄS IF

Gigantic F 30

en helt ny 4-hjulsdriven lastmaskin

- Arbetskapacitet 3 ton
- Skopvolymer 800–1000 l
- Vikt utan skopa 6,1 ton
- Vändradie 5,5 m
- Körhastighet 0–30 km/tim
- Motor 4 cyl Ford 64 hk

Specialkonstruerad styrdrivaxel med planetväxlar i hjulen.
Helt hydraulisk transmission med tre hastigheter framåt – bakåt.

Rekv. vårt fullständiga prospekt med beskrivning och tekn. data.

Maskin AB Gigantic

Tel. 0290/70 610

JÄRBO

C93

Södra Norrlands Trädgårdscentral
SKÅNELAGRET
Odlarnas organisation

Alltid till tjänst med förmedling
av alla sorters
grönsaker, rotfrukter
och **sydfrukter**

Tel. GÄVLE,
gruppnummer 12 96 20

För rationell hårvård
LUNDÉN och SKALIN
Friseersalong

Södermalmstorg, GÄVLE
Tfn 11 46 47

Allt för hunden
Hundarnas specialaffär
Grönlunds SPORT
DROTTNING-
GATAN 15
TEL. 12 61 90

GOTT BRÖD
från
LANGES BAGERI
MARMA Tfn 026/750 09

Berges
BOKHANDEL A.-B.
Tel. 0271/201 17 - Postgiro 2 68 37
EDSBYN

PAPPERSHANDEL
Dymo
Olivetti
Ormig
KONTORSMASKINER

tänk om i Plagan®

JÄRN + ZINK + PLAST
byggplåt med färg och ekonomi

PLAGAN har både galvaniseringens skydd mot rost och plastens motstånd mot luftens salt- och syraföroreningar.

PLAGAN har i mer än 10 år genomgått prov på i landet befintliga provstationer för korrosionsmätningar och bevisat sina förnämliga egenskaper i såväl kyla som värme.

PLAGAN har visat sig vara väderbeständig — och är därför värdebeständig.

Planera med **PLAGAN** för både tak- och väggtäckning samt för rent dekorativa uppgifter vid konstruktion av både bostadshus, industrikomplex och lantbrukets ekonomibyggnader m. m.

GAVLE VERKEN AB
GÄVLE

AB BRÖDERNA CEDERLÖF

GÄVLE

TELEFON
VÄXEL
11 56 40
Telex 811 27

TELEFON
VÄXEL
11 56 40
Telex 811 27

PLATTSÄTTNING - GLASBETONG
GLASMOSAIK
PLAST och LINOLEUM
BYGGNADSMATERIAL – Specialitet **BYGGNADSSNICKERIER**

OLSSONS BLOMSTERHANDEL

Nygatan 15, GÄVLE

Telefoner: 12 04 16 och 11 39 16

AGA

AGA-fyren visar vägen

till bättre TV-köp

Ång-tvätten

Tvättar allt för alla

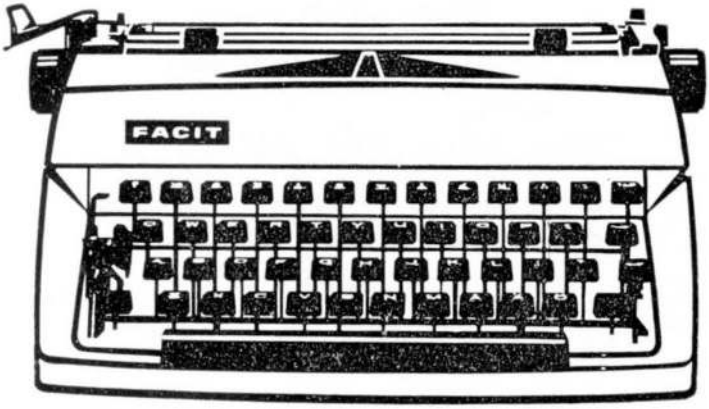
Butiker i hela länet

– –

Kom ihåg TVÄTTBAREN i Gävle,

N. Köpmangatan 12

Tfn 026/11 05 10

Välj Facit Privat

med 5 års garanti

Allt fler väljer Facit Privat – Sveriges mest köpta hemskrivmaskin. Den är inte billigast, men så är det också svensk kvalitet i varje detalj. Facit Privat är behändig i formatet, men stor i funktionen och har många av de fördelar, t. ex. dubbla tabulatorsystem och samma tangentbord, som annars bara finns på Facits stora kontorsmaskiner. Inte minst väsentlig är den riksomfattande serviceorganisationen. Till Facit Privat hör en snygg väska, som också är en praktisk resväska. På premieköp från 25:– i månaden. Kan även hyras. Tala med oss.

FACIT AB

Kyrkogatan 30, Gävle. Tel. 12 76 15

RADIOLA
ETT MÄRKE
I GOD FORM

Säljes av

Gävle TV service

S. Kungsgatan 25
Tel. 12 78 00, 11 71 40
GÄVLE

NYA A/B
J. FR. BROLIN

Skeppsklarerare, Speditörer

STUGSUND

kol, koks, eldningsolja

Tfn 541 37, 541 94, 541 67

VID GÄVLE-BESÖK!

Välkommen till

Bastubad — Romerskt bad

SIMHALL

Karbad — Övningsbassäng

Solplage

PERSSONS
KIOSK

Kungsbäck — Gävle

Rekommenderas

Tfn 026/11 04 00

fri
frisk
REPORIA
hy

Vårda hyn regelbundet med Reporia — den medicinska skönhetstvålen. Reporia är kliniskt utprovad, har välgörande substanser av svavel, tjära och lanolin och är specialkomponerad för problem-hy.

AB ELFSTRÖMS TEKNISKA FABRIK, Gävle

För höga krav...

TRANSPORTVAGNAR

av **Bollnäs Verkstads,** sedan många år välkända fabrikat

SPECIALVAGNAR för
GRÄV-, SCHAKT- och **PLANERINGSMASKINER**

Konstruktioner för SKEPPSVARV, REDERIER, GRUVOR, JÄRNBRUK och övrig industri

Landets ledande tillverkare inom branschen

Bollnäs Verkstads AB

BOLLNÄS Telefon 0278/200 00 vx

KVALITET — SMIDIGHET — STYRKA

NÄR DET GÄLLER

- MC-
- KÖR-
- TRAFIK-
- BUSSKORT –

vänd Eder med förtroende till

BIL- och TRAFIKSKOLAN

Inneh.:
Olof Stråhle o. Berndt Friskman
S. Kansligatan 7 a, GÄVLE
Tel. 12 54 94 - 12 05 08

BILÄGARE!

Till Eder tjänst.

Beg. bildelar stor sortering

NYA DELAR!

Ljuddämpare och avgasrör

Även Abarth avgassystem

Reservdelslager för Volkswagen

Däck och batterier

Biltillbehör

AB BIL & RESERVDELAR

Näringen, Gävle tel. vx. 11 56 30

Westlund & Söner Boktryckeri ab

N. Kungsgatan 31, Gävle

Tel. 18 03 08 växel

Ett modernt utrustat tryckeri till Ert förfogande

S&L

SÖDERKVIST KOPPLINGAR
MOTORRENOVERINGAR
METALLISERING
MASKINARBETEN OCH MASKINBYGGNAD

AB SÖDERLUND & LINDSTRÖM
TEL. 12 93 20 - GÄVLE

VAR | SKALL JAG SÄTTA IN MINA PENGAR?

VAR | SKALL JAG SÄTTA IN MINA PENGAR?

JORDBRUKSKASSEFÖRBUNDET

. . . NATURLIGTVIS I
JORDBRUKSKASSAN

GRAND CENTRAL HOTELLET
GÄVLE

DANS

i stora restauranten
och Grands Bar
månd.—tisd.—onsd.
torsd.—fred.—lörd.

Söndagar
FAMILJEMIDDAG
SÖNDAGSPRISER

Bordsbeställning tel. 12 90 60

Hälsinge ost

GER HÄLSA
och KRAFTER

Södra Hälsinglands
Mejeriförening

BOLLNÄS
Tfn 0278/130 50

LINDSTRÖMS KONDITORI

OCKELBO

Gott kaffe och bröd

Moderna rum

Rumsbeställning tfn 0297/401 60, 412 88

Hyr TV:n hos

RUNES MUSIK RADIO TV

STOLPAR

PALAR

SLIPERS

PLYWOOD

STAMMBLÖCKE

TIMMER

MASSAVED m. m.

Kilafors Jernverksaktiebolag, Kilafors

BOSCH

Toppeffekt ända ut i tändgnistan

ROBERT BOSCH AKTIEBOLAG

Gävle-filialen
Parkvägen 50, Gävle. Tel. 026/12 98 50

Betald annonsplats

Allt fotografiskt

ELVÉNS FOTO
Edsbyn
Tfn 0271/201 97

SKYLTAR
i rostfritt stål, metaller o. plast

A-B ROSTFRIA SKYLTAR
S. Kansligatan 8 Gävle
Tfn 026/12 73 01

Ät billigt och gott på
MJÖLKBAREN
L. Esplanadgatan 6, Gävle
Centralt belägen vid järnvägen.
Parkering utanför.

STORVIKS KRAFT AB

Justering och ombyggnad av elmätare

Tfn 0290/111 00

Vid besök i Stockholm

ställ bilen i

P-KLARA

BILPARKERING

alltid öppet — mitt i city

tel. 11 52 45
kör in från Vasagatan
eller Klarabergsgatan

Heselius

STADSHUSET
– GÄVLE –

GLAS & PORSLIN

Telefon
12 01 22

Lundh's FOTO

Bengt Lönnberg
herrshop

S. Kungsgatan 25 Tel. 12 78 00, 11 71 40

Byggnads AB

OVE SVEDINGER

N. KOPPARSLAGARG. 18
Telefon 11 53 25

NYBYGGNADER
OMBYGGNADER
REPARATIONER

Valbo Sportcentrum

Friluftsbad - Simhall - Sporthall

Tennisbanor - Grönområde

Uthyrning tel. 026/13 11 66

Elkompaniet

ALLT I EL TV RADIO

Försäljning och service med ansvar!

Nygatan 36 – N. Centralgatan 7

Tel. 12 28 37, 12 28 27

Reparationer tel. 11 11 11

Elektriska installationer och reparationer

av alla slag utföras snabbt
och billigt av vana montörer

AB Norrlands Elbyrå

Centralplan, mitt emot Centralstationen
Tel. 12 33 66 Installationsavd.
„ 12 10 06 Kontor och Butik

LÄR ER RIDA

SMÅ SOM STORA

Alla välkommen till

CLEVESTÅLS RIDSKOLA

FÖR DE YNGSTA

PONNYRIDNINGAR

varje söndag kl 1000—1200
och 1400—1600

Alla upplysningar pr tfn 12 69 59

PEDER ÖSTER MÅLERI AB

målar åt er!

Ring och begär offert

TELEFON

181640

Kontor:

N. Slottsgatan 22, GÄVLE

Köper och säljer allt

Här har kronan sitt värde!

NEJMANS EXPORTAFFÄR

Järn- & Metallaffär en gros
Båtmansgatan 6, Gävle
Tel. 11 61 63, 11 61 64

Alfta
Gästgivaregård

- Rum
- Mat
- TV
- Öl- och vinrättigheter

Tfn 0271/100 14

Kamratföreningen

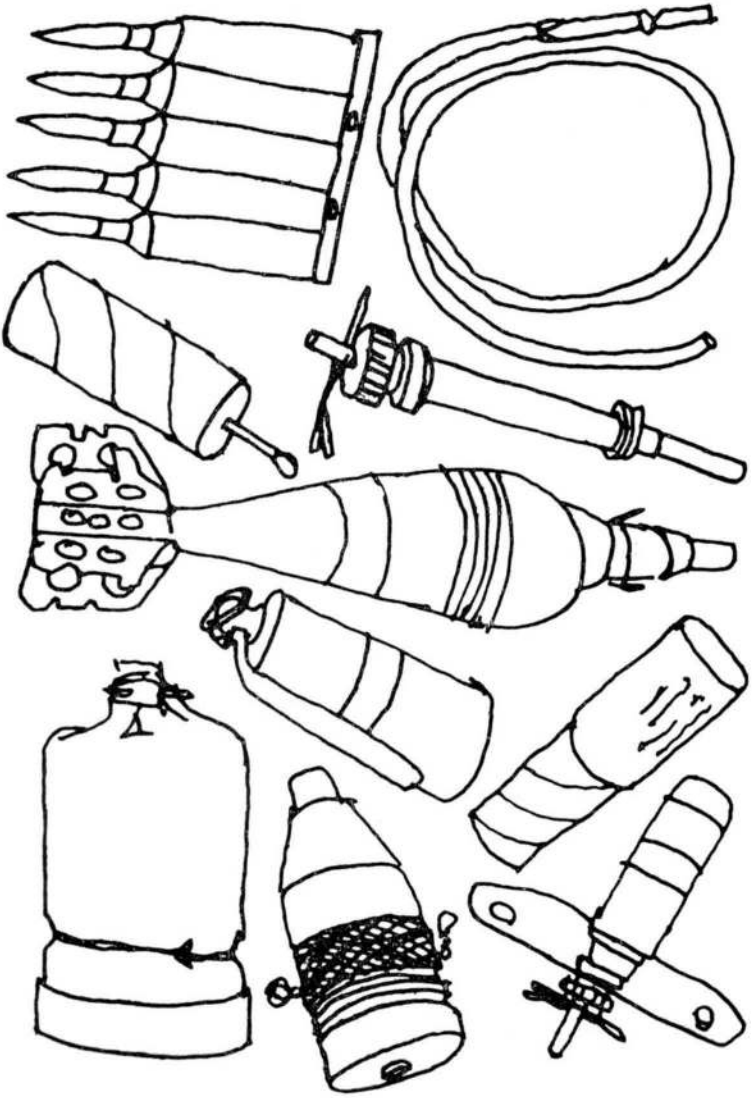
försäljer från lager:

Bocken 1961	Allmän del	Utsåld
Bocken 1962	Staben	Pris 5:—
Bocken 1963	Livkomp	Pris 5:—
Bocken 1964	Färnebo kompani	Pris 5:—
Bocken 1965	Forsa kompani	Pris 5:—
Bocken 1966	Alfta kompani	Pris 5:—
Bocken 1967	Ovansjö kompani	Pris 5:—
Bocken 1968	Arbrå kompani	Pris 12:—
Med Hälsinge regemente i beredskap		Pris 4:—
Kamratföreningens nål		Pris 3:—

Tillkommer expeditionsavgift 1:—

Beställning sker enklast genom att beloppet insättes på postgiro 583580, Redaktion Bocken, Gävle, med angivande på talongen om önskad leverans.

RÖR DEM ICKE

Risken finns trots alla säkerhetsåtgärder att ammunition och sprängmedel glöms kvar eller tappas bort ute i markerna och särskilt vid militära övningsfält och skjutbanor. Rör inte föremål som kan tänkas innehålla sprängämnen.

Anmäl fynden till
POLIS ELLER MILITÄR MYNDIGHET

HOFORS KOMMUN

Industrisamhället på frammarsch.

Med många rekreationsmöjligheter.

Ny Sim- och Sporthall.

Nyrestaurerad Slalombacke.

Härlig sportterräng med fina utflyktsmål.

BERGSMANNEN – Det nya fyrhotellet – med förstklassiga gästrum och matsalar. Ett hotell med fina utrymmen för konferenser.

HOFORS. Ett Utflyktsmål med alla möjligheter till trivsel för friluftsälskaren.

STORVIKSORTENS
LASTBILCENTRAL
HOFORS
Tel. 219 50

Transporter, Betong, Grus
Faluvägen 24, HOFORS

Allt FLER och **FLER** och

FLER **TIGRÉNS**

köper sina **MÖBLER**

hos

Faluvägen
HOFORS
Tel. 203 38, 208 50

NÄR NI KÖPER TV

TÄNK PÅ KVALITÉ – GOD BILD – LJUD
OCH FÖRETAGET BAKOM FÖRSÄLJNINGEN

Allt i antenner och tillbehör
JOURHAVANDE SERVICE

JONSSONS Radio & TV

SMÅLANDSGAT. 5 • TEL. AFFÄREN 220 10 • BOST. 221 42

NI HAR BARA ETT PAR FÖTTER –
VAR RÄDD OM DOM!

Hälsningar **SKO - PETTERSSON**

HOFORS

Centralgatan 9 — Telefon 201 05

Westlings Cykel- & Sportaffär

Hantverkargatan 26 — Telefon 201 55

CYKLAR – MOPEDER – RADIOAPPARATER

Allt som tillhör cykelbranschen

Reparationer och vinterförvaring av cyklar,
vallning av skidor och slipning av rörskridskor

FISKE och SPORTARTIKLAR

Gå till fackmannen
– gå till **BERGS**

MÅLERIFIRMA och FÄRGHANDEL

Ö. Parkgatan 21

Telefoner: Affären 201 17, Målerifirman 204 17

Välkommen till HERR- och DAMAFFÄREN i Centrum

AB Olle Matts

HOFORS **Tfn 0290/203 04**

LEDANDE HERRAFFÄR i konfektion och ekipering

HOLMGRENS KLÄDER AB

— för herrar och juniorer med anspråk

Skolgatan 9, HOFORS

Telefon 203 42
Bostad 204 29

Hotell Bergsmannen
Hofors

Tel. 0290/230 10

Gästriklands modernaste hotell, 40 rum med bad eller dusch.
— Förstklassig restaurant i trivsam miljö —
— Konferenssal med utrustning för upp till 75 personer —
— Gillestuga — Barservering —

AB HOFORS RADIO & MUSIK

Tel. 205 15 FOLKETS HUS Tel. 205 15

Serviceverkstad — Centralgatan 31 — tel. ankn. 205 15

För alla ledande märken i

RADIO

och

TV

Allt i antenner och tillbehör

Reparationer utföras

Aktiebolaget

Hus- och Kraftbyggen

Gävle

Pris 12 kronor

Bocken 1968 (1967/68)
Dokumentet är skannat med upplösningen 300 pixlar/tum (120 pixlar/cm) och direkt överfört till filformatet PDF (Ver 6.0 eller senare). Arbete har utförts av Ulf Holmberg2009-02-09.